

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความพร้อมของผู้รับเหมาก่อสร้างไทยในการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบแนวความคิดและแนวทางการทำวิจัย โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 9 เรื่อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อม
2. ปัจจัยองค์การของผู้รับเหมาก่อสร้าง
3. ประชาคมอาเซียน
4. การเปิดเสรีทางการค้าธุรกิจภาคบริการ
5. ความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจของอาเซียน
6. สถานการณ์อุตสาหกรรมก่อสร้างของประเทศไทย
7. สถานการณ์แรงงานและแนวทางการพัฒนากำลังคนในภาคการก่อสร้าง
8. ดัชนีและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อม

1.1 ความหมายของความพร้อม

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546: 762) ได้ให้ความหมายของคำว่า “พร้อม” ไว้ว่าเป็นคำวิเศษณ์ที่มีความหมายโดยปริยายว่า ครบครัน ส่วนคำว่า “ความพร้อม” จึงเป็นคำนามที่มีความหมายว่าความครบครันหรือมีทุกอย่างครบแล้ว

วิชิตา หารษาจารย์พันธ์ (2540: 26) กล่าวว่า ความพร้อม หมายถึง สภาพที่เตรียมพร้อมในการปฏิบัติ หรือดำเนินกิจกรรมนั้นๆ ให้สามารถสำเร็จลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพอันเป็นผลมาจากการเตรียมตัวไว้แล้วสำหรับกิจกรรมนั้นๆ

สมคิด ทาศิริ (2541:31) กล่าวว่า ความพร้อม เป็นสภาพหรือคุณภาพของการเตรียมการ อันเนื่องมาจากการเตรียมความรู้ ความสามารถ ความพอใจ ความกระตือรือร้น ตลอดจนถึงอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

วิกรม อารีราษฎร์ (2547: 6) กล่าวว่าความพร้อม หมายถึง สภาพที่เตรียมพร้อมในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สามารถลุล่วงและสำเร็จภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การเตรียมความพร้อม หมายถึง การดำเนินกิจกรรมของการกระทำบางสิ่งบางอย่างที่ได้ถูกเตรียมพร้อมเพื่อให้เกิดความมั่นใจและตั้งใจในการที่จะปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆ ให้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนคุณสมบัติหรือสภาวะของบุคคลที่พร้อมจะทำงานหรือกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีแนวโน้มจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ความพร้อม คือสภาพการเตรียมการของบุคคล ระบบ หรือองค์การ ในการบรรลุถึงสถานการณ์ และสามารถจัดการกับกิจกรรมที่ได้วางแผนไว้แล้วตามลำดับ ความพร้อมจึงขึ้นอยู่กับ

ความละเอียดถี่ถ้วนของการวางแผน ความเพียงพอ การฝึกอบรมของบุคลากร และความสมบูรณ์ของ ส่วนสนับสนุนหรือระบบสนับสนุน (<http://www.businessdictionary.com/definition/readiness.htm#ixzz38MIFEZrJ>)

นักจิตวิทยาได้แบ่งแนวความคิดเกี่ยวกับความพร้อมออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

ความพร้อมเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ (Natural Readiness Approach) กลุ่มนี้มีความเห็นว่า ความพร้อมของบุคคลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เมื่อถึงวัยหรือเมื่อถึงระยะเวลาที่เหมาะสมที่จะ ทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดได้ ดังนั้นในกลุ่มนี้จึงเห็นว่าการทำอะไรก็ตาม "ไม่ควรจะเป็น "การเร่ง" เพราะการเร่งจะไม่ทำให้เกิดประโยชน์ใดๆ ทั้งสิ้น ตรงกันข้าม อาจจะทำให้เกิดผลเสียตามมาคือ ความ ท้อถอย และความเบื่อหน่าย เป็นต้น

ความพร้อมเกิดจากการกระตุ้น (Guided Experience Approach) กลุ่มนี้มีความเห็นตรงข้าม กับกลุ่มแรก คือเห็นว่า ความพร้อมนั้นสามารถเร่งให้เกิดขึ้นได้ โดยการกระตุ้น การแนะนำ การจัด ประสบการณ์อันจะก่อให้เกิดเป็นความพร้อมได้โดยตรง ดังนั้นการจัดลำดับเนื้อหา ผนวกกับการนำ นวัตกรรมที่เหมาะสมมาใช้จะช่วยสร้างความพร้อมได้เป็นอย่างดี

1.2 องค์ประกอบของความพร้อม

ความพร้อมเป็นขั้นหนึ่งของลำดับขั้นการเรียนรู้ ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ วุฒิภาวะ ประสบการณ์เดิม และแรงจูงใจ

วุฒิภาวะ หมายถึง สภาวะของบุคคลที่มีความสามารถในอันที่จะทำอะไรได้เองตาม ธรรมชาติ โดยที่ความสามารถนั้นไม่ได้เกิดจากการฝึกฝนหรือการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม วุฒิภาวะ ของบุคคลแสดงออกได้ทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

ประสบการณ์เดิม การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ต้องอาศัยประสบการณ์เดิม การที่ประสบการณ์เดิมมี ผลต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ทางจิตวิทยาเรียกว่าเกิด "การถ่ายโยงการเรียนรู้" ทักษะเดิม ความรู้เดิม เป็นพื้นฐานทำให้เกิดความพร้อม

แรงจูงใจ เป็นความเต็มใจหรือความใคร่ที่จะเรียนรู้ การสร้างแรงจูงใจที่ดีคือ การสนองความ ต้องการของบุคคล ซึ่งมักต้องการให้คนอื่นยอมรับ ต้องการความเอาใจใส่และต้องการความสำเร็จ สิ่ง เหล่านี้จึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความพร้อม

1.3 ความพร้อมขององค์กร

องค์กร หมายถึง กลุ่มคนหรือตัวกันขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายที่จะดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ระบบขององค์กรจึงประกอบไปด้วย

1. การวางนโยบายเพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติร่วมกัน
2. การจัดการเพื่อตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดคือ บรรลุจุดมุ่งหมายของ องค์กรทั้งในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล

นโยบาย (Policy) หมายถึง แนวทาง ทิศทาง และกระบวนการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย (กรวีร์ ศรีกิจการ, 2543: 1) ในที่นี้ หมายถึง การกำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดการ รวมทั้งมี กระบวนการจัดการที่เหมาะสมดังนี้ คือ

1. การวางแผน (Planning) คือ การคิดการล่วงหน้าหรือกำหนดกิจกรรมที่จะต้องทำ หรือหา กลวิธีที่เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยคำนึงถึง ใคร หน่วยงานใด ทำเมื่อไร ที่ไหน และจะต้องให้ ทรัพยากรสนับสนุนเท่าใด จึงจะสามารถปฏิบัติงานได้และได้ผลตามที่ต้องการ

2. การเตรียมองค์การหรือเตรียมแผนปฏิบัติการ (Organizing and Preparing Operation Plan) คือ การเตรียมความพร้อมที่จะเข้าปฏิบัติงานได้ทันเวลาที่เริ่มต้นปฏิบัติ เป็นเรื่องของการจัดทำแผนสนับสนุนทรัพยากรให้แก่หน่วยปฏิบัติได้เพียงพอที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรม เวลา ผู้รับผิดชอบ งบประมาณ และเครื่องมือ เข้าด้วยกัน หากเป็นงานประจำก็ต้องออกระเบียบปฏิบัติที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการได้

ความพร้อมขององค์กร หมายถึง ระดับความพร้อมในการบริหารและจัดการขององค์กร ซึ่งพิจารณาความพร้อมใน 4 ด้าน คือ

1. ความพร้อมด้านบุคลากร หมายถึง ความพร้อมของการจัดโครงสร้างของบุคลากร การกำหนดบทบาทหน้าที่ การสรรหาบุคลากร การประเมินผลงานพิจารณาความดีความชอบ การจัดสวัสดิการ ตลอดจนการส่งเสริมการพัฒนาสมรรถภาพเพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ

2. ความพร้อมด้านงบประมาณ หมายถึง มีงบประมาณเพียงพอ มีแผนการบริหาร งบประมาณ มีขั้นตอนการบริหารจัดการงบประมาณที่มีความคล่องตัว มีระบบติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ

3. ความพร้อมด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่ หมายถึง ความพร้อมด้านจำนวนอาคารสถานที่ ปริมาณวัสดุครุภัณฑ์ที่เพียงพอ มีแผนการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ที่เพียงพอต่อภารกิจ มีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอในการซ่อมแซมวัสดุ ครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่

4. ความพร้อมด้านการบริหารจัดการ หมายถึง ความพร้อมทางศักยภาพของผู้บริหารองค์กร ในด้านความรู้ ความเข้าใจ ความสนใจ ความสามารถ และวิสัยทัศน์ต่อการบริหารและจัดการ ตลอดจนการจัดทำแผน การกำหนดขั้นตอน วิธีดำเนินงานและผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานจัดการศึกษา

ศักดิ์ดา ศิริภัทรโสภณ (2555 อ้างถึงใน ขวัญทิชา ไสยโสภณ : 26-28) กล่าวถึงการประเมินสถานการณ์ความพร้อมของธุรกิจในการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ โดยแยกพิจารณาความพร้อมออกเป็นสองมิติ มิติแรก คือความพร้อมขององค์กร (Company Readiness) มิติที่สองคือความพร้อมของผลิตภัณฑ์ (Product Readiness) ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลจะแสดงให้เห็นถึงจุดแข็งและจุดอ่อนที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการส่งออก และระดับความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศขององค์กร ในองค์ประกอบของคุณลักษณะต่างๆ 6 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการแข่งขันในตลาดในประเทศ หมายถึง การมีความสามารถในการดำเนินธุรกิจ การบริหารจัดการทางการเงิน การจัดการทางด้านทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้เกิดมูลค่าเพิ่มกับสินค้าและบริการ (Value Creation) และการเพิ่มประสิทธิภาพ (Efficiency) ในกระบวนการผลิต ซึ่งรวมกันเรียกว่าผลิตภาพการผลิต (Productivity) ทำให้ผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์ มีความโดดเด่นและมีคุณประโยชน์ในการใช้งานดีกว่าผลิตภัณฑ์ของคู่แข่ง รวมไปถึงความสามารถในกิจกรรมทางการขาย และการกระจายสินค้าที่มีประสิทธิภาพที่สามารถสร้างความได้เปรียบเหนือคู่แข่งและทำให้สามารถชนะคู่แข่งที่อยู่ในตลาดในประเทศได้

2. แรงขับเคลื่อนในการดำเนินธุรกิจต่างประเทศ หมายถึง แรงขับเคลื่อนในการดำเนินธุรกิจเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ มีแรงกระตุ้นหรือแรงผลักดันมาจากการที่บริษัทต้องการพัฒนาความรู้ เทคโนโลยี ศักยภาพทางด้านธุรกิจให้เหนือกว่าคู่แข่ง ก้าวเข้าไปสู่ตลาดต่างประเทศก่อนคู่แข่งและใช้กำลังการผลิตที่เหลืออยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เพื่อขยายระยะเวลาการขายสินค้า (Product life cycle) ให้ยาวนานขึ้น และลดความเสี่ยงจากการดำเนินงานโดยการส่งออกสินค้าไปยังประเทศต่างๆ

อีกทั้งเพื่อเป็นการเพิ่มอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนของบริษัท (Return on investment) ในระยะยาว

3. **ความมุ่งมั่นของผู้ประกอบการและผู้บริหารระดับสูง** หมายถึง การที่ผู้บริหารระดับสูงต้องทำให้เป็นที่ประจักษ์ถึงความมุ่งมั่นของตนที่มีต่อการพัฒนาและการนำเอาระบบบริหารคุณภาพไปปฏิบัติใช้ มีการรับรู้ถึงสภาพแวดล้อมและยอมรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น มีการวางแผนงาน จัดทำงบประมาณ กำหนดวัตถุประสงค์ในการที่จะเข้าสู่ตลาดต่างประเทศอย่างชัดเจนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงจัดทำกระบวนการวิจัยทางการตลาดเพื่อนำมาปรับปรุงประสิทธิภาพของงานอย่างต่อเนื่อง

4. **มาตรฐานผลิตภัณฑ์ในการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ** หมายถึง หมายถึงผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานและเป็นไปตามหลักสากล มีการวิจัยและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความโดดเด่นทั้งในด้านตัวผลิตภัณฑ์และด้านราคา ไม่เหมือนผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ทั่วไปต้องระบุคุณลักษณะที่สำคัญ ประสิทธิภาพ วิธีการใช้งาน และประโยชน์ของการนำไปใช้งานของผลิตภัณฑ์ และได้รับใบอนุญาตพิเศษสำหรับการนำไปขายในตลาดต่างประเทศ

5. **ทักษะความรู้และการจัดการทรัพยากร** หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจในการทำธุรกิจระหว่างประเทศ ข้อตกลงทางกฎหมายของการทำธุรกิจคู่ค้าในต่างประเทศ เรื่องภาษีศุลกากรในการนำผลิตภัณฑ์เข้าสู่ตลาดต่างประเทศ ทราบถึงแหล่งข้อมูลทางการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างพร้อมมูลหรือทันกาล และมีการจัดการแหล่งเงินทุน จัดทำงบประมาณสำหรับการลงทุนการจัดการทรัพยากรและเวลาที่จะสนับสนุนการทำธุรกิจระหว่างประเทศอย่างเพียงพอ

6. **ประสบการณ์และการฝึกอบรม** หมายถึง ผู้บริหารมีประสบการณ์และได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับธุรกิจระหว่างประเทศในเชิงลึกที่เพียงพอต่อการบริหารงานด้านการส่งออก มีทักษะทางด้านภาษาที่หลากหลาย เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจระหว่างประเทศจากการเข้าร่วมสมาคมต่าง ๆ และนำความรู้ที่มีมาจัดโครงการฝึกอบรมให้กับพนักงานภายในองค์กรให้มีความรู้ความเข้าใจและสร้างเสริมประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ

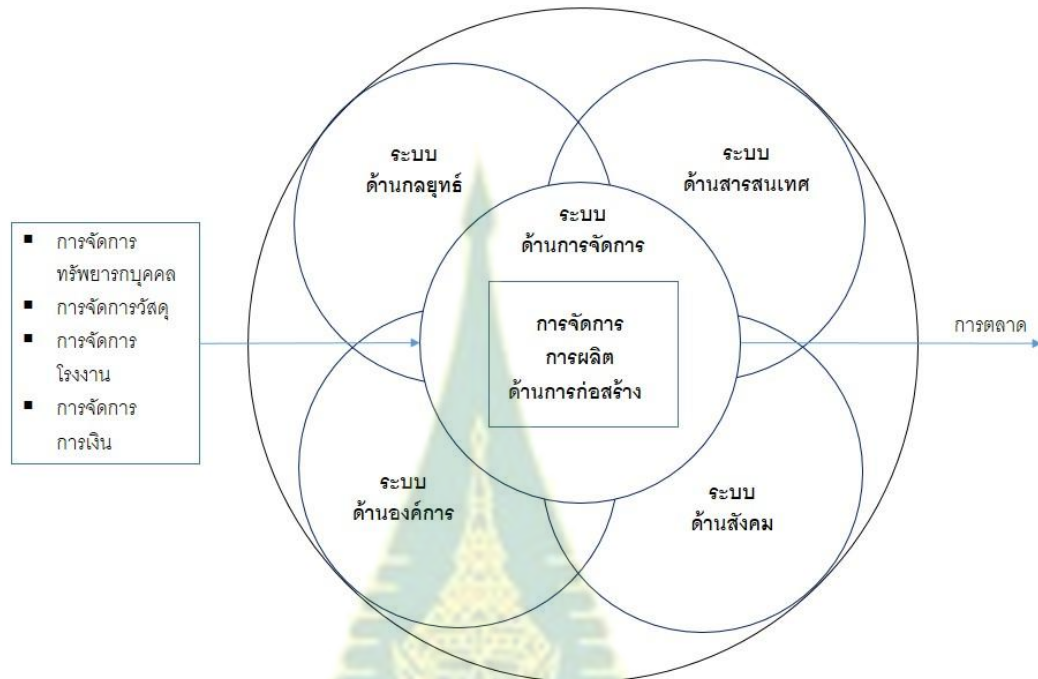
ดังนั้นในที่นี้จึงสรุปความหมายของความพร้อม หมายถึง สภาพการเตรียมการของนิติบุคคลที่มีวิสัยภาวะ แรงจูงใจ และประสบการณ์เดิมสูงพอที่จะบริหารและจัดการองค์การด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี และด้านการบริหารจัดการให้สามารถแข่งขันได้เมื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2. ปัจจัยองค์การของผู้รับเหมาก่อสร้าง

งานก่อสร้างเป็นงานที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว แตกต่างจากงานในระบบอุตสาหกรรมเป็นอย่างมาก ในการดำเนินงานก่อสร้างให้มีประสิทธิภาพทั้งในด้านคุณภาพของผลงาน เวลาในการทำงาน และต้นทุนการก่อสร้าง จึงต้องคำนึงถึงปัจจัยองค์การของผู้รับเหมาก่อสร้างเป็นสำคัญ

ปัจจัย หมายถึง เหตุอันเป็นทางให้เกิดผล (พจนานุกรม, น.686) ปัจจัยองค์การของผู้รับเหมาก่อสร้างจึงหมายถึงเหตุที่ทำให้องค์การผู้รับเหมาก่อสร้างมีการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในด้านคุณภาพ เวลา และต้นทุน

Newcombe, Langford and Fellows (1990) กล่าวว่า กระบวนการก่อสร้างประกอบด้วย 5 ระบบ คือ ระบบด้านกลยุทธ์ ระบบด้านสารสนเทศ ระบบด้านสังคม ระบบด้านองค์การ และระบบด้านการจัดการ ดังแสดงในภาพที่ 2-1

ภาพที่ 2-1 แบบจำลองระบบองค์การก่อสร้าง

ที่มา: Newcombe, R., Langford, D. & Fellows, R. (1990). *Construction Management: A System Approach: Management Systems*. London: Batsford.

ระบบด้านกลยุทธ์ เป็นระบบที่แสดงให้เห็นถึงเป้าหมายของการตัดสินใจและการจัดการถึงทิศทางขององค์การในระยะยาว ผู้จัดการด้านกลยุทธ์ขององค์การก่อสร้างได้รับข้อมูลนำเข้าในรูปของความรู้ทางการตลาด การประเมินความสามารถขององค์การ รวมทั้งทัศนคติของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกองค์การ ข้อมูลนำเข้าเหล่านี้ถูกป้อนเข้าผ่านกระบวนการแปลงข้อมูลเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ นำเสนอกลยุทธ์ทางเลือก ประเมิน เลือก และสื่อสารให้บุคลากรในองค์การรับทราบถึงกลยุทธ์ต่างๆ เหล่านี้ ผลที่ได้รับจากระบบด้านกลยุทธ์นี้จะทำให้ได้การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ เช่น บริหารและจัดการที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนกลยุทธ์ขององค์การ นอกจากนี้การควบคุมการดำเนินงานอย่างเป็นวงจรจะสร้างความมั่นใจว่าผลที่สะท้อนกลับจากการดำเนินการตามแผนจะทำให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในองค์การต่อไป

ระบบด้านองค์การ เป็นระบบที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของงานในองค์การก่อสร้างกับองค์การประเภทอื่นอย่างเป็นเหตุเป็นผล รวมทั้งเป็นการบูรณาการกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน ข้อมูลนำเข้าของกระบวนการแปลงข้อมูลคือลักษณะเฉพาะของสภาพแวดล้อมและลักษณะเฉพาะขององค์การ กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ และทัศนคติของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลที่ได้รับจะ

ได้ทั้งโครงสร้างองค์การอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมทั้งส่วนที่เป็นวัฒนธรรมเสริมขององค์การ

ระบบด้านสังคม เป็นระบบที่มีข้อมูลนำเข้า คือ คนหรือบุคลากรภายในองค์การหลายประเภทและหลายระดับ นำเข้าผ่านกระบวนการของการสร้างแรงจูงใจ การรวมกลุ่ม การสร้างภาวะความเป็นผู้นำ และการสื่อสาร ผลที่ได้รับของระบบด้านสังคมคือ ความพึงพอใจ และความมุ่งมั่นของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ระบบด้านสารสนเทศ เป็นระบบที่เปรียบเสมือนโลหิตหล่อเลี้ยงเส้นเลือดภายในองค์การก่อสร้าง สารสนเทศที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลด้านธุรกิจภายนอกองค์การ ประกอบกับข้อมูลภายในองค์การที่ได้รับรวบรวม คัดกรอง และเผยแพร่ให้กับระบบอื่นๆ ในรูปของ เวลา ต้นทุน คุณภาพ ทรัพยากร และข้อมูลทางกฎหมาย

ระบบด้านการจัดการ ดังแสดงในภาพที่ 2-1 เป็นระบบที่อยู่ในตำแหน่งกึ่งกลางของระบบองค์การทั้งหมด ซึ่งระบบการจัดการจะเกิดขึ้นใน 3 ระดับ ได้แก่ ระดับกลยุทธ์ ระดับบริหาร และระดับดำเนินงาน บทบาทของการจัดการเชิงกลยุทธ์ได้อธิบายไว้แล้วในเรื่องระบบด้านกลยุทธ์ ส่วนบทบาทด้านการจัดการดำเนินงานโดยปกติจะเป็นการจัดการระดับกลางที่รับผิดชอบในด้านการดูแลบำรุงรักษาองค์การและควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎระเบียบและข้อบังคับขององค์การ การจัดการในทุกระดับจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การให้ข้อมูลและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ดังนั้นแนวทางที่จะเติมเต็มบทบาทของผู้จัดการจึงขึ้นอยู่กับการนำข้อมูลที่ได้รับ ผ่านการรับรู้ของผู้จัดการเกี่ยวกับองค์การ ลักษณะเฉพาะของงาน ทีมงาน และเป้าหมายงานที่ต้องทำให้เสร็จ ทั้งนี้การรับรู้ของผู้จัดการจะถูกแต่งเติมด้วยบุคลิกภาพและแนวทางด้านการจัดการของตัวผู้จัดการเอง ความต้องการข้อจำกัดและทางเลือกของงาน ผลที่ได้รับของระบบการจัดการไม่ใช่การตัดสินใจและการกระทำในเบื้องต้น หากแต่จะเป็นการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่จูงใจ ในการสนับสนุนให้มีการนำการตัดสินใจที่ได้รับมาใช้ในองค์การอย่างเท่าเทียมกัน

Lansley, P. (1994) กล่าวถึงองค์การด้านการก่อสร้าง เป็นองค์การที่เป็นธุรกิจทางการตลาด ซึ่งเป็นตัวแทนในการทำธุรกิจกับโอกาสในการดำเนินโครงการก่อสร้างและเป็นตัวกลางในการจัดหาวัสดุก่อสร้าง ทรัพยากรมนุษย์ เครื่องจักรกล และการเงิน

ทิพวรรณ บุญย์เพิ่ม (2544) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมก่อสร้างโดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับชาติ ระดับบริษัท และระดับโครงการ โดยมีปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันขององค์การก่อสร้างในระดับบริษัทแบ่งเป็นปัจจัยหลัก 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านกลยุทธ์ ปัจจัยด้านองค์กร ปัจจัยด้านการจัดการ ปัจจัยปัจจัยด้านเทคนิค และด้านจิตวิทยา โดยแต่ละปัจจัยหลักแบ่งออกเป็นปัจจัยย่อยดังนี้คือ ปัจจัยด้านกลยุทธ์ ประกอบด้วยปัจจัยย่อย 4 ปัจจัย ได้แก่ นโยบายองค์กร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อำนาจและอิทธิพล และกลยุทธ์ทางการตลาด ปัจจัยด้านองค์กรประกอบด้วยปัจจัยย่อย 4 ปัจจัย ได้แก่ ข้อกำหนดทางกฎหมาย โครงสร้างองค์การ ลักษณะเฉพาะขององค์การ และผลกระทบจากภาครัฐ ปัจจัยด้านการจัดการประกอบด้วยปัจจัยย่อย 4 ปัจจัย ได้แก่ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เสถียรภาพทางการเงิน กระบวนการจัดการ และการดำเนินการ ปัจจัยปัจจัยด้านเทคนิคประกอบด้วยปัจจัยย่อย 4 ปัจจัย ได้แก่ เทคโนโลยี สารสนเทศ องค์ความรู้ และ เครื่องมือเครื่องจักรและอุปกรณ์สนับสนุน สำหรับปัจจัย

ด้านจิตวิทยาประกอบด้วยปัจจัยย่อย 4 ปัจจัย ได้แก่ อิทธิพลทางวัฒนธรรม ทรัพยากรมนุษย์ การจูงใจ และการสื่อสาร

ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการเมือง นโยบายรัฐบาล และกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี และด้านสังคม โดยปัจจัยภายนอกด้านการเมือง ประกอบด้วย เสถียรภาพของรัฐบาล ความสัมพันธ์กับนักการเมือง เหตุการณ์ทางการเมือง การแย่งผลประโยชน์ และขนาดธุรกิจ ปัจจัยนโยบายและมาตรการรัฐบาล ประกอบด้วย นโยบายและมาตรการรัฐบาล นโยบายและมาตรการด้านสาธารณสุข โภคและเมกะโปรเจกต์ นโยบายและมาตรการด้านการเงิน และนโยบายและมาตรการด้านการลงทุน ปัจจัยภายนอกด้านกฎหมาย ประกอบด้วย กฎหมายสิ่งแวดล้อม กฎหมายความปลอดภัย สัญญาบวกค่า K และกฎหมายแรงงาน ปัจจัยภายนอกด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ต้นทุนการก่อสร้าง ราคาวัสดุก่อสร้าง วิกฤตเศรษฐกิจในประเทศ ราคาน้ำมัน อัตราดอกเบี้ย และค่าเงินบาท ปัจจัยภายนอกด้านเทคโนโลยี ประกอบด้วย เทคโนโลยีอุปกรณ์ก่อสร้าง เทคโนโลยีสนับสนุนการก่อสร้าง เทคโนโลยีใหม่ๆ (แบบสำเร็จรูป) และเทคโนโลยีวัสดุก่อสร้าง ปัจจัยภายนอกด้านสังคม ประกอบด้วย สภาพสังคม การคัดค้านจากสังคม เทศกาล คุณภาพชีวิตแรงงาน และรูปแบบที่พักอาศัย (วชิรุช อยู่อำไพ อ้างถึงใน วันชนะ นรสิงห์, 2552)

3. ประชาคมอาเซียน

3.1 ความเป็นมาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association of South East Asian Nations: ASEAN) ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 โดยเป็นการลงนามในปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Declaration) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ปฏิญญากรุงเทพ (Bangkok Declaration) ของประเทศสมาชิกที่มีที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 5 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และไทย

ตามปฏิญญาอาเซียนได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งอาเซียนไว้อย่างกว้างๆ ดังนี้

1) เพื่อเร่งรัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางสังคม และการพัฒนาทางวัฒนธรรมโดยเพียรพยายามร่วมกันด้วยเจตนารมณ์แห่งความเสมอภาคและความร่วมมือร่วมใจ ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างรากฐานสำหรับประชาคมที่มีความรุ่งเรืองและสันติสุขแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2) เพื่อส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาคโดยเคารพอย่างแน่วแน่ในความยุติธรรมและหลักแห่งนิติธรรมในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมาชิก และยึดมั่นในหลักการแห่งกฎบัตรสหประชาชาติ

3) เพื่อส่งเสริมให้มีความร่วมมือกระทำกันอย่างจริงจัง และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องที่มีผลประโยชน์ร่วมกันในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิชาการ วิทยาศาสตร์ และการบริหาร

4) เพื่อให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในรูปของการอำนวยความสะดวกด้านการฝึกอบรม และวิจัยในด้านการศึกษา วิชาชีพ วิชาการ และการบริหาร

5) เพื่อร่วมมือกระทำการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อใช้ประโยชน์จากการเกษตร อุตสาหกรรม การขยายการค้า รวมถึงการศึกษาปัญหาการค้าระหว่างประเทศเกี่ยวกับสินค้าโภคภัณฑ์ การปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการขนส่งและคมนาคม และการยกระดับการครองชีพของประชาชน

6) เพื่อส่งเสริมการศึกษาเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

7) เพื่อดำรงไว้ซึ่งความร่วมมืออย่างใกล้ชิดและผลประโยชน์กับองค์การระหว่างประเทศและใน ส่วนภูมิภาค

ด้วยปัญหาทางการเมืองในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ต้องเผชิญ ทำให้การดำเนินงานของอาเซียนในระยะ 10 ปีแรกของการก่อตั้งได้เน้นความร่วมมือด้านการเมืองมากกว่าด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการมีบทบาทร่วมกันของอาเซียนในการต่อต้านการขยายตัวของระบบคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคภายใต้กรอบขององค์การสหประชาชาติ โดยภายหลังการลงนามในปฏิญญาอาเซียนใน พ.ศ. 2510 อาเซียนได้มีการลงนามในปฏิญญาอีกฉบับหนึ่งเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2514 คือปฏิญญาว่าด้วยการกำหนดให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตสันติภาพ เสรีภาพ และความเป็นกลาง (Zone of Peace Freedom and Neutrality Declaration: ZOPFAN) หรือปฏิญญาควาลาลัมเปอร์ (Kuala Lumpur Declaration) เพื่อใช้ความพยายามร่วมกันในการสร้างอาเซียนให้เป็นเขตที่มีสันติภาพ เสรีภาพ และความเป็นกลาง ปลอดภัยจากการแทรกแซงจากภายนอกไม่ว่าในรูปแบบใด ทั้งนี้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียนได้เริ่มมีขึ้นอย่างเป็นทางการหลังการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 1 พ.ศ. 2519 เป็นต้นมา

อาเซียนได้รับสมาชิกใหม่เพิ่มเติมอีกประเทศหนึ่งในเดือนมกราคม 2527 คือประเทศบรูไน ดารุสซาลาม หลังจากที่ยบรูไน ดารุสซาลามได้รับเอกราชจากประเทศอังกฤษ จนถึงปัจจุบันอาเซียนมีการขยายตัวในแนวกว้าง โดยรับประเทศเวียดนามเข้าเป็นสมาชิกเพิ่มเติมเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2538 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศพม่าเป็นสมาชิกเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2540 และประเทศกัมพูชาเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2542 ปัจจุบันอาเซียนมีสมาชิกรวม 10 ประเทศ ทั้งนี้รายละเอียดประเทศสมาชิก ปีที่เข้าเป็นสมาชิก และแผนที่ตั้งกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน แสดงในตารางที่ 2-1

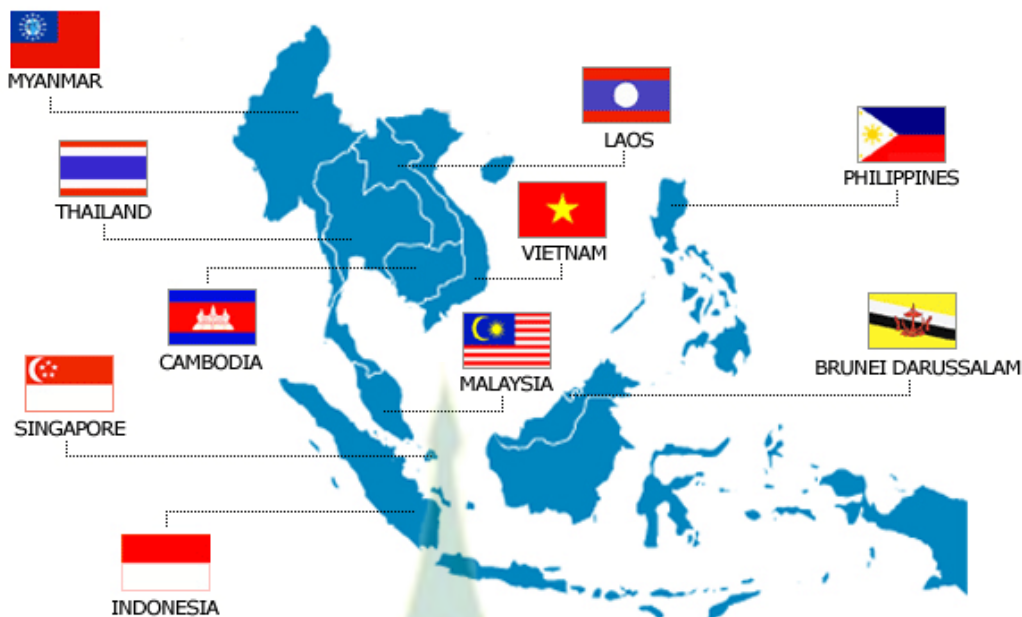

ตารางที่ 2-1 ประเทศสมาชิกอาเซียนและปีที่เข้าเป็นสมาชิก

ประเทศสมาชิกอาเซียน		
ประเทศสมาชิกเดิม		ปีที่เข้าเป็นสมาชิก
	อินโดนีเซีย	} สิงหาคม 2510
	มาเลเซีย	
	ฟิลิปปินส์	
	สิงคโปร์	
	ไทย	
	บรูไน ดารุสซาลาม	มกราคม 2527
ประเทศสมาชิกใหม่		
	เวียดนาม	กรกฎาคม 2538
	สปป.ลาว	} กรกฎาคม 2540
	พม่า	
	กัมพูชา	เมษายน 2542

จากสถิติของปี พ.ศ.2554 อาเซียนมีประชากรรวมประมาณ 590.5 ล้านคน มีพื้นที่ครอบคลุม 4,435,670 ตารางกิโลเมตร มีผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) รวมกันมูลค่า 1,850,855 ล้านดอลลาร์ มีรายได้ต่อหัวเฉลี่ย 3,093 เหรียญสหรัฐ มีเงินทุนไหลเข้าจากประเทศนอกอาเซียน มูลค่า 74,661 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และจากสถิติของปี พ.ศ. 2553 มีการค้ากับต่างประเทศรวม 2,045,731 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีมูลค่าการส่งออก 1,070,941 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มูลค่าการนำเข้า 974,790 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเป็นแหล่งผลิตสินค้าที่สำคัญของโลกหลายชนิด ได้แก่ ข้าว ยางพารา น้ำมันปาล์ม ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน

ทั้งนี้แผนที่ที่ตั้งกลุ่มประเทศอาเซียน แสดงดังภาพที่ 2-2

ภาพที่ 2-2 แผนที่ตั้งกลุ่มประเทศอาเซียน

กลุ่มประเทศอาเซียนได้ยกระดับการรวมตัวจากความร่วมมือทางเศรษฐกิจแบบหลวมๆ คือ การทำความตกลงการค้าให้สิทธิพิเศษทางการค้าระหว่างอาเซียน (ASEAN Preferential Trading Arrangement: ASEAN PTA) ในปี 2520 มาเป็นเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) ในปี 2535 และกำลังจะก้าวสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ในปี 2558

3.2 การยกระดับความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียน จากวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2540 ที่ได้ขยายไปสู่ประเทศอาเซียนและประเทศในแถบเอเชียหลายประเทศ ได้ส่งผลกระทบต่อให้เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรงทั่วทวีปเอเชีย ความไม่คืบหน้าของการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบโตฮอภายใต้องค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ประกอบกับการขยายตัวของ การจัดทำเขตการค้าเสรีทวีภาคี โดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำ ทำให้อาเซียนจำเป็นต้องหันมาวางแผนและกำหนดทิศทางความร่วมมือของอาเซียนให้ชัดเจนขึ้น

ในการประชุมสุดยอดอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการครั้งที่ 2 เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2540 ณ ประเทศมาเลเซีย ผู้นำอาเซียนได้ร่วมกันประกาศวิสัยทัศน์อาเซียน 2563 (ASEAN Vision 2020) เพื่อใช้เป็นเป้าหมายการดำเนินงานด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียน และนำอาเซียนไปสู่เขตเศรษฐกิจที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ทุกด้าน ในศตวรรษที่ 21

ในโอกาสครบรอบ 30 ปีของการจัดตั้งอาเซียน ที่ประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการครั้งที่ 2 เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2540 ได้มีมติเห็นชอบต่อวิสัยทัศน์ 2020 โดยให้อาเซียนเป็น

1. วงสมานฉันท์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (A concert of Southeast Asian Nations)
2. การมุ่งปฏิสัมพันธ์กับประเทศภายนอก (An Outward-Looking ASEAN)
3. การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มั่นคง และรุ่งเรือง เป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาอย่างมีพลวัต (A Partnership in Dynamic Development)
4. การเป็นชุมชนแห่งสังคมที่เอื้ออาทร (A Community of Caring Societies)

ต่อมาในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 6 พ.ศ. 2541 ณ กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม ผู้นำอาเซียนได้ให้ความเห็นชอบต่อแผนปฏิบัติการฮานอย (Hanoi Plan of Action) เพื่อใช้เป็นแผนปฏิบัติการเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ของอาเซียน

อย่างไรก็ตาม ขณะที่อยู่ในช่วงของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฮานอยได้เกิดกระแสการจัดทำการค้าเสรีทวิภาคีระหว่างประเทศต่างๆ ที่ผลักดันให้ประเทศสมาชิกอาเซียนมีการจัดทำความตกลงกับประเทศนอกกลุ่มทั้งในกรอบทวิภาคีระดับประเทศและในกรอบของอาเซียน โดยเฉพาะการที่อาเซียนเข้าสู่การเจรจาเพื่อจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีกับประเทศคู่เจรจาต่างๆ เช่น จีน ญี่ปุ่น อินเดีย ออสเตรเลีย และสหภาพยุโรป ทำให้อาเซียนต้องหันกลับมาดำเนินการด้านความร่วมมือภายในกลุ่มให้มีความเข้มแข็งขึ้น

ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 8 เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2545 ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ผู้นำอาเซียนได้เห็นชอบให้อาเซียนกำหนดทิศทางทางการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ชัดเจน คือการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และมอบให้รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนไปศึกษารูปแบบและแนวทางการดำเนินการไปสู่ AEC

ในการประชุมสุดยอดครั้งที่ 9 เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 ณ นครบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย ผู้นำอาเซียนได้ประกาศแถลงการณ์บาห์ลีฉบับที่ 2 (Bali Concord II) แสดงเจตนารมณ์ที่จะยกระดับการรวมกลุ่มภายในภูมิภาคเป็นประชาคมอาเซียนภายใน พ.ศ. 2563 (2020) ภายใต้ประชาคมอาเซียนประกอบด้วย 3 เสาหลักคือ ประชาคมความมั่นคงของอาเซียน (ASEAN Security Community: ASC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Social-Cultural Community: ASCC)

ต่อมาในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 12 เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2550 ณ เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์ ผู้นำอาเซียนได้ลงนามในปฏิญญาเซบูว่าด้วยการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เร็วขึ้นโดยเลื่อนจากกำหนดเดิมภายใน พ.ศ. 2563 (2020) มาเป็นภายใน พ.ศ. 2558 (2015) (Cebu Declaration on the Acceleration of the Establishment of an ASEAN Community by 2015)

ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 13 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2550 ณ ประเทศสิงคโปร์ ผู้นำอาเซียนได้ลงนามในกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ซึ่งเปรียบเสมือนรัฐธรรมนูญของอาเซียนเพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินการเพื่อมุ่งสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

3.3 เสาหลักประชาคมอาเซียน ประชาคมอาเซียนประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ

3.3.1 ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC) ความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมืองเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาด้านอื่นๆ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนจึงเป็นเสาหลักความร่วมมือหนึ่งในสามเสาหลัก ที่เน้นการรวมตัวของอาเซียนเพื่อสร้างความมั่นใจ เสถียรภาพ และสันติภาพ ในภูมิภาค เพื่อให้ประชาชนในอาเซียนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ปราศจากภัยคุกคามด้านการทหาร และภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น ภัยพิบัติและปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียนมีเป้าหมาย 3 ประการ ได้แก่

1) สร้างประชาคมให้มีความร่วมมือกันในเรื่องของการเคารพความหลากหลายของแนวคิด และส่งเสริมให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางของนโยบายและกิจกรรมภายใต้เสาการเมืองและความมั่นคง

2) ให้อาเซียนสามารถเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่และส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์

3) ให้อาเซียนมีปฏิสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและสร้างสรรค์กับประชาคมโลก โดยอาเซียนมีบทบาทเป็นผู้นำในภูมิภาค และจะช่วยส่งเสริมความมั่นคงของภูมิภาค นอกจากการมีเสถียรภาพทางการเมืองของภูมิภาคแล้ว ผลลัพธ์ประการสำคัญที่จะเกิดขึ้นจากการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ก็คือ การที่ประเทศสมาชิกอาเซียนจะมีกลไกและเครื่องมือที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับความมั่นคงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความขัดแย้งด้านการเมืองระหว่างรัฐสมาชิกกับรัฐสมาชิกด้วยกันเอง ซึ่งจะต้องแก้ไขโดยสันติวิธี หรือปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ๆ ซึ่งประเทศใดประเทศหนึ่งไม่สามารถแก้ไขได้โดยลำพัง เช่น การก่อการร้าย การลักลอบค้ายาเสพติด ปัญหาโจรสลัด และอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นต้น

3.3.2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ท่ามกลางบริบททางเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศที่มีการแข่งขันสูง อันส่งผลให้ประเทศต่างๆ ต้องปรับตัวเองเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากระบบเศรษฐกิจโลก รวมถึงการรวมกลุ่มการค้ากันของประเทศต่างๆ อาทิ สหภาพยุโรป และเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนได้เห็นชอบให้จัดตั้ง “ประชาคมเศรษฐกิจของอาเซียน” ภายในปี 2558 มีประสงค์ที่จะให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้ โดย

- 1) มุ่งที่จะจัดตั้งให้อาเซียนเป็นตลาดเดียวและเป็นฐานการผลิตร่วมกัน
- 2) มุ่งให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุน สินค้า การบริการ การลงทุน แรงงานฝีมือระหว่างประเทศสมาชิกโดยเสรี
- 3) ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียน (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม หรือ CLMV) เพื่อลดช่องว่างของระดับการพัฒนาของประเทศสมาชิกอาเซียน และช่วยให้ประเทศสมาชิกเหล่านี้เข้าร่วมในกระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน ส่งเสริมให้อาเซียนสามารถรวมตัวเข้ากับประชาคมโลกได้อย่างไม่อยู่ในภาวะที่เสียเปรียบ และส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน
- 4) ส่งเสริมความร่วมมือในนโยบายการเงินและเศรษฐกิจมหภาค การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการคมนาคม ครอบคลุมความร่วมมือด้านกฎหมาย การพัฒนาความร่วมมือด้านการเกษตร พลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการยกระดับการศึกษาและการพัฒนาฝีมือ ประชาคมเศรษฐกิจของอาเซียน จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยขยายปริมาณการค้าและการลงทุนภายในภูมิภาค ลดการพึ่งพาตลาดในประเทศที่สาม สร้างอำนาจการต่อรองและศักยภาพในการแข่งขันของอาเซียนในเวทีเศรษฐกิจโลก เพิ่มสวัสดิการและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนของประเทศสมาชิกอาเซียน

3.3.3 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) มีเป้าหมายให้อาเซียนเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง สังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียน โดยมีแผนปฏิบัติการด้านสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ระบุอยู่ในแผนปฏิบัติการเวียงจันทน์ ซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือใน 6 ด้าน ได้แก่

- 1) การพัฒนามนุษย์ (Human Development)
- 2) การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection)
- 3) สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights)
- 4) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability)
- 5) การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building an ASEAN Identity)
- 6) การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap)

3.4 พิมพ์เขียวเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) เพื่อไปสู่เป้าหมายการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อาเซียนได้จัดทำแผนงานในเชิงบูรณาการการดำเนินงานในเศรษฐกิจด้านต่างๆ เพื่อให้เห็นการดำเนินงานในภาพรวมที่จะนำไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 ได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้การทำพิมพ์เขียวเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากพิมพ์เขียวดังกล่าวเป็นการกำหนดทิศทางดำเนินงานในด้านเศรษฐกิจให้ชัดเจนตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดจนบรรลุเป้าหมาย AEC ในปี พ.ศ. 2558 และเป็นการสร้างพันธสัญญาระหว่างประเทศสมาชิกที่จะดำเนินการไปสู่เป้าหมายดังกล่าวร่วมกัน

AEC Blueprint ประกอบด้วย 4 ส่วนหลัก ซึ่งอ้างอิงมาจากเป้าหมายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนตามแถลงการณ์บาหลี ฉบับที่ 2 (Bali Concord II) ได้แก่

3.4.1 การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วม โดยให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น

3.4.2 การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน ซึ่งจะให้ความสำคัญกับประเด็นด้านนโยบายอื่นๆ ที่จะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น กรอบนโยบายการแข่งขันของอาเซียน สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายภาษี และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (การเงิน การขนส่ง และเทคโนโลยีสารสนเทศ)

3.4.3 การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค สนับสนุนการพัฒนา SMEs และเสริมสร้างขีดความสามารถผ่านโครงการต่างๆ เช่น IAI (Initiative for ASEAN Integration) และ ASEAN-help-ASEAN Programs เป็นต้น

3.4.4 การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก เน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศภายนอกภูมิภาค เช่น การจัดทำเขตการค้าเสรี การให้สิทธิพิเศษด้านการลงทุนภายใต้เขตการลงทุนอาเซียน (AIA) กับนักลงทุนภายนอกอาเซียน และการสร้างเครือข่ายในด้านการผลิต/จำหน่าย เป็นต้น

ตารางที่ 2-2 องค์ประกอบสำคัญของ AEC Blueprint

การเป็นตลาดเดียวและ ฐานการผลิตร่วมกัน	การสร้างขีด ความสามารถในการ แข่งขันทางเศรษฐกิจของ อาเซียน	การพัฒนาเศรษฐกิจ อย่างเสมอภาค	การบูรณาการเข้ากับ เศรษฐกิจโลก
แผนงานที่จะส่งเสริมให้มี การเคลื่อนย้าย สินค้า บริการ การลงทุน และ แรงงานฝีมืออย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุน อย่างเสรีมากขึ้น	แผนงานที่จะส่งเสริมการ สร้างความสามารถในด้าน ต่างๆ เช่น นโยบายการ แข่งขัน สิทธิในทรัพย์สิน ทางปัญญา นโยบายภาษี และการพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐาน เช่น การเงิน การ ขนส่ง และเทคโนโลยี สารสนเทศ	แผนงานที่จะส่งเสริมการ รวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ของสมาชิกและลด ช่องว่างของระดับการ พัฒนาระหว่างสมาชิกเก่า และใหม่ เช่น สนับสนุน การพัฒนา SMEs	แผนงานที่จะส่งเสริมการ รวมกลุ่มเข้ากับประชาคม โลกโดยเน้นการปรับ ประสานนโยบาย เศรษฐกิจของอาเซียนกับ ประเทศภายนอกภูมิภาค เช่น การจัดทำเขตการค้า เสรี และการสร้าง เครือข่ายในด้านการผลิต/ จำหน่าย เป็นต้น

สำหรับองค์ประกอบอื่นๆ ได้แก่ การปรับปรุงกลไกด้านสถาบันโดยการจัดตั้งกลไกการหารือ
ระดับสูง ประกอบด้วยผู้แทนระดับรัฐมนตรีทุกสาขาที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งภาคเอกชนอาเซียน ตลอดจน
การพัฒนาระบบกลไกการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินการ (Peer Review) และจัดหาแหล่ง
ทรัพยากรสำหรับการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ ในการดำเนินงานสามารถกำหนดให้มีความยืดหยุ่นในแต่ละเรื่องไว้ล่วงหน้า (Pre-
agreed flexibilities) แต่เมื่อตกลงกันได้แล้ว ประเทศสมาชิกจะต้องยึดถือและปฏิบัติตามพันธกรณีที่ได้
ตกลงกันอย่างเคร่งครัดด้วย

4. การเปิดเสรีทางการค้าธุรกิจบริการ

การเปิดเสรีการค้าบริการเป็นหนึ่งในความตกลงของอาเซียนที่กำลังได้รับการดำเนินการต่อ
จากการค้าสินค้า ซึ่งการเปิดเสรีบริการนี้จะนำไปสู่การเปิดเสรีการลงทุนและการเคลื่อนย้ายแรงงาน
ภายในกลุ่มประเทศอาเซียนต่อไป

4.1 รูปแบบของการเปิดเสรีภาคบริการ ประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศได้มีการ
จัดทำและลงนามยอมรับในข้อตกลง โดยมีความมุ่งหมายให้กลุ่มประเทศอาเซียนมีความร่วมมือใน
การบริการระหว่างกันในระดับที่มากขึ้น และเป็นการลดอุปสรรคในการค้าบริการระหว่างประเทศ
สมาชิก รวมทั้งเป็นการเปิดตลาดการค้าบริการระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น

การค้าบริการตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการขององค์การการค้าโลก (World
Trade Organization: WTO) มี 4 รูปแบบ (Mode of Supply) ดังนี้

4.1.1 รูปแบบที่ 1 (Mode 1): การบริการข้ามพรมแดน (Cross-border Supply) เป็น
การให้บริการจากพรมแดนของประเทศสมาชิกผู้ให้บริการไปยังพรมแดนของประเทศผู้รับบริการ โดย
ผู้ให้บริการยังคงอยู่ในประเทศของตน ไม่ต้องไปลงทุนหรือร่วมลงทุนจัดตั้งธุรกิจให้บริการในประเทศ

ผู้ให้บริการ ซึ่งมีลักษณะเหมือนกับการนำเข้าและส่งออกสินค้า แต่เปลี่ยนจากสินค้าเป็นการให้บริการ เช่น การให้คำปรึกษาผ่านทางโทรศัพท์ การส่งข้อมูลรายงานการวิจัยตลาดออนไลน์ การบริการ โทรคมนาคม การฝึกอบรมทางไกล (distance learning) เป็นต้น

4.1.2 รูปแบบที่ 2 (Mode 2): การบริโภคในต่างประเทศ (Consumption Abroad) เป็นการให้บริการที่เกิดขึ้นในพรมแดนของประเทศผู้ให้บริการ โดยผู้ให้บริการเดินทางจากประเทศของตนเองเข้ามาขอรับบริการในประเทศผู้ให้บริการ เช่น การบริการด้านท่องเที่ยว การเดินทางออกไปรับการรักษายาบาลในโรงพยาบาลในต่างประเทศ หรือการไปศึกษาในต่างประเทศ เป็นต้น

4.1.3 รูปแบบที่ 3 (Mode 3): การจัดตั้งธุรกิจเพื่อให้บริการ (Commercial Presence) เป็นการที่ผู้ให้บริการเข้าไปลงทุนจัดตั้งหน่วยธุรกิจของสถานประกอบการวิชาชีพหรือธุรกิจ (Establishment of Business Entity) ในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้บริการในประเทศผู้รับบริการ การจัดตั้งธุรกิจอาจทำในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดตั้งบริษัท การจัดตั้งสาขา การจัดตั้งสำนักงานตัวแทน เป็นต้น

4.1.4 รูปแบบที่ 4 (Mode 4): การให้บริการโดยบุคคลธรรมดา (Presence of Natural Person) เป็นการเข้าไปทำงานประกอบอาชีพในสาขาบริการด้านต่างๆ เป็นการชั่วคราวในประเทศผู้รับบริการ เช่น การเข้ามาทำงานในประเทศไทยของสถาปนิกและวิศวกรชาวต่างชาติ หรือสถาปนิกและวิศวกรชาวไทยเดินทางเข้าไปทำงานในประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย เป็นต้น

ในการเปิดเสรีการค้าบริการด้านรับเหมาก่อสร้างนั้นอาจจะต้องแบ่งงานการให้บริการออกเป็น 2 ส่วน คือการให้บริการของผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้าง และการให้บริการทางวิชาชีพ สถาปัตยกรรม วิศวกรรม หรือวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ซึ่งงานบริการของผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างจะเป็นการดำเนินการในรูปแบบที่ 3 (Mode 3) การจัดตั้งธุรกิจเพื่อให้บริการ ส่วนงานการให้บริการทางวิชาชีพจะเป็นการดำเนินการรูปแบบที่ 4 (Mode 4) การให้บริการโดยบุคคลธรรมดา

4.2 ผลกระทบต่อภาคบริการ การเปิดเสรีภาพบริการจะส่งผลกระทบต่อภาคบริการในไทย สองด้านใหญ่ ๆ คือ

4.2.1 การเพิ่มอัตราส่วนการถือหุ้นของต่างชาติ ธุรกิจบริการในประเทศไทยจะได้รับผลกระทบจากการที่นักลงทุนต่างชาติที่เป็นสมาชิกอาเซียนด้วยกันสามารถเข้ามาถือหุ้นในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งภาคบริการนี้รวมถึง ที่ปรึกษาทางกฎหมาย การค้าปลีกอาหาร บริการด้านหีบห่อ (Packaging Services) ซึ่งธุรกิจเหล่านี้มีต่างชาติถือหุ้นอยู่ค่อนข้างสูงอยู่แล้วโดยเฉลี่ย 39% ถ้ามีการอนุญาตให้ถือหุ้นได้ถึง 70% การที่ต่างชาติจะมาลงทุนมากขึ้นนั้นมีความเป็นไปได้สูง ซึ่งในการเปิดเสรีทางการค้าบริการนั้นมีข้อตกลงให้นักลงทุนอาเซียนสามารถถือหุ้นได้เพิ่มขึ้น 70%

ตารางที่ 2-3 กำหนดเวลาและสัดส่วนการถือหุ้นในธุรกิจบริการของนักลงทุนต่างชาติในประเทศไทย (Schedule of liberalization of ASEAN equity participation in services business)

	2549	2551	2553	2556	2558
ภาคธุรกิจบริการที่เปิดเสรี					
- บริการสารสนเทศและการสื่อสาร	49%	51%	70%		
- บริการสุขภาพ					
- การท่องเที่ยว					
- การขนส่งทางอากาศ					
บริการด้านโลจิสติกส์		49%	51%	70%	
บริการอื่นๆ	30%	49%	51%		70%

ที่มา: SCB EIC analysis based on data from ASEAN

จากตารางที่ 2-3 จะเห็นว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ.2553 ไทยได้เปิดให้ชาติสมาชิกอาเซียนอื่นสามารถลงทุนได้สูงถึง 70% ในสาขาบริการที่กำหนดให้เปิดเสรีก่อน อันได้แก่ บริการสารสนเทศและสื่อสาร (ICT) บริการสุขภาพ การท่องเที่ยว และการขนส่งทางอากาศ ในขณะที่บริการโลจิสติกส์จะเปิดในปี 2556 และบริการอื่นๆ ในปี 2558

ธุรกิจที่ไทยจะได้รับผลกระทบเป็นอย่างมากหลังจากการเปิดเสรีการบริการ คือ ธุรกิจค้าปลีกอาหาร หีบห่อและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานบริการอื่นๆ สำหรับธุรกิจการก่อสร้างมีสัดส่วนการถือหุ้นของชาวต่างชาติร้อยละ 14 ดังแสดงในภาพที่ 2-3 ที่ระบุถึงสัดส่วนการถือหุ้นโดยต่างชาติของธุรกิจในประเทศไทยในปัจจุบัน

นอกจากนี้ มีต่างชาติที่เข้ามาลงทุนเป็นจำนวนมากและเป็นคู่แข่งที่สำคัญของไทยในด้านการศึกษา อย่างไรก็ตาม การแข่งขันด้านการศึกษาที่ส่งผลดีต่อการพัฒนาของเด็กไทย เพื่อจะได้เป็นกำลังสำคัญในภาคธุรกิจของประเทศ ทั้งนี้ นักลงทุนต่างชาตินั้นมีช่องทางอื่นในการลงทุนอยู่ก่อน AEC แล้ว เช่น ผ่านทางการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment in Thailand: BOI) ที่ให้สิทธิประโยชน์หลายอย่างอยู่แล้ว

ภาพที่ 2-3 สัดส่วนการถือหุ้นโดยต่างชาติของธุรกิจในประเทศไทยในปัจจุบัน

ที่มา: SCB EIC analysis based on data from SETSMART

4.2.2 การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ หรือแรงงานชำนาญการอย่างเสรี การเปิดเสรี

ทางการค้าบริการก่อให้เกิดการขาดแคลนบุคลากรชำนาญการ และแรงงานฝีมือ เกิดภาวะสมองไหล เนื่องจากนโยบายการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี โดยมีความแตกต่างด้านค่าแรงในแต่ละประเทศสมาชิกเป็นตัวกระตุ้นการเคลื่อนย้ายของแรงงานมากขึ้น เช่น การเคลื่อนย้ายของผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์และพยาบาลก่อให้เกิดความขาดแคลนทรัพยากรบุคคลเหล่านี้ในประเทศ ซึ่งมีเพียงแต่ส่งผลต่อธุรกิจด้านสุขภาพ หากยังส่งผลต่อระบบสังคมของประเทศทำให้ประสพภาวะขาดแคลนบุคลากรผู้ให้บริการด้านการแพทย์ ทั้งนี้แรงงานชำนาญการ มีแนวโน้มจะเคลื่อนย้ายไปยังประเทศที่ให้ค่าตอบแทนสูงกว่า ซึ่งจากรายงานแรงงานกลุ่มนี้ มีแนวโน้มเคลื่อนย้ายไปยังประเทศสิงคโปร์ และมาเลเซีย

อาเซียนมีความพยายามในการพัฒนาความตกลงรวมถึงมาตรฐานของวิชาชีพต่างๆ หรือที่เรียกว่า Mutual Recognition Arrangements (MRA) โดยในปัจจุบัน อาเซียนได้ทำความตกลงถึงมาตรฐานร่วมกันในการวัดมาตรฐานได้ 7 วิชาชีพ ได้แก่ วิศวกร พยาบาล สถาปนิก นักสำรวจ ด้านการแพทย์ ทันตแพทย์ และด้านบัญชี บุคลากรใดก็ตามที่ได้รับการรับรองมาตรฐานตามความตกลงร่วม จะสามารถเดินทางไปทำงานในประเทศอาเซียนได้ง่ายขึ้น

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีความตกลงร่วม หรือ MRA แต่ในทางปฏิบัติไม่ได้ง่ายอย่างที่คิด เนื่องจากประเทศสมาชิกยังคงมีกฎและกติกา ที่คอยควบคุมปริมาณการเคลื่อนย้ายของแรงงานเข้าประเทศตน

กรอบความตกลงของอาเซียนด้านการบริการ (ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS) ถูกนำไปปฏิบัติพร้อมๆ กับ ความตกลงทั่วไปด้านการบริการ (General

Agreements on Trade in Services: GATS) ของ WTO ซึ่งหมายความว่ากระบวนการนำไปปฏิบัติจะค่อนข้างช้า โดย GATS จะใช้แนวทางวิธีการที่ประเทศสมาชิกจะระบุเฉพาะสาขาที่จะเปิดเสรี ในลักษณะ Positive List อีกทั้งยังสามารถระบุข้อจำกัดและปริมาณในแต่ละรอบของการเจรจา ทำให้กระบวนการช้าลงเนื่องจากจำเป็นต้องมีการเจรจาหลายรอบ ในขณะที่วิธีการแบบ Negative List จะทำให้เปิดเสรีได้มากกว่าและรวดเร็วกว่า เนื่องจากจะให้ประเทศสมาชิกระบุเฉพาะสาขาที่ยกเว้น ซึ่งหมายความว่า ถ้าไม่ระบุ ก็คือสามารถเปิดเสรีได้ทุกสาขา

การเปิดเสรีด้านบริการแบ่งเป็น 4 ประเภทการให้บริการคือ

- 1) การให้บริการข้ามประเทศ
- 2) การที่ผู้บริโภคเดินทางไปใช้บริการในต่างประเทศ
- 3) การตั้งสาขาการให้บริการในต่างประเทศ
- 4) การเคลื่อนย้ายบุคลากร หรือการเคลื่อนย้ายของผู้ให้บริการหรือแรงงาน

ปัจจุบัน ประเทศอาเซียนที่เป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) มีแนวโน้มที่จะปกป้องภาคบริการของตน เนื่องจากมีความตกลงด้านธุรกิจบริการอยู่น้อยมาก โดยเฉพาะการให้บริการโดยบุคลากรชำนาญการ กรณีของสิงคโปร์แม้ว่าเป็นประเทศที่เปิดเสรีด้านการค้าอย่างเต็มที่ แต่แทบไม่มีความตกลงด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน ในทางตรงกันข้าม ประเทศเวียดนามเปิดเสรีภาคบริการของประเทศอย่างเต็มที่ ดังนั้น ภาคธุรกิจบริการของเวียดนามจะปรับตัวได้ดีกว่าและได้รับผลกระทบจากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนน้อยกว่าในประเด็นนี้

โอกาสทางธุรกิจที่เกิดขึ้นจากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ธุรกิจของไทยจะได้รับโอกาสในการขยายการลงทุนไปยังชาติอาเซียนอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย เนื่องจากประเทศเหล่านี้จำกัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติอยู่ที่ 30%, 40% และ 49% การเพิ่มเพดานสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติเป็นการเพิ่มโอกาสให้ธุรกิจไทยเข้าไปเจาะตลาดในประเทศเหล่านี้ กรณีของสิงคโปร์ ทั้ง 3 ประเทศค่อนข้างเปิดเสรี ต่อการลงทุนโดยต่างชาติสูงอยู่แล้ว

อย่างไรก็ตามการเพิ่มเพดานสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติอาจเป็นเรื่องยากใน การบังคับใช้ เนื่องจากในทางปฏิบัติ มีกฎและกติกามากมายในแต่ละประเทศที่เป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มขึ้นของการลงทุน ตัวอย่างที่ชัดเจน อาทิเช่น สิทธิในการถือครองที่ดินของต่างชาติ ซึ่งยังถูกจำกัดอยู่ เช่นในประเทศไทยเป็นต้น โดยในบางประเทศปรับตัวโดยการให้ต่างชาติเช่าที่ดินแบบระยะยาว นอกจากนี้ยังมีกฎข้อบังคับอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่อง อาทิเช่น มีการกำหนดการลงทุนขั้นต่ำ วิธีการและประเภทของการลงทุน สัดส่วนของคณะกรรมการบริหารบริษัทที่จำเป็นต้องมีคนในประเทศอยู่ในคณะกรรมการด้วยการตรวจสอบความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และเงื่อนไขบังคับถ่ายทอดเทคโนโลยี

ธุรกิจบริการที่ทำกำไรได้มาก จัดได้ว่ามีศักยภาพพอควรในการเริ่มต้นใช้โอกาส จากการเปิดเสรี จากรายงานพบว่าประเทศสิงคโปร์ และมาเลเซีย มีผลกำไรจากการประกอบธุรกิจด้านบริการค่อนข้างสูง จากสถิติพบว่ามาเลเซียและสิงคโปร์มีกำไรก่อนหักดอกเบี้ย ภาษี ค่าเสื่อมราคา และค่าใช้จ่ายตัดจ่ายหรือ EBITDA สูงที่สุดคือ 7 และ 5 จาก 21 ของด้านของภาคบริการทั้งหมด ในกรณีของมาเลเซีย ได้แก่ ธุรกิจโฆษณา การพิมพ์ การบริการทางอินเทอร์เน็ตและซอฟต์แวร์ เป็นต้น ในกรณีของสิงคโปร์ ได้แก่ ธุรกิจค้าปลีกคอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ ห้างสรรพสินค้า และการพิมพ์

4.3 แนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) มียุทธศาสตร์ที่รองรับการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการรวมตัวเป็น

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนและยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค ซึ่งให้ความสำคัญกับการสร้างความพร้อมและปรับตัวเข้าสู่บริบทโลกและภูมิภาคที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทั้งในเชิงรุกและเชิงรับโดยมีประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่

4.3.1 การพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ของผู้ประกอบการไทย โดยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งศึกษาข้อมูล กฎระเบียบและข้อตกลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน สนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการจัดการและการตลาด ยกย่องทักษะฝีมือแรงงานและผู้ประกอบการ ทั้งในด้านการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดที่เน้นการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรม รวมทั้งให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนโดยมีมาตรการทางการเงินที่เหมาะสม

4.3.2 การส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในการขยายการลงทุนไปสู่ต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้านเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานและวัตถุดิบในประเทศ รวมถึงการกระจายตลาดสินค้าไปสู่ตลาดใหม่ที่มีศักยภาพ ทั้งตลาดเอเชียและตะวันออกกลาง และกลุ่มเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาค ตลอดจนพัฒนาสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าของตนเองที่เน้นคุณภาพและมาตรฐาน มีการวางระบบการขายและกระจายสินค้าอย่างครบวงจร ด้วยการสนับสนุนการใช้กลไกการประสานความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐในต่างประเทศ

4.3.3 การยกระดับทักษะฝีมือแรงงานและทักษะด้านภาษาของแรงงานไทย การคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิและผลประโยชน์ของคนไทยและแรงงานไทยในต่างประเทศ ตลอดจนให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันการศึกษาภาครัฐและเอกชนให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล เพื่อเตรียมความพร้อมและผลิตแรงงานไทยเข้าสู่ตลาดแรงงานในอาเซียน

4.3.4 การพัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการส่งเสริมการลงทุนภายในประเทศและการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ โดยปรับปรุงประสิทธิภาพบริการสาธารณูปโภคพื้นฐาน พัฒนาระบบฐานข้อมูล ส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และการถ่ายทอดเทคโนโลยี ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประกอบธุรกิจ ส่งเสริมธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และผลิตและพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการเพื่อสนับสนุนการดำเนินธุรกิจ

4.3.5 การกำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานของคุณภาพสินค้าและบริการ เพื่อป้องกันสินค้าและบริการนำเข้าที่ไม่ได้คุณภาพ ตลอดจนการกำหนดคุณสมบัติของแรงงานนำเข้าเพื่อให้ได้แรงงานที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการ

4.3.6 การปฏิรูปกฎหมายเศรษฐกิจและกฎระเบียบต่าง ๆ ให้เอื้อประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจการค้า การลงทุนอย่างเป็นธรรม และผลักดันให้มีการประกาศใช้กฎหมายใหม่ๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรี เช่น กฎหมายเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนพัฒนาบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายใหม่ๆ ที่รองรับการเปิดเสรีทางการค้า

4.3.7 การส่งเสริมการจดสิทธิบัตร การคุ้มครองและบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา การแบ่งปันผลประโยชน์ระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันวิจัยและนักวิจัย รวมถึงสิทธิในการครอบครองลิขสิทธิ์ในผลิตภัณฑ์ที่มีกลไกสนับสนุนการจดสิทธิบัตรในต่างประเทศ

4.3.8 การพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่าง ๆ ได้แก่ GMS, ACMECS, IMT – GT และ BIMSTEC ซึ่งเป็นส่วนช่วยผลักดันการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจเพื่อการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน โดยการพัฒนาระบบการขนส่งและโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานสากล การปรับปรุงกฎระเบียบการขนส่งคนและสินค้าที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาบุคลากรในธุรกิจการขนส่งและโลจิสติกส์ และการเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวพื้นที่ชายแดน/เขตเศรษฐกิจชายแดน

การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนถือเป็นก้าวสำคัญในการร่วมมือกันของภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะการเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน ซึ่งจะช่วยสร้างโอกาสทางการค้าการลงทุนและการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้กับภูมิภาค อีกทั้งเป็นการสร้างอำนาจการต่อรองของอาเซียนในเวทีโลก

ประเทศไทยมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับอาเซียนอย่างใกล้ชิดและมีระดับการเปิดเสรีกับอาเซียนมากที่สุด โดยตั้งแต่มีการจัดทำความตกลงการค้าเสรี (AFTA) อาเซียนก็เริ่มมีความสำคัญทางเศรษฐกิจต่อประเทศไทยทั้งด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวและมีแนวโน้มจะเพิ่มบทบาทขึ้นเรื่อยๆ ในอนาคต

ดังนั้นจึงเป็นโอกาสสำคัญสำหรับผู้ประกอบการไทยที่จะใช้โอกาสจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในสาขาที่ไทยมีความพร้อมและมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง ในขณะที่เดียวกันก็ต้องเร่งปรับตัวและเตรียมพร้อมกับสภาวะการแข่งขันที่มีความรุนแรงมากขึ้นจากการเข้ามาของผู้ประกอบการอาเซียนที่ได้รับสิทธิประโยชน์จากการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน รวมทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต้องร่วมมือกันในการเตรียมความพร้อมและเร่งปรับตัวเพื่อรองรับการเปิดเสรีอย่างเต็มรูปแบบ

4.4 แนวทางดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การเป็น AEC นอกจากการดำเนินการเปิดเสรีด้านการค้าสินค้าบริการและการลงทุนระหว่างกันตามกรอบความร่วมมือต่างๆ ที่มีอยู่เดิม เช่น การเร่งลดภาษีสินค้าระหว่างกันให้เหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2553 สำหรับสมาชิกเดิม และปี 2558 สำหรับสมาชิกใหม่ภายใต้กรอบ AFTA การยกเลิกข้อจำกัดการประกอบการด้านการค้าบริการในอาเซียนภายในปี 2563 ภายใต้กรอบความตกลงด้านการค้าบริการอาเซียน (AFAS) การเปิดให้มีการลงทุนเสรีในอาเซียนและการให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติต่อนักลงทุนอาเซียนภายในปี 2553 ภายใต้เขตการลงทุนเสรีอาเซียน (AIA) เป็นต้น แล้ว อาเซียนได้ตกลงที่จะเปิดเสรีด้านการค้าสินค้าและการค้าบริการให้เร็วขึ้นกว่ากำหนดการเดิม มีสินค้าและบริการสำคัญ 11 สาขา ต่อมาได้เพิ่มสาขาที่ 12 คือสาขาโลจิสติกส์เพื่อเป็นการนำร่องและส่งเสริมการ outsourcing หรือการผลิตสินค้าโดยใช้วัตถุดิบและชิ้นส่วนที่ผลิตภายในอาเซียน ซึ่งเป็นไปตามแผนการดำเนินการเพื่อนำไปสู่การเป็น AEC และได้มอบหมายให้ประเทศต่างๆ ทำหน้าที่รับผิดชอบเป็นผู้ประสานงานหลัก (Country Coordinators) ดังนี้

- **พม่า:** สาขาผลิตภัณฑ์เกษตร (Agro – based products) และสาขาประมง (Fisheries)
- **มาเลเซีย:** สาขาผลิตภัณฑ์ยาง (Rubber – based products) และสาขาสีงทอ (Textiles and Apparels)
- **อินโดนีเซีย:** สาขายานยนต์ (Automotives) และสาขาผลิตภัณฑ์ไม้ (Wood – based products)
- **ฟิลิปปินส์:** สาขาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronics)
- **สิงคโปร์:** สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ (e – ASEAN) และสาขาสุภาพ (Healthcare)

- **ไทย:** สาขาการท่องเที่ยว (Tourism) และสาขาการบิน (Air Travel)
- **เวียดนาม:** สาขาโลจิสติกส์ (Logistic)

ซึ่งการที่ไทยได้รับเป็นประเทศผู้ประสานงานหลักในสาขาท่องเที่ยวและการบินนั้นสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่จะผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวและการบินในภูมิภาค ทั้งนี้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 มีการประเมินศักยภาพของประเทศไทยและวิเคราะห์ความพร้อมของประเทศด้านสินค้าและบริการ ด้านปัจจัยสนับสนุน และด้านกฎระเบียบ กลไกและการบริหารจัดการ ดังแสดงในตารางที่ 2-4 - 2-6

ตารางที่ 2-4 ผังการวิเคราะห์ความพร้อมของประเทศด้านสินค้าและบริการ

ได้เปรียบและพร้อม	ได้เปรียบแต่ไม่พร้อม
<ul style="list-style-type: none"> - น้ำตาล - ผักและผลไม้กระป๋อง อาทิ สับปะรดกระป๋อง - อาหารแช่แข็ง - กระดาษและสิ่งพิมพ์ - ยานยนต์และชิ้นส่วน - เครื่องจักรเครื่องใช้สำนักงานและครัวเรือน - เนื้อสัตว์แปรรูป - เครื่องสำอางและเครื่องประทินผิว - ล้าไปทุเรียน <p>บริการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร้านอาหารไทยในต่างประเทศ - การศึกษานานาชาติ - ภาพยนตร์ - ธุรกิจ MICE 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลิตภัณฑ์เหล็ก มีศักยภาพในการส่งออก แต่ต้องนำเข้าวัตถุดิบเนื่องจากขาดอุตสาหกรรมเหล็กต้นน้ำ - อัญมณีและเครื่องประดับ ขาดแคลนวัตถุดิบ/แรงงานฝีมือด้านการเผา-เจียรใน-การออกแบบ - ข้าว มีศักยภาพในการส่งออก แต่ผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่าเวียดนาม - สิ่งทอ มีศักยภาพในการส่งออก แต่ขาดแคลนแรงงาน/ต้นทุนค่าแรงสูงขึ้น รวมทั้งยังขาดการพัฒนาการสร้างมูลค่า - ยางพาราและผลิตภัณฑ์ยาง มีศักยภาพในการส่งออก มีวัตถุดิบพร้อม แต่ขาด R&D สำหรับแปรรูปผลิตภัณฑ์สินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่า - เม็ดพลาสติกและผลิตภัณฑ์ ส่งออกยังขยายตัวดี มีตลาดรองรับเมื่อเทียบกับอาเซียน แต่ขาดแคลนวัตถุดิบ <p>บริการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การท่องเที่ยว บุคลากรมีทักษะด้านการให้บริการ มีจิตใจพร้อมให้บริการ แต่ยังขาดทักษะภาษาอังกฤษ - บริการสุขภาพ ขาดแคลนบุคลากรและทักษะภาษาอังกฤษ - สปาและนวดแผนไทย บุคลากรมีทักษะด้านบริการและขาดทักษะทางภาษา - บริการโทรคมนาคม ผู้ประกอบการเข้มแข็ง กฎระเบียบเป็นสากล/ทันสมัย แต่โครงข่าย ICT ยังไม่มีประสิทธิภาพ
<p>เสียเปรียบแต่พร้อม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังและแป้งมัน มันเส้น/แป้งมันของเวียดนามมีราคาถูกกว่าและมันเส้นมีคุณภาพดีกว่าของไทย 	<p>เสียเปรียบและไม่พร้อม</p> <ul style="list-style-type: none"> - อุตสาหกรรมแม่พิมพ์ ขาดแคลนแรงงานทุกระดับ ต้องพึ่งพาวัตถุดิบจากต่างประเทศเพื่อใช้ในการผลิต <p>บริการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - บริการโลจิสติกส์ ผู้ประกอบการไทยขาดการรวมกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ ขาดเงินทุนและการพัฒนาเทคโนโลยีในการให้บริการ ขาดความรู้ความเข้าใจและการเตรียมความพร้อมสำหรับ AEC ขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะฝีมือ และขาดระบบการบริหารจัดการที่มีมาตรฐานและคุณภาพ โดยเฉพาะ SMEs - ธุรกิจการให้บริการก่อสร้าง ขาดการสนับสนุนที่จริงจังจากภาครัฐและผู้ประกอบการขนาดกลาง/ขนาดเล็ก ยังไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะแข่งขันเมื่อเทียบกับสิงคโปร์และมาเลเซีย

นิยาม - ความได้เปรียบ/เสียเปรียบ วัดจากความสามารถของอุตสาหกรรมที่สามารถส่งออกสินค้าและบริการได้ และมีศักยภาพในการแข่งขันบนเวทีโลก

- ความพร้อม/ไม่พร้อม วัดจากปัจจัยสนับสนุน (Enabling Factors) ภายในประเทศที่ส่งเสริมอุตสาหกรรม/สินค้าและบริการ

หมายเหตุ ข้อมูลจากการประชุมเสวนาเศรษฐกิจ เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2555

ที่มา เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 ครั้งที่ 2 วันพุธที่ 24 ตุลาคม 2555 ณ ห้องประชุม 501 ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล

ตารางที่ 2-5 ผังการวิเคราะห์ความพร้อมของประเทศด้านปัจจัยสนับสนุน

	พร้อม	ไม่พร้อม
ทรัพยากรมนุษย์	<ul style="list-style-type: none"> - บุคลากรและผู้ประกอบการมีทักษะฝีมือ - บุคลากรภาคบริการมีจิตใจการให้บริการ (Service Mind and Hospitality) 	<ul style="list-style-type: none"> - บุคลากรขาดทักษะภาษาอังกฤษ - ภาคการผลิตขาดกำลังฝีมือแรงงาน - ระบบสวัสดิการเพื่อประชาชนยังไม่ทั่วถึงและขาดประสิทธิภาพ - การเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานขาดความชัดเจน - ประชาชนยังขาดความตระหนักรู้ถึงการเป็นประชาคมอาเซียน - การปลูกฝังค่านิยมและความรับผิดชอบต่อตัวเอง ชุมชน และประเทศชาติยังไม่ชัดเจน
โครงสร้างพื้นฐาน	<ul style="list-style-type: none"> - โครงสร้างพื้นฐานมีความเชื่อมโยง (Connectivity) ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ได้เปรียบทางด้านที่ตั้งอยู่ศูนย์กลางอาเซียน - ความพร้อมด้าน S & T 	<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาขีดความสามารถในการรองรับของโครงข่ายคมนาคม (Infrastructure Capacity) <ul style="list-style-type: none"> ○ ความแออัดของการขนส่งบริเวณด่านการค้าชายแดน (ด่านสะเตาะ ด่านหนองคาย ด่านรัฐประเทพ ประเทศ ด่านแม่สอด ด่านปาดังเบซาร์) ○ ปัญหาประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งทางรถไฟ (เส้นทางรถไฟทางคู่จะเชิงเทรา-ศรีราชา-แหลมฉบัง มีปัญหาติดขัดที่ทางเข้าท่าเรือแหลมฉบังเนื่องจากเป็นเส้นทางรถไฟทางเดี่ยว) ○ ความแออัดของท่าอากาศยาน (สุวรรณภูมิ) ละท่าเรือหลัก (ท่าเรือกรุงเทพ และแหลมฉบัง) - ความล่าช้าในขั้นตอนการพิจารณากฎระเบียบการขนส่งข้ามพรมแดน - โครงสร้างพื้นฐาน ICT ขาดความเชื่อมโยงทั่วประเทศ - พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ประชาชนและผู้ทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ขาดความเชื่อมั่น
พลังงาน	<ul style="list-style-type: none"> - ไทยมีความมั่นคงด้านพลังงานไฟฟ้า และกำลังการผลิตไฟฟ้าสำรองอยู่ในระดับมาตรฐานสากล - ไทยมีแผนจัดการพลังงานที่ชัดเจน ดังนี้ (1) แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก 10 ปี พ.ศ. 2555-2564 (2) แผนอนุรักษ์พลังงาน 20 ปี พ.ศ. 2554-2573 (3) แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้า พ.ศ. 2553-2573 และ (4) แผนการจัดทำก๊าซธรรมชาติ พ.ศ. 2551-2564 - การแสวงหาแหล่งพลังงานในประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรองรับการใช้พลังงานของประเทศในอนาคต - ความเชื่อมโยงพลังงานระหว่างกันในอาเซียน 	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้พลังงานที่ผลิตจากพืชเพื่อทดแทนพลังงานเชื้อเพลิงจากฟอสซิลมากขึ้น ทำให้มีการเปลี่ยนรูปพื้นที่เกษตรจากการปลูกพืชอาหารเป็นปลูกพืชพลังงาน ซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ
การวิจัยและพัฒนา		<ul style="list-style-type: none"> - อุตสาหกรรมขาดการถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี การลงทุนใน R&D - อุตสาหกรรมขาดการพัฒนาแบบมาตรฐาน ขาดศูนย์ทดสอบผลิตภัณฑ์
มาตรการส่งเสริมจากภาครัฐ		<ul style="list-style-type: none"> - มาตรการส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศจากภาครัฐยังไม่เกิดเป็นรูปธรรม - วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ไทยมีข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน
กลไกการจัดการ		<ul style="list-style-type: none"> - การบริหารจัดการของหน่วยงานด้านอาเซียนขาดเอกภาพและไม่ชัดเจน

ที่มา เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 ครั้งที่ 2 วันพุธที่ 24 ตุลาคม 2555 ณ ห้องประชุม 501 ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล

ตารางที่ 2-6 ผังการวิเคราะห์ความพร้อมของประเทศด้านกฎ ระเบียบ กลไกการบริหารจัดการ

	พร้อม	ไม่พร้อม
ประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย	<ul style="list-style-type: none"> - การสร้างความเชื่อมั่นในระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม - องค์กรอิสระเกี่ยวกับการตรวจสอบการประพฤติมิชอบและทุจริตคอร์รัปชัน - ความเป็นอิสระของตุลาการ 	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนากฎหมายเพื่อส่งเสริมนโยบายการแข่งขันทางธุรกิจ - กฎหมายคุ้มครองเด็ก เยาวชน คนพิการ และสตรี - ชาติการบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพ - ประสิทธิภาพของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย - ระบบการตรวจสอบภายใน
ภัยพิบัติ	<ul style="list-style-type: none"> - ความร่วมมือทหาร-พลเรือนในการจัดการภัยพิบัติ สถานการณ์ฉุกเฉิน และการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - การบริหารจัดการ/บูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติ
ความร่วมมือและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> - การสัญจรข้ามแดนโดยใช้หนังสือผ่านแดน - การแก้ไขปัญหาเขตชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน - การจัดการระบบและพื้นที่ชายแดน - การป้องกันความขัดแย้งและการสร้างความไว้วางใจในเวทีระหว่างประเทศ - การพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านในระดับท้องถิ่น - การสร้างความสัมพันธ์กับประเทศภายนอกพหุภาคี - ความร่วมมือระหว่างกองทัพในอาเซียน 	<ul style="list-style-type: none"> - การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนพื้นฐาน (แรงงานต่างด้าว/ผู้อพยพลี้ภัย) - การปฏิบัติต่อคนต่างด้าวที่แม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรม แต่ยังไม่เป็นไปตามพันธกรณี/การอำนวยความสะดวกยังไม่มากเท่าที่ควร - การพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับพันธกรณีอาเซียน เช่น เงื่อนไขเรื่องสัญชาติ - การบริหารจัดการและการปฏิบัติต่อผู้ลี้ภัย - ระบบตรวจคนเข้าเมืองและเฝ้าตรวจสินค้า - การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ
กลไกการไกล่เกลี่ยและระงับข้อพิพาท		<ul style="list-style-type: none"> - การตรวจสอบกฎหมาย/หลักนิติธรรม - การไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาทชุมชน - กลไกและกระบวนการระงับข้อพิพาททางการค้า (อนุญาโตตุลาการ)

ที่มา เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 ครั้งที่ 2 วันพุธที่ 24 ตุลาคม 2555 ณ ห้องประชุม 501 ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล

5. ความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจของอาเซียน

อาเซียนก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เริ่มแรกเพื่อสร้างสันติภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อันนำมาซึ่งเสถียรภาพทางการเมือง และความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยผู้นำอาเซียนได้เห็นพ้องต้องกันที่จะจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community: AC) และเร่งรัดกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียนให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2558

ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจของอาเซียนเริ่มมีเป้าหมายชัดเจนที่จะนำไปสู่การรวมตัวทางเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาคอาเซียน นับตั้งแต่การประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 4 ณ ประเทศสิงคโปร์ เมื่อปี 2535 โดยได้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ขึ้น และนับแต่นั้นมากิจกรรมของอาเซียนได้ขยายครอบคลุมไปสู่ทุกสาขาหลักทางเศรษฐกิจ รวมทั้งในด้านการค้าสินค้าและบริการ การลงทุน มาตรฐานอุตสาหกรรมและการเกษตร ทรัพย์สินทางปัญญา การขนส่ง พลังงาน และการเงินการคลัง เป็นต้น ความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียนที่สำคัญ มีดังนี้

5.1 เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียนเป็นข้อตกลงทางการค้าสำหรับสินค้าที่ผลิตภายในประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมด ทำขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2535 มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน ในฐานะที่เป็นฐานการผลิตที่สำคัญในการป้อนสินค้าสู่ตลาดโลก โดยอาศัยการเปิดเสรีด้านการค้า การลดภาษี และยกเลิกอุปสรรคข้อกีดขวางทางการค้าที่มีใช้ภาษี เช่น การจำกัดโควตานำเข้า รวมทั้งการปรับเปลี่ยนโครงสร้างภาษีศุลกากรเพื่อเอื้ออำนวยต่อการค้าเสรี โดยข้อตกลงนี้จะครอบคลุมสินค้าทุกชนิด ยกเว้นสินค้าที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ศิลธรรม ชีวิต และศิลปะ อย่างไรก็ตามประเทศสมาชิกต้องให้สิทธิประโยชน์ทางศุลกากรแก่กันแบบต่างตอบแทน หมายความว่า การที่ได้สิทธิประโยชน์จากการลดภาษีของประเทศอื่นสำหรับสินค้านั้นได้ ประเทศสมาชิกนั้นต้องประกาศลดภาษีสำหรับสินค้านั้นด้วย

5.2 เขตการลงทุนอาเซียน (ASEAN Investment Area: AIA) ที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 5 เมื่อเดือนธันวาคม 2538 ที่กรุงเทพฯ ได้เห็นชอบให้จัดตั้งเขตการลงทุนอาเซียนเพื่อเสริมสร้างอาเซียนให้เป็นเขตการลงทุนเสรีที่มีศักยภาพ โปร่งใส เพื่อดึงดูดนักลงทุนทั้งจากภายในและภายนอกภูมิภาค ความตกลงนี้ครอบคลุมการลงทุนในอุตสาหกรรม 5 สาขา คือ สาขาอุตสาหกรรม การผลิต เกษตร ประมง ป่าไม้ และเหมืองแร่ และภาคบริการที่เกี่ยวข้องกับ 5 สาขาการผลิตดังกล่าว ยกเว้นการลงทุนด้านหลักทรัพย์และการลงทุนในด้านซึ่งครอบคลุมโดยความตกลงอาเซียนอื่นๆ เขตการลงทุนอาเซียน กำหนดให้ประเทศสมาชิกดำเนินการเปิดอุตสาหกรรมและให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติแก่นักลงทุนอาเซียนและนักลงทุนนอกอาเซียน โดยกำหนดเป้าหมายจะเปิดเสรีด้านการลงทุนแก่นักลงทุนอาเซียนภายในปี 2553 และนักลงทุนนอกอาเซียนภายในปี 2563 การดำเนินการเพื่อจัดตั้งเขตการลงทุนอาเซียนประกอบด้วยโครงการความร่วมมือ 3 โครงการ คือ

- โครงการความร่วมมือและการอำนวยความสะดวก (Co-operation and Facilitation Programme)
- โครงการส่งเสริมและสร้างความเข้าใจ (Promotion and Awareness Programme)
- โครงการการเปิดเสรี (Liberalisation Programme)

5.3 ความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration: IAI) อาเซียนได้ดำเนินการเพื่อเร่งรัดการรวมตัวของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยจัดทำ “ความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน” (Initiative for ASEAN Integration) เพื่อลดช่องว่างด้านการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิกเก่า (ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน อินโดนีเซีย) กับสมาชิกใหม่ของอาเซียน (พม่า ลาว กัมพูชา และเวียดนาม หรือประเทศ CLMV) โดยให้ประเทศสมาชิกเก่าร่วมกันจัดทำโครงการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศใหม่ ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การรวมตัวทางเศรษฐกิจ เพื่อที่จะช่วยการพัฒนากรอบ กฎระเบียบและนโยบาย รวมทั้งช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศ CLMV ในการลดปัญหาความยากจน ยกกระดับความเป็นอยู่ของประชากร พัฒนาระบบข้าราชการ และเตรียมความพร้อมต่อการแข่งขันบนเวทีโลก

5.4 ความร่วมมือด้านอุตสาหกรรม (ASEAN Industrial Cooperation Scheme: AICO) มุ่งส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐานการผลิต โดยยึดหลักของการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การแบ่งส่วนการผลิตตามความสามารถและความถนัด ตลอดจนส่งเสริมการลงทุนและการ

ถ่ายทอดเทคโนโลยีจากทั้งประเทศสมาชิกและประเทศนอกกลุ่มโดยใช้มาตรการทางภาษี และสิทธิพิเศษอื่นๆ ที่มีใช้ภาษีเป็นสิ่งจูงใจ โดยมีเงื่อนไขดังนี้

- จะต้องมีการประเทศสมาชิกเข้าร่วมอย่างน้อย 2 ประเทศ
- มีบริษัทเข้าร่วมอย่างน้อย 1 บริษัทในแต่ละประเทศ
- สินค้าที่ผลิตได้ขั้นสุดท้าย (AICO Final Product) จะได้รับการยอมรับเสมือนสินค้าที่ผลิตได้ในประเทศและจะไม่ถูกจำกัดด้วยระบบโควตาหรือมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี
- บริษัทที่จะขอรับสิทธิประโยชน์จาก AICO จะต้องมีส่วนการถือหุ้นของชาติอาเซียนอย่างน้อยร้อยละ 30
- ได้รับการลดภาษีนำเข้าในอัตราร้อยละ 0 – 5

5.5 กรอบความตกลงด้านการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework

Agreement on Services: AFAS) ในที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 5 เดือนธันวาคม 2538 ที่กรุงเทพฯ รัฐมนตรีเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียนได้ลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน หรือ AFAS) ซึ่งกำหนดให้เจรจาเปิดเสรีการค้าบริการ โดยจัดทำข้อผูกพันในด้านการเปิดตลาด (market access) การให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) และด้านอื่นๆ (additional commitments) การเจรจาเสรีการค้าบริการในช่วงปี 2539-2544 มุ่งเน้นการเปิดเสรีใน 7 สาขาบริการ คือ สาขาการเงิน การขนส่งทางทะเล การขนส่งทางอากาศ การสื่อสารโทรคมนาคม การท่องเที่ยว การก่อสร้าง และสาขาบริการธุรกิจ ต่อมาในช่วงปี 2545-2549 ได้มีการขยายขอบเขตการเจรจาเปิดเสรีรวมทุกสาขา นอกจากนี้สมาชิกอาเซียนยังต้องเร่งรัดเปิดตลาดในสาขาบริการที่เป็นสาขาสำคัญ 5 สาขา ได้แก่ สาขาโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาสุภาพ สาขาการท่องเที่ยว สาขาการบิน และสาขาบริการโลจิสติกส์ ทั้งนี้เพื่อให้อาเซียนมีความพร้อมในการก้าวไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 ต่อไป

5.6 ความร่วมมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและอิเล็กทรอนิกส์ (e-ASEAN

Framework Agreement) ในการประชุมสุดยอดอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ ครั้งที่ 4 ระหว่างวันที่ 24-25 พฤศจิกายน 2543 ที่ประเทศสิงคโปร์ ผู้นำของอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ ร่วมกันลงนามในกรอบความตกลงด้านอิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน (e-ASEAN Framework Agreement) ซึ่งเป็นข้อตกลงที่กำหนดแนวทางเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสาร (Information Technology and Communication-ICT) เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารในภูมิภาคให้สอดคล้องกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีมาตรการที่ครอบคลุมด้านต่างๆ 5 ด้าน คือ

5.6.1 การพัฒนาเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของอาเซียน (ASEAN Information Infrastructure) ให้สามารถติดต่อถึงกันได้อย่างทั่วถึงและด้วยความเร็วสูงและพัฒนาความร่วมมือไปสู่การจัดตั้งห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (Digital Libraries) และแหล่งรวมข้อมูลท่องเที่ยวอิเล็กทรอนิกส์ (Tourism Portals) รวมถึงการจัดตั้งศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนข้อมูล (Internet Exchanges) และการให้บริการเชื่อมต่อสัญญาณเครือข่ายข้อมูลอินเทอร์เน็ต (Internet Gateways)

5.6.2 การอำนวยความสะดวกด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) โดยการออกกฎหมายและระเบียบด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ

และมีระบบรักษาความปลอดภัยที่เป็นมาตรฐานสากล เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภคและพัฒนาวัฒนธรรมในการทำธุรกิจโดยใช้อิเล็กทรอนิกส์ เช่น การยอมรับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ซึ่งกันและกัน การชำระเงินโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาและข้อมูลส่วนบุคคล เป็นต้น

5.6.3 การส่งเสริม และเปิดเสรีด้านการค้าสินค้า บริการ และการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) โดยประเทศสมาชิกอาเซียนจะยกเลิกภาษีและอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษีสำหรับสินค้า ICT เช่น เครื่องประมวลผลอัตโนมัติ เครื่องโทรสาร เครื่องบันทึกเสียงสำหรับโทรศัพท์ ไดโอดและทรานซิสเตอร์ แผงวงจรไฟฟ้า ฯลฯ ภายในปี 2548 สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียนดั้งเดิม 6 ประเทศ และภายในปี 2553 สำหรับประเทศสมาชิกใหม่ คือ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม

5.6.4 การสร้างสังคมอิเล็กทรอนิกส์ (e-Society) เสริมสร้างความสามารถและพัฒนาอิเล็กทรอนิกส์เพื่อประโยชน์ต่อสังคม ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ความสามารถด้าน IT ของบุคลากรในอาเซียน ลดความเหลื่อมล้ำด้าน IT ภายในประเทศและระหว่างประเทศสมาชิก อำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงานด้าน IT อย่างเสรี และส่งเสริมการใช้ IT

5.6.5 การสร้างรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) ส่งเสริมให้มีการใช้ ICT ในการบริการของภาครัฐให้มากขึ้น เช่น การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ การอำนวยความสะดวกในเรื่องข้อมูลข่าวสารการให้บริการของภาครัฐผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น การเสียภาษี การจดทะเบียนการค้า พิธีการศุลกากร เป็นต้น

5.7 ความร่วมมือด้านการเงินการคลัง (Financial Cooperation)

5.7.1 อาเซียนได้จัดตั้งระบบระวังภัยอาเซียน (ASEAN Surveillance Process) ขึ้น เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2541 เพื่อสอดส่องดูแลสถานะเศรษฐกิจและการเคลื่อนย้ายเงินทุนในภูมิภาค โดยให้มีการหารือและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจในประเทศสมาชิกในภูมิภาค และในโลกโดยธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) ได้สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือทางวิชาการและเงินทุนโดยการจัดการฝึกอบรมด้านเทคนิคแก่เจ้าหน้าที่ประเทศสมาชิก และในการจัดตั้ง ASEAN Surveillance Technical Support Unit ในสำนักงานเลขาธิการอาเซียนเพื่อสนับสนุนระบบดังกล่าว

5.7.2 การเสริมสร้างกลไกสนับสนุนและเกื้อกูลระหว่างกันในภูมิภาคเอเชียตะวันออก (Enhancing self-help and support mechanism in East Asia) โดยได้กำหนดแนวทางความร่วมมือกับ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ที่สำคัญ ได้แก่ จัดทำความตกลงทวิภาคีด้านการแลกเปลี่ยนการซื้อ-ขายคืนเงินตราหรือหลักทรัพย์ต่างประเทศ หรือเกี่ยวกับการจัดตั้งระบบเตือนภัยในภูมิภาค และการแลกเปลี่ยนการหารือเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจในภูมิภาค

5.7.3 ความริเริ่มเชียงใหม่ (Chiang Mai Initiative) ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2543 เป็นการปรับปรุงความตกลงแลกเปลี่ยนเงินตราอาเซียน (ASEAN Swap Arrangement – ASA) ในด้านโครงสร้าง รูปแบบและวงเงิน และให้เสริมด้วยเครือข่ายความตกลงทวิภาคีระหว่างประเทศอาเซียนกับจีน ญี่ปุ่นและสาธารณรัฐเกาหลี (Bilateral Swap Arrangement-BSA) โดยได้ขยายให้ ASA รวมประเทศอาเซียนทั้ง 10 ประเทศแล้ว

5.8 ความร่วมมือด้านการเกษตรและป่าไม้ของอาเซียน และอาเซียน +3 ครอบคลุมความร่วมมือในด้านประมง ป่าไม้ ปศุสัตว์ พืช และอาหาร เพื่อส่งเสริมความมั่นคงทางด้านอาหารและ

ความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในด้านอาหารการเกษตรและผลผลิตป่านไม้ โครงการความร่วมมือระหว่างอาเซียนและประเทศอาเซียน+3 (จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้) ภายใต้สาขาต่างๆ ดังนี้

- การขจัดความยากจนและสร้างความมั่นคงด้านอาหารในภูมิภาคเอเชีย
- การวิจัยและพัฒนาด้านอาหาร การเกษตร ประมง และป่านไม้
- การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านอาหาร การเกษตร ประมง และป่านไม้
- การประสานงานและร่วมมือในระดับโลกและระดับภูมิภาคในประเด็นด้านอาหารการเกษตร ประมง และป่านไม้
- การสร้างเครือข่ายข้อมูลด้านการเกษตร
- การอำนวยความสะดวกด้านการค้า

5.9 ความร่วมมือด้านการขนส่ง

5.9.1 โครงการพัฒนาทางหลวงอาเซียน (ASEAN Highway Network Project)

ลักษณะของโครงข่ายทางหลวงอาเซียน คือ มีทางหลวงครอบคลุม 23 สาย ทั่วทั้งภูมิภาคอาเซียน และจัดทำมาตรฐานทางหลวงอาเซียน (ป้ายจราจร สัญญาณ และระบบหมายเลข) ให้เป็นแบบเดียวกัน โดยกำหนดมาตรฐานทางหลวงอาเซียน เป็น 4 ระดับ ได้แก่

- ชั้นพิเศษ-ทางด่วน ที่ควบคุมทางเข้า-ออก สมบูรณ์แบบ
- ชั้นที่ 1 ทางหลวง 4 ช่องจราจร
- ชั้นที่ 2 ทางหลวงลาดยาง 2 ช่องจราจร ผิวทางกว้าง 7 เมตร
- ชั้นที่ 3 ทางหลวงลาดยาง 2 ช่องจราจร ผิวทางกว้าง 6 เมตร

5.9.2 กรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่ง

สินค้านำผ่านแดน (ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Goods in Transit) มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ประเทศสมาชิกอาเซียนอนุญาตให้รถยนต์ขนส่งที่จดทะเบียนในประเทศสมาชิกหนึ่งสามารถขนส่งสินค้านำผ่านแดนไปยังอีกประเทศหนึ่งได้

5.9.3 ความตกลงหลายฝ่ายและพิธีสารว่าด้วยการเปิดเสรีบริการขนส่งเฉพาะ

สินค้านำของอาเซียน (Multilateral Agreement on the Full Liberalization of All Cargo Air Services) มีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมการขนส่งสินค้านำในอาเซียนด้วยกัน โดยเปิดเสรีเที่ยวบินขนส่งเฉพาะสินค้านำระหว่างประเทศต่างๆ ในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยไม่มีข้อจำกัดทั้งในเรื่องของจำนวน ความจุ ความถี่ของบริการเส้นทางบินและสิทธิรับขน การจราจร ซึ่งจะทำให้การขนถ่ายสินค้านำระหว่างประเทศในอาเซียนเป็นไปได้อย่างสะดวก อันจะส่งผลให้สภาพเศรษฐกิจโดยรวมในภูมิภาคสามารถเจริญเติบโตขึ้นได้อย่างรวดเร็ว

5.9.4 ความตกลงหลายฝ่ายและพิธีสารว่าด้วยการเปิดเสรีบริการขนส่ง

ผู้โดยสารทางอากาศของอาเซียน (Multilateral Agreement on the Liberalization of Passenger Air Services) การจัดทำความตกลงหลายฝ่ายว่าด้วยการเปิดเสรีการบินในส่วนของเที่ยวบินขนส่งโดยสาร เป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการส่งออกสินค้าของไทยและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้มีการเปิดเสรีการบิน และส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการบินในภูมิภาคนี้ด้วย

5.10 ความร่วมมือด้านพลังงานในอาเซียน (ASEAN Energy Cooperation) มี

วัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและความยั่งยืนในการจัดหาพลังงาน การใช้พลังงานอย่างมี

ประสิทธิภาพในภูมิภาคอาเซียน และการจัดการด้านความต้องการพลังงานอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านสภาพสิ่งแวดล้อม และการช่วยเหลือกันในการแบ่งปันปิโตรเลียมในภาวะฉุกเฉิน โครงสร้างความร่วมมือด้านพลังงาน ประกอบด้วย การประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียนคณะทำงาน และคณะกรรมการ ใน 5 สาขา ได้แก่

- คณะทำงานด้านถ่านหิน
- คณะทำงานด้านประสิทธิภาพพลังงานและการอนุรักษ์พลังงาน
- คณะทำงานด้านพลังงานใหม่และพลังงาน
- คณะกรรมการด้านปิโตรเลียม ซึ่งประกอบด้วยบริษัทน้ำมันแห่งชาติของประเทศสมาชิกอาเซียน

สมาชิอาเซียน

- คณะกรรมการด้านการไฟฟ้า ซึ่งประกอบด้วยผู้ว่าการการไฟฟ้าของแต่ละประเทศ การดำเนินการระยะแรกของโครงการเครือข่ายด้านพลังงานอาเซียนครอบคลุม 2 โครงการหลัก คือ โครงการเชื่อมโยงระบบสายส่งไฟฟ้าอาเซียน และโครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติอาเซียน

5.11 ความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Agreement) ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในกรอบอาเซียนและอาเซียน + 3 ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 8 ที่กรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2545 ได้ลงนามในความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Agreement) เพื่อส่งเสริมให้อาเซียนเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว โดยเน้นความร่วมมือใน 7 ด้าน คือ การอำนวยความสะดวกการเดินทางในอาเซียนและระหว่างประเทศ การอำนวยความสะดวกด้านขนส่งการขยายตลาดการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ความปลอดภัยและความมั่นคงของการท่องเที่ยว การตลาดและการส่งเสริมร่วมกัน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

อาเซียนจัดการประชุมด้านการท่องเที่ยว (ASEAN Tourism Forum หรือ ATF) เป็นประจำทุกปีในเดือนมกราคม โดยหมุนเวียนจัดในประเทศสมาชิก นับเป็นการประชุมด้านการท่องเที่ยวที่ยิ่งใหญ่และประสบความสำเร็จมากที่สุดในโลก โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวของอาเซียน โรงแรม รีสอร์ท สายการบิน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว รวมถึงนักเขียนด้านการท่องเที่ยวมีโอกาสทำความรู้จักและเจรจาธุรกิจด้านการท่องเที่ยว และอาเซียนยังได้ริเริ่มความร่วมมือในการจัดทำความตกลงการตรวจลงตราเพียงครั้งเดียว (Single Visa) แต่ใช้เดินทางได้หลายประเทศ โดยนำร่องโดยไทยและกัมพูชา

นอกจากนี้ ความตกลงด้านการท่องเที่ยวยังได้ขยายไปยังประเทศอาเซียน+3 เกาหลีใต้ จีน ญี่ปุ่น โดยมีความร่วมมือระหว่างองค์การท่องเที่ยวของไทยกับของเกาหลีเพื่อพัฒนาศักยภาพของมัคคุเทศก์ไทย และให้ประเทศ+3 เสนอแนวทางความร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียนที่ชัดเจนเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกัน

5.12 ข้อตกลงเรื่องความร่วมมือในภูมิภาคในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

5.12.1 โครงการอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง GMS (Greater Mekong Subregion

Cooperation: GMS) จัดตั้งขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2535 เป็นความร่วมมือของ 6 ประเทศ ได้แก่ ไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม สหภาพเมียนมาร์ และจีนตอนใต้ (มณฑลยูนนาน) โดยมีธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) เป็นผู้ให้การสนับสนุนหลัก กลุ่มประเทศ GMS มีพื้นที่รวมกันประมาณสองล้านสามแสนตารางกิโลเมตร ซึ่งอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ และมีประชากรรวมกัน

ประมาณ 250 ล้านคน นอกจากนี้กลุ่มประเทศ GMS ยังเป็นจุดศูนย์กลางในการเชื่อมโยงติดต่อระหว่างภูมิภาคเอเชียใต้ เอเชียตะวันออก และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

โครงการ GMS มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการค้า การลงทุน อุตสาหกรรม การเกษตร และบริการ สนับสนุนการจ้างงานและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้น ส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือทางเทคโนโลยีและการศึกษาระหว่างกัน ตลอดจน การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ส่งเสริมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งเปิดโอกาสทางเศรษฐกิจในตลาดโลก

สาขาความร่วมมือของ GMS มี 9 สาขา ได้แก่ คมนาคมขนส่ง โทรคมนาคม พลังงาน การค้า การลงทุน เกษตร สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดย แผนงานที่มีความสำคัญในลำดับสูง (flagship programs) จำนวน 11 แผนงาน ได้แก่

- 1) แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ – ใต้ (North – South Economic Corridor)
- 2) แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก – ตะวันตก (East – West Economic Corridor)
- 3) แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor)
- 4) แผนงานพัฒนาเครือข่ายโทรคมนาคม (Telecommunications Backbone)
- 5) แผนงานซื้อขายไฟฟ้าและการเชื่อมโยงเครือข่ายสายส่งไฟฟ้า (Regional Power Interconnection and Trading Arrangements)
- 6) แผนงานการอำนวยความสะดวกการค้าและการลงทุนข้ามพรมแดน (Facilitating Cross – Border Trade and Investment)
- 7) แผนงานเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความสามารถในการแข่งขันของภาคเอกชน (Enhancing Private Sector Participation and Competitiveness)
- 8) แผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และทักษะความชำนาญ (Developing Human Resources and Skills Competencies)
- 9) กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาสิ่งแวดล้อม (Strategic Environment Framework)
- 10) แผนงานการป้องกันน้ำท่วมและการจัดการทรัพยากรน้ำ (Flood Control and Water Resource Management)
- 11) แผนงานการพัฒนาการท่องเที่ยว (GMS Tourism Development)

5.12.2 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อีรวดี – เจ้าพระยา – แม่น้ำโขง

(ACMECS: Ayeyawady – Chao Phraya – Mekong Economic Cooperation) เป็นยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อีรวดี – เจ้าพระยา – แม่น้ำโขง ระหว่างกัมพูชา ลาว เมียนมาร์ ไทย และเวียดนาม เป็นกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับอนุภูมิภาคที่จัดตั้งขึ้น เพื่อใช้ประโยชน์จากความแข็งแกร่งและความหลากหลายของทั้งห้าประเทศสมาชิกเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอย่างสมดุล โดย ACMECS ประกอบด้วยโครงการความร่วมมือ 8 สาขา ได้แก่

- 1) การอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน มีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ และเงินทุนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ผ่านการจัดอุปสรรคทางการค้าและการลงทุนต่างๆ รวมทั้งการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยทั้งในด้านกฎหมาย

และด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การจัดตั้ง One – Stop Service ตามลำดับชายแดน และการจัดตั้ง ACMECS Business Council เป็นต้น

2) ความร่วมมือด้านการเกษตร มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตบนพื้นฐานของรายได้เปรียบเทียบ รวมถึงการวิจัยและพัฒนาและการแบ่งปันความรู้และข้อมูลข่าวสาร

3) ความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมและพลังงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในด้านอุตสาหกรรมและพัฒนาพลังงานทดแทน และการอนุรักษ์พลังงาน ตัวอย่างโครงการ เช่น การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมบริเวณชายแดน และโครงการสาธิตจัดทำต้นแบบพลังงานชีวภาพในประเทศสมาชิก

4) การเชื่อมโยงการค้าคมนาคม มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและใช้ประโยชน์การเชื่อมโยงการเส้นทางคมนาคมระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่ออำนวยความสะดวกในทางการค้า การลงทุน การผลิต และการท่องเที่ยว โดยเน้นการพัฒนาเส้นทางคมนาคมในส่วนที่ยังขาดหายในแนวเขตเศรษฐกิจตะวันออก – ตะวันตก (EWEC) รวมถึงเส้นทางที่เชื่อมต่อกับแนวเขตเศรษฐกิจดังกล่าว

5) ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวทั้งระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน และนักท่องเที่ยวจากนอกภูมิภาค โดยรัฐบาลส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในลักษณะการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวของทั้ง 5 ประเทศสมาชิกร่วมกันในลักษณะ Five Countries One Destination รวมทั้งการจัดทำ ACMECS Single Visa

6) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนและสถาบันต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการแข่งขันในระดับโลก โดยเน้นการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเพื่อสนับสนุนการดำเนินโครงการในสาขาความร่วมมือต่างๆ ของ ACMECS

7) สาธารณสุข มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันในการป้องกัน และการสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังโรคระบาดร้ายแรงต่างๆ รวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูล และการถ่ายทอดความรู้

8) ความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในอนุภูมิภาคอย่างยิ่ง

ACMECS เป็นกรอบความร่วมมือซึ่งตั้งอยู่บนผลประโยชน์ร่วมกันของทุกฝ่าย ดังนี้ประโยชน์ที่ได้รับจาก ACMECS ย่อมหมายถึงประโยชน์ที่ประเทศสมาชิกอื่นๆ ได้รับเช่นเดียวกัน เช่น โครงการ Contract Farming บริเวณชายแดน ผลประโยชน์ที่ประเทศเพื่อนบ้านของไทยได้รับคือการสร้างงานสร้างรายได้ในพื้นที่ ในขณะที่ไทยได้รับวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของไทย ความร่วมมือภายใต้กรอบ ACMECS ตอบสนองต่อทั้งนโยบายการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจและนโยบายการต่างประเทศของไทยอย่างชัดเจนโดยจะเป็นทั้งการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากช่องว่างทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่ต้นเหตุของปัญหา รวมทั้งเป็นการใช้ประโยชน์จากโอกาสและศักยภาพที่เกื้อกูลกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศสมาชิก โดยจะเห็นได้จากมูลค่าการค้า (ทั้งนำเข้า – ส่งออก) ระหว่างไทยและประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีสัดส่วนของการค้าบริเวณชายแดนจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ความร่วมมือด้านการอำนวยความสะดวกการค้าการลงทุนภายใต้กรอบ ACMECS จะช่วยส่งเสริมศักยภาพด้านการค้าชายแดนนี้ให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นำมาซึ่งการสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่

ความร่วมมือภายใต้กรอบ ACMECS ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมาชิกโดยอาศัยความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน ช่วยสร้างความชัดเจนและเน้นย้ำความจริงจังและจริงจังในการให้ความช่วยเหลือของไทยแก่ประเทศเพื่อนบ้าน นำมาซึ่งความไว้วางใจระหว่างกันซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาความสัมพันธ์ในทุกๆ ด้าน

นอกจากนี้ ACMECS ยังสนับสนุนนโยบายการเปลี่ยนบทบาทของไทยจากผู้รับเป็นผู้ให้ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของการวางตำแหน่งใหม่ของไทยในเวทีโลกเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประเทศ โดยการเปลี่ยนแปลงบทบาทของไทยดังกล่าวจะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ประเทศซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างไทยกับประเทศอื่นๆ

5.13 ข้อตกลงเรื่องความร่วมมือทางด้านวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม

ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2546 ณ เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ผู้นำอาเซียนทั้ง 10 ประเทศได้ร่วมลงนามในแถลงการณ์ Bali Concord II โดยในแถลงการณ์ได้มีการกำหนดให้จัดทำความตกลงยอมรับร่วม (ASEAN Mutual Recognition Arrangement : MRA) ด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลักภายในปี 2551 เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพ/แรงงานเชี่ยวชาญ/ผู้มีความสามารถพิเศษของอาเซียนได้อย่างเสรี ซึ่งต่อมารัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนได้มีการลงนามในข้อตกลงสาขาต่างๆ โดยมีข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพด้านวิศวกรรม สถาปัตยกรรม และวิชาชีพที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ข้อตกลงยอมรับร่วมของอาเซียนด้านบริการวิศวกรรม ลงนามในปี 2548
2. ข้อตกลงยอมรับร่วมของอาเซียนด้านบริการสถาปัตยกรรม และกรอบข้อตกลงการยอมรับในคุณสมบัติด้านการสำรวจ ลงนามในปี 2550

สำหรับรายละเอียดของข้อตกลงยอมรับร่วม สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 2-7)

ตารางที่ 2-7 สารสำคัญของข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัตินักวิชาชีพของอาเซียน

ข้อตกลง/สาขา	หลักการ
1. ข้อตกลงยอมรับร่วมของอาเซียนด้านบริการวิศวกรรม (ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Engineering Services)	เปิดให้วิศวกรที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดสามารถจดทะเบียนเป็นวิศวกรวิชาชีพอาเซียน (ASEAN Chartered Professional Engineer) ซึ่งการจดทะเบียนจะช่วยอำนวยความสะดวกในการขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมในประเทศอาเซียนอื่นได้ โดยต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในของประเทศนั้นๆ ทั้งนี้ในบางประเทศรวมทั้งไทยได้กำหนดให้วิศวกรอาเซียนต้องปฏิบัติงานร่วมกับวิศวกรท้องถิ่น ส่วนวิศวกรที่ต้องการจดทะเบียนจะต้องผ่านการประเมินจากคณะกรรมการกำกับดูแล (Monitoring Committee) ในแต่ละประเทศ โดยของประเทศไทยจะดำเนินการโดยสภาวิศวกร

ตารางที่ 2-7 (ต่อ)

ข้อตกลง/สาขา	หลักการ
<p>2. ข้อตกลงยอมรับร่วมของอาเซียน ด้านบริการสถาปัตยกรรม (ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Architectural Services)</p>	<p>เปิดให้สถาปนิกที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดสามารถจดทะเบียนเป็นสถาปนิกอาเซียน (ASEAN Architect) ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวก ในการขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศอาเซียนอื่นได้โดยต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในของประเทศนั้นๆ โดยในบางประเทศรวมทั้งไทยได้กำหนดให้สถาปนิกอาเซียนต้องปฏิบัติงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่น และสถาปนิกที่ต้องการจดทะเบียนจะต้องผ่านการประเมินจากคณะกรรมการกำกับดูแล (Monitoring Committee) ในแต่ละประเทศ</p>
<p>3. กรอบข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัติ ด้านการสำรวจของอาเซียน (ASEAN Framework Arrangement for The Mutual Recognition of Surveying Qualifications)</p>	<p>กำหนดแนวทางเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการเจรจาข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัติด้านการสำรวจในอนาคตของอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นการเจรจาสองฝ่ายหรือหลายฝ่าย โดยวางหลักเกณฑ์พื้นฐานสำหรับการยอมรับ ซึ่งประกอบด้วยหลักเกณฑ์เรื่อง การศึกษา การสอบ ประสิทธิภาพ กระบวนการให้การยอมรับ ระบบข้อมูลเอกสาร ระเบียบวินัยและหลักจริยธรรม มาตรฐานและแนวปฏิบัติสากล ซึ่งข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัติด้านการสำรวจ ที่จะจัดทำขึ้นในอนาคตจะต้องไม่ลดทอนสิทธิ อำนาจ หน้าที่ของสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศในการกำกับดูแล และออกกฎระเบียบ หรือกฎหมายภายใน และต้องไม่สร้างอุปสรรคที่เกินจำเป็น ส่วนการออกใบอนุญาตและการขึ้นทะเบียนของนักสำรวจ อาเซียนจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในของแต่ละประเทศด้วย นอกจากนี้กรอบข้อตกลงได้กำหนดกรอบการดำเนินการและขอบเขตความรับผิดชอบของหน่วยงานที่รับผิดชอบสาขาการสำรวจไว้ด้วย แม้ว่ากรอบข้อตกลงยอมรับร่วมนี้จะยังไม่ใช้ข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัติของ วิชาชีพสำรวจ แต่ก็เป็นกรอกรอบแนวทางเพื่ออำนวยความสะดวก ในการเข้าไปทำงานในวิชาชีพนี้ในอนาคต เมื่อสมาชิกอาเซียนใดมีความพร้อมก็สามารถเข้าร่วมเจรจายอมรับคุณสมบัติของกันและกันได้ โดยใช้กรอบข้อตกลงนี้เป็นพื้นฐานในการเจรจา ซึ่งในระหว่างนี้ประเทศอาเซียนที่ยังไม่พร้อมก็สามารถศึกษากรอบข้อตกลงนี้ และใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมของตนทั้งในแง่การส่งบุคลากรออกไปและการรับมือกับบุคลากรจากอาเซียนอาจจะเข้ามาทำงานในไทย</p>

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

ประโยชน์ที่ประเทศสมาชิกอาเซียนจะได้จากการดำเนินการตามข้อตกลงยอมรับร่วมในแต่ละสาขา จะช่วยให้ผู้ที่มีใบอนุญาตในประเทศเดิมและมีประสบการณ์สามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพในประเทศอาเซียนอื่นได้สะดวกขึ้น โดยจะช่วยลดขั้นตอนในการตรวจสอบ ในการรับรองวุฒิการศึกษา หรือความรู้ทางวิชาชีพ แต่ทั้งนี้ยังคงต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในของประเทศนั้นๆ ส่วนการดำเนินงานของสาขา จะอยู่ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการประสานงานในแต่ละสาขา ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากประเทศสมาชิก และหลังจากการลงนามในข้อตกลงแล้ว ประเทศสมาชิกที่พร้อมดำเนินการตามข้อตกลงจะต้องมีหนังสือแจ้งวันที่จะมีผลใช้บังคับให้สมาชิกอื่นทราบ โดยผ่านฝ่ายเลขาธิการอาเซียน ส่วนประเทศสมาชิกที่ยังไม่พร้อมดำเนินการตามข้อตกลงจะต้องมีหนังสือแจ้งให้สมาชิกอื่นทราบโดยผ่านฝ่ายเลขาธิการอาเซียนด้วยเช่นกัน

6. สถานการณ์อุตสาหกรรมก่อสร้างของประเทศไทย

6.1 นิยามของอุตสาหกรรมก่อสร้าง กระทรวงอุตสาหกรรม ได้ให้ความหมายคำว่า “อุตสาหกรรม” ไว้ 2 ความหมาย คือ

1. ความหมายอย่างแคบ หมายถึง การผลิตหรือการแปรสภาพของวัสดุสิ่งของ ให้เป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปเพื่อการค้า โดยมีโรงงานเป็นที่ทำการผลิต เรียกว่า อุตสาหกรรมประเภทโรงงาน (Manufacturing Industry)

2. ความหมายอย่างกว้าง หมายถึง วิสาหกิจต่างๆ ที่ดำเนินการโดยใช้เงินลงทุนและแรงงานเป็นจำนวนมาก เพื่อดำเนินการให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ หรือบริการในเชิงการค้า เช่น การทำเหมืองแร่ การขุดบ่อน้ำมัน การทำป่าไม้ การประมง การก่อสร้าง การขนส่ง การทำโรงแรม การจัดทัศนอาจร ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น

ในการจัดประเภทมาตรฐานอุตสาหกรรมประเทศไทย (TSIC) ได้นิยาม อุตสาหกรรมการก่อสร้าง ว่าประกอบด้วยกิจกรรมการก่อสร้างทั่วไปและการก่อสร้างอาคารเฉพาะทางสำหรับอาคารและงานวิศวกรรมโยธา รวมถึงการก่อสร้างใหม่ การซ่อมแซม การต่อเติม และการดัดแปลง การสร้างโดยการประกอบขึ้นส่วนอาคารหรือสิ่งก่อสร้างสำเร็จรูป ณ สถานที่ก่อสร้าง และการก่อสร้างอาคารที่มีลักษณะชั่วคราว

สำหรับคำจำกัดความของการก่อสร้าง ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 มาตรา 4 ได้ให้นิยามไว้ว่า “ก่อสร้าง” หมายความว่า สร้างอาคารขึ้นใหม่ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการสร้างขึ้นแทนของเดิมหรือไม่

ทั้งนี้ “อาคาร” หมายความว่า ดึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงานและสิ่งทีสร้างขึ้นอย่างอื่นซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ และหมายความรวมถึง

- (1) อัฒจันทร์ หรือสิ่งทีสร้างขึ้นอย่างอื่นเพื่อใช้เป็นชุมชนของประชาชน
- (2) เขื่อน สะพาน อุโมงค์ ท่อหรือทางระบายน้ำ อุ้เรือ คานเรือ ท่าหน้า ท่าจอดเรือ รั้ว กำแพงหรือประตู ทีสร้างติดต่อหรือใกล้เคียงกับที่สาธารณะหรือสิ่งทีสร้างขึ้นให้บุคคลทั่วไปใช้สอย
- (3) ป้ายหรือสิ่งทีสร้างขึ้นสำหรับติดตั้ง ทีมีลักษณะ ดังนี้

- ทีติดหรือตั้งไว้เหนือที่สาธารณะและมีขนาดเกินหนึ่งตารางเมตร หรือน้ำหนักรวมทั้งโครงสร้างเกินสิบกิโลกรัม หรือ

- ทีติดหรือตั้งห่างจากที่สาธารณะ ซึ่งเมื่อวัดในทางราบแล้วมีระยะห่างจากที่สาธารณะ

น้อยกว่าความสูงของป้ายนั้นเมื่อวัดจากพื้นดิน และมีขนาดหรือน้ำหนักเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง

(4) พื้นหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่จอดรถ ที่กั๊บรถ และทางเข้าออกของรถ สำหรับอาคารที่กำหนดตามมาตรา 8(9)

(5) สิ่งก่อสร้างขึ้นอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ทั้งนี้ให้หมายรวมถึงส่วนต่างๆของอาคารด้วย

ดังนั้นอุตสาหกรรมก่อสร้างในที่นี่จึงหมายถึง อุตสาหกรรมการบริการที่ดำเนินการโดยใช้เงินลงทุนและแรงงานเป็นจำนวนมาก เพื่อดำเนินกิจการก่อสร้างอาคาร ทั้งการก่อสร้างใหม่ การซ่อมแซม การต่อเติม และการดัดแปลง การสร้างโดยการประกอบขึ้นส่วนอาคารหรือสิ่งก่อสร้างสำเร็จรูป ณ สถานที่ก่อสร้าง

6.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมก่อสร้างไทย สมาคมอุตสาหกรรมก่อสร้างไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ได้จัดทำยุทธศาสตร์อุตสาหกรรมก่อสร้างไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมก่อสร้าง โดยมีเป้าหมายผลักต้นให้อุตสาหกรรมก่อสร้างมีสัดส่วนเป็นร้อยละ 6 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมแห่งชาติภายในปี พ.ศ. 2555 และก่อให้เกิดการจ้างงานไม่ต่ำกว่า 3.5 ล้านคน และผลักต้นให้ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมก่อสร้าง ทั้งสายวิชาชีพ (วิศวกรและสถาปนิก) ผู้ประกอบการและกลุ่มผู้ค้าวัสดุ ให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อการแข่งขันรับงานทั้งในและต่างประเทศ เพื่อผลิตงานที่มีคุณภาพได้มาตรฐานและประหยัด รวมทั้งผลักต้นให้เกิดการดูดซับเทคโนโลยีจากต่างประเทศ

การพัฒนาอุตสาหกรรมก่อสร้างนั้นจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ในการพัฒนาอย่างชัดเจน เพื่อให้สามารถสร้างงานที่มีคุณภาพทั้งงานโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐและงานก่อสร้างของภาคเอกชน ทั้งยังต้องมียุทธศาสตร์ในการพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้มีความโปร่งใส ลดช่องทางการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งจะทำให้ภาครัฐได้รับสินค้าและบริการที่มีคุณภาพสูงคุ้มค่างบเงินภาษีประชาชน ตลอดจนยุทธศาสตร์การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และลดการพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศในระยะยาวด้วย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 2-8 ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมก่อสร้างไทย

ยุทธศาสตร์	แนวทางการดำเนินการ
1. ยุทธศาสตร์การสร้างงาน การจ้างงาน การกระจายรายได้ เพื่อสนับสนุนการเติบโตสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและเพื่อพัฒนาระบบ สาธารณูปโภคพื้นฐานของประเทศ	- ผลักต้นให้เกิดโครงการก่อสร้างทุกขนาด รวมถึงการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง - ปรับปรุง แก้ไขกฎระเบียบ และวิธีการปฏิบัติด้านการจัดซื้อจัดจ้างและสัญญาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมก่อสร้างและต่อการลงทุนของภาคเอกชน
2. ยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมก่อสร้างให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน โปร่งใส และคุ้มค่าการลงทุน	- ให้มีการจัดตั้งองค์กรกลางหรือคณะกรรมการกลางที่มีตัวแทนจากภาครัฐและเอกชนอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมภายในปี พ.ศ. 2552 เพื่อเป็นองค์กรหลักในการกำหนดทิศทางนโยบาย และดูแลผู้ประกอบการให้สร้างงานที่มีคุณภาพ โปร่งใส - ให้องค์กรกลางดังกล่าวร่างกฎหมายธุรกิจก่อสร้างและนำมาใช้ภายในปี 2553 เพื่อกำกับดูแลภาคธุรกิจก่อสร้าง

ตารางที่ 2-8 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	แนวทางการดำเนินการ
	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำระบบการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการก่อสร้างแบบรวมศูนย์ เพื่อยกระดับและสร้างมาตรฐานให้ผู้ประกอบการ และผลักดันให้ผู้ประกอบการพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขัน
<p>3. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาศักยภาพยกระดับความสามารถของผู้ประกอบการและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมก่อสร้างงานที่มีมาตรฐานสากลเป็นที่ยอมรับและสามารถออกไปแข่งขันต่างประเทศ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมเฉพาะด้านโดยผู้ประกอบการและภาครัฐร่วมกันสนับสนุนค่าใช้จ่าย ให้ผู้ประกอบการให้สถานที่ในการฝึกงานจริงแก่นักเรียน นักศึกษาและแรงงานที่ต้องการฝึกฝีมือ - สมาคมอุตสาหกรรมก่อสร้างไทยร่วมกับสมาคมวิชาชีพต่างๆ และสถาบันการศึกษาปรับปรุงหลักสูตรวิชาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง - ส่งเสริมสนับสนุนมาตรการลดหย่อนภาษีให้ผู้ประกอบการขนาดใหญ่เพื่อให้เกิดการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา
<p>4. ยุทธศาสตร์การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและลดการพึ่งพาทางเทคโนโลยีจากต่างประเทศ โดยการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการออกไปรับงานในต่างประเทศ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนให้ภาคเอกชนทั้งในส่วนของผู้ประกอบการ สมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มผู้ค้าวัสดุก่อสร้าง รวมตัวกันแข่งขัน โดยส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มในสาขาออกแบบและก่อสร้างแบบครบวงจร - สร้างโอกาสให้ภาคเอกชนเข้าสู่ตลาดก่อสร้างในต่างประเทศ โดยการสนับสนุนของภาครัฐ โดยจัดให้มีศูนย์ข้อมูลโอกาสทางธุรกิจในต่างประเทศและสนับสนุนให้แทนภาคเอกชนร่วมเดินทางไปกับคณะผู้นำหรือหน่วยงานราชการในการเยือนต่างประเทศ - สนับสนุนให้มีธนาคารของรัฐเพื่อการก่อสร้าง (Construction Bank) ให้สินเชื่อและแหล่งเงินทุนสนับสนุนเพื่อความทัดเทียมในการแข่งขันกับคู่ค้าในต่างประเทศและสร้างความเข้มแข็งให้ผู้ประกอบการภายในประเทศ

ที่มา : สมาคมอุตสาหกรรมก่อสร้างไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. (2557). *คู่มือธุรกิจก่อสร้างไทย*. กรุงเทพฯ: หน้า 29.

6.3 ภาวะเศรษฐกิจไทย เมื่อสิ้นไตรมาสที่สองของปี 2555 เศรษฐกิจไทยขยายตัวร้อยละ 4.2 โดยมีปัจจัยสำคัญจากภาคอุตสาหกรรมที่เริ่มขยายตัวเป็นบวก มีการเร่งขึ้นของสาขาก่อสร้าง การค้าส่งค้าปลีก และโรงแรมและภัตตาคาร รวมทั้งการใช้จ่ายภาคครัวเรือน และการลงทุนทั้งภาครัฐและเอกชน ในขณะที่การผลิตภาคเกษตรชะลอตัว และการส่งออกยังคงหดตัว

การใช้จ่ายภาคครัวเรือนขยายตัวร้อยละ 5.3 เป็นผลมาจากกำลังซื้อของประชาชนที่เพิ่มขึ้นจากมาตรการเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนและมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล การลงทุนภาคเอกชนขยายตัวร้อยละ 11.8 จากการขยายตัวของการลงทุนในเครื่องมือเครื่องจักรเพื่อซ่อมแซมและทดแทนความเสียหายที่เกิดจากอุทกภัย และการก่อสร้างที่ยังคงเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง สอดคล้องกับการขยายตัวของพื้นที่รับอนุญาตก่อสร้างที่ขยายตัวถึงร้อยละ 22.1 การท่องเที่ยวครึ่งปีแรกขยายตัว 7.6 ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวร้อยละ 2.7 จากการสามารถกลับมาเริ่มการผลิตได้หลังจากเกิดอุทกภัย

ภาคเกษตรกรรมขยายตัวร้อยละ 1.3 ชะลอลงจากไตรมาสแรก ในขณะที่การส่งออกยังคงหดตัวร้อยละ 0.4

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ปรับลดประมาณการ GDP ปี 2555 ลงเหลือร้อยละ 5.5-6.0 (จากเดิมร้อยละ 5.5-6.5) ตามการปรับลดประมาณการอัตราการขยายตัวของการส่งออก ณ ราคาปัจจุบันในรูปสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ลงเหลือร้อยละ 7.3 (จากเดิมร้อยละ 15.1) ถึงแม้จะมีการปรับลดประมาณการ GDP ตามภาคการส่งออกก็ตาม เศรษฐกิจของประเทศยังมีปัจจัยสนับสนุนจากการเร่งตัวขึ้นของการผลิตภาคอุตสาหกรรมในครึ่งปีหลัง แนวโน้มการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของอุปสงค์ในประเทศ ทั้งการอุปโภคบริโภคและการลงทุนภาคเอกชน ประกอบกับแรงกดดันด้านอัตราเงินเฟ้ออยู่ในเกณฑ์ต่ำ ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนการดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นที่เอื้อต่อการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ

ภาพที่ 2-4 การเติบโตทางเศรษฐกิจของไทย ปี 2553-2555

อย่างไรก็ตาม การขยายตัวของเศรษฐกิจไทยในช่วงครึ่งหลังของปี 2555 ยังมีปัจจัยเสี่ยงจากเศรษฐกิจโลกที่มีแนวโน้มฟื้นตัวอย่างช้าจากความกังวลต่อวิกฤติเศรษฐกิจยุโรป รวมทั้งการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินการตามโครงการลงทุนสำคัญของภาครัฐ โดยเฉพาะโครงการลงทุนภายใต้แผนบริหารจัดการน้ำระยะเร่งด่วนยังมีความเสี่ยงที่จะล่าช้าจากแผนที่กำหนดไว้เดิม

คาดว่าในปี 2555 อัตราเงินเฟ้อทั่วไปอยู่ที่ร้อยละ 2.9 – 3.4 การบริโภคภาคครัวเรือนขยายตัวร้อยละ 4.8 การลงทุนรวมขยายตัวร้อยละ 11.3 มูลค่าการส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์ สรอ. ขยายตัวร้อยละ 7.3 และดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลประมาณร้อยละ 0.1

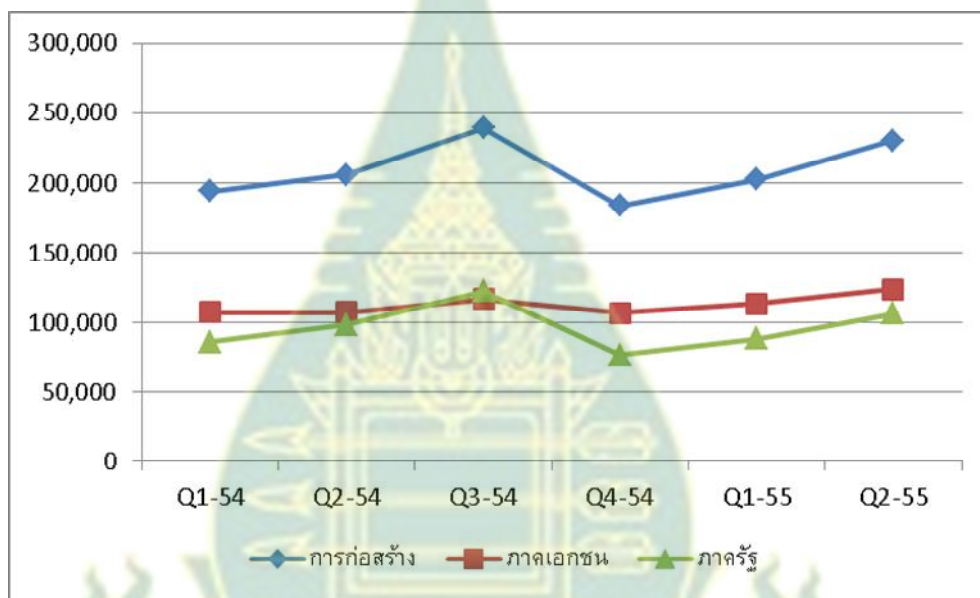
6.4 ภาวะการลงทุนภาคการก่อสร้าง ภาคก่อสร้างของประเทศไทยในไตรมาสที่ 2 มีมูลค่าการลงทุน ณ ราคาตลาดจำนวน 230.321 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 6.9 เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันของปีก่อน และขยายตัวร้อยละ 10.1 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อน โดยการลงทุนภาคเอกชนมีมูลค่า 123.904 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 10.4 เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันของปีก่อน มีการปรับตัวดีขึ้นจากการเร่งสร้างอาคารที่ชะลอไว้ในช่วงน้ำท่วมและดำเนินการต่อเนื่องจากไตรมาสแรก ประกอบกับ ผู้บริโภคมีกำลังซื้อเพิ่มมากขึ้นตามนโยบายการปรับค่าจ้างขึ้นต่ำ ส่วนการลงทุนภาครัฐบาลมีมูลค่า

106.417 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 2.7 ผลจากการเบิกจ่ายงบกลางเพื่อฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาอุทกภัย เพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะการซ่อมแซมถนน สะพาน และฝาย เป็นต้น รวมมูลค่าการลงทุนภาคการก่อสร้างในครึ่งปีแรกของปี 2555 มีจำนวน 432.771 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากครึ่งแรกของปี 2554 ร้อยละ 8.2

ตารางที่ 2-9 มูลค่าการลงทุนภาคการก่อสร้าง ณ ราคาประจำปี

	2554					2555		อัตราการเติบโต	
	หน่วย: ล้านบาท					หน่วย: ล้านบาท		QoQ	YoY
	Q1	Q2	Q3	Q4	รวม	Q1	Q2		
ก่อสร้าง	193,913	205,977	239,410	183,612	822,912	202,450	230,321	10.1	6.9
ภาคเอกชน	107,578	107,416	116,802	106,819	438,615	113,646	123,904	8.0	10.4
ภาครัฐ	86,335	98,561	122,608	76,793	384,297	88,804	106,417	13.1	2.7

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ภาพที่ 2-5 มูลค่าการลงทุนภาคก่อสร้าง

6.5 แนวโน้มการลงทุนภาคการก่อสร้าง การลงทุนในภาคการก่อสร้างครึ่งหลังของปี 2555 มีแนวโน้มการขยายตัวสูงขึ้นจากช่วงครึ่งปีแรก เนื่องจากการเร่งซ่อมแซมที่อยู่อาศัยและโรงงานที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย การขยายตัวของภาคการก่อสร้างในพื้นที่ใหม่ของภาคเอกชน และการเพิ่มขึ้นของงบลงทุนจากภาครัฐที่มีการเบิกจ่ายเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจได้มากขึ้น จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการคลังชี้ว่า ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในเดือนสิงหาคม 2555 สามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 195.1 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ทั้งนี้ ในช่วง 11 เดือนแรกของปีงบประมาณส่วนราชการต่าง ๆ สามารถเบิกจ่ายงบประมาณทั้งสิ้นจำนวน 2,068.0 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.2 โดยมีอัตราการเบิกจ่ายประมาณประจำปี 2555 ถึงร้อยละ 81.1 ของกรอบวงเงินทั้งหมด ในด้านการลงทุนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คาดว่าการลงทุนรวมของประเทศในปี 2555 จะขยายตัวร้อยละ 11.3 โดยเป็นการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชนร้อยละ 12.2 และภาครัฐร้อยละ 8.1

ข้อมูลธนาคารแห่งประเทศไทยคาดว่าธุรกิจอสังหาริมทรัพย์จะมีการฟื้นตัวอย่างต่อเนื่องและจะกลับสู่สภาวะใกล้เคียงกับช่วงก่อนเกิดอุทกภัย ซึ่งความต้องการที่เพิ่มขึ้นส่วนหนึ่งมาจากความต้องการที่สะสมจากปลายปี 2554 ส่วนใหญ่เป็นความต้องการที่อยู่อาศัยแนวราบและอาคารชุด ด้านผู้ประกอบการก็ยังคงวางแผนเปิดตัวโครงการใหม่อย่างต่อเนื่อง แต่จะเลือกทำเลที่หลากหลายเพื่อกระจายความเสี่ยง สำหรับการสร้างบ้านเดี่ยวในทำเลที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยอาจมีการปรับราคาขายสูงขึ้นบ้าง เนื่องจากต้องใช้เทคนิคเพื่อป้องกันน้ำท่วมและการถมดินให้สูงขึ้น แต่จะไม่กระทบกับความต้องการซื้อมากนักเพราะผู้บริโภคส่วนใหญ่ต้องการซื้อที่อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงที่เดิม

6.6 ผลกระทบมวลรวมในประเทศภาคการก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ ผลกระทบมวลรวมในประเทศ (GDP) ของภาคการก่อสร้างในไตรมาสที่ 2 ปี 2555 มีมูลค่า 74.729 ล้านบาท ณ ราคาประจำปี ขยายตัวจากระยะเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 6.9 เป็นเครื่องชี้ถึงทิศทางการปรับตัวในทางที่ดีขึ้นเมื่อเทียบกับอัตราการขยายตัวเพียงร้อยละ 0.8 ในไตรมาสแรก โดยเฉพาะการก่อสร้างภาคเอกชนที่เร่งดำเนินโครงการที่ชะลอไว้ในช่วงปลายปีที่แล้ว การซ่อมแซมที่อยู่อาศัยและโรงงานที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย รวมทั้งสัญญาณการขยายตัวของภาคการก่อสร้างในพื้นที่ใหม่ซึ่งเห็นได้จากพื้นที่จำนวนพื้นที่ที่รับอนุญาตก่อสร้างในเขตเทศบาล รวมทั้งประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากไตรมาสแรก

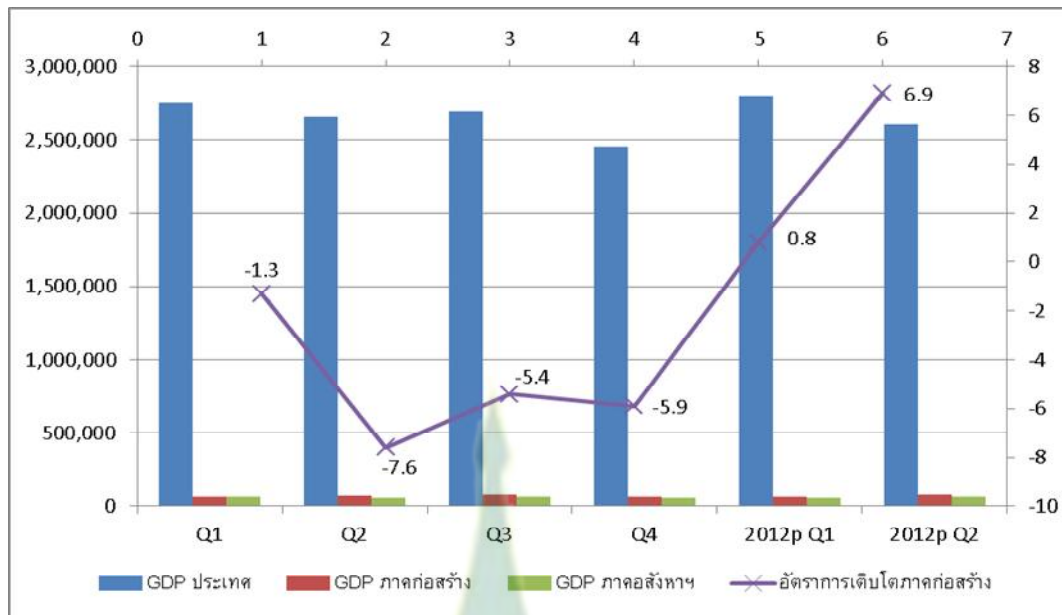
ผลกระทบมวลรวมในประเทศ (GDP) ของภาคอสังหาริมทรัพย์ในไตรมาสที่ 2 ปี 2555 มีมูลค่า 61.515 ล้านบาท ณ ราคาประจำปีขยายตัวร้อยละ 3.9 ปรับตัวดีขึ้นจากไตรมาสแรกซึ่งมีการหดตัวร้อยละ 1.0 เป็นผลจากปริมาณการโอนกรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัยในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลที่หดตัวร้อยละ 3.0 กระทั่งขึ้นจากไตรมาสแรกที่หดตัวถึงร้อยละ 9.8 สำหรับการออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของภาคการก่อสร้างในพื้นที่ใหม่เพื่อกระจายความเสี่ยงทางด้านอุทกภัยในอนาคต

ตารางที่ 2-10 GDP ภาคก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ ณ ราคาประจำปี

หน่วย: ล้านบาท

	Total2011	Q1	Q2	Q3	Q4	2012p Q1	2012p Q2
GDP ประเทศ	10,540,134	2,744,960	2,652,994	2,688,075	2,454,105	2,798,211	2,604,406
GDP ภาคก่อสร้าง	269,762	63,419	66,841	79,391	60,111	66,165	74,729
สัดส่วนต่อ GDP รวม (%)	2.56	2.31	2.52	2.95	2.45	2.36	2.66
อัตราการเติบโตภาคก่อสร้าง (ณ ราคาคงที่)	-5.1	-1.3	-7.6	-5.4	-5.9	0.8	6.9
GDP ภาคอสังหาฯ	239,893	60,641	58,560	63,523	57,169	59,631	61,515
อัตราการเติบโตภาคอสังหาฯ (ณ ราคาคงที่)	3.4	3.9	5.2	5.0	-0.3	-1.0	3.9

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ภาพที่ 2-6 ผลผลิตมวลรวมในประเทศภาคการก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์

6.7 เครื่องชี้ภาวะธุรกิจก่อสร้าง เครื่องชี้ภาวะธุรกิจก่อสร้างในไตรมาสที่ 2 ต่อเนื่องถึงไตรมาสที่ 3 ของปี 2555 แสดงถึงการขยายตัวของภาคการก่อสร้างที่ส่วนใหญ่ยังเป็นการลงทุนเพื่อการซ่อมแซมอาคารที่อยู่อาศัย โรงงาน และโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตก่อสร้างในเขตเทศบาลที่สะท้อนถึงการฟื้นตัวและการขยายตัวของภาคการก่อสร้างในพื้นที่ใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับปริมาณการจำหน่ายวัสดุก่อสร้างสำคัญที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ราคาวัสดุก่อสร้างก็มีการปรับขึ้นตามต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น

6.8 พื้นที่รับอนุญาตการก่อสร้างในเขตเทศบาล พื้นที่รับอนุญาตการก่อสร้างในเขตเทศบาล เดือนกรกฎาคม 2555 มีจำนวน 2.7 ล้านตารางเมตร ขยายตัวร้อยละ 14.4 เทียบกับระยะเดียวกันของปีก่อน ชะลอตัวลงจากการขยายตัวร้อยละ 36.1 ในเดือนมิถุนายน ซึ่งมีการเร่งขยายตัวของภาคการก่อสร้างในพื้นที่ใหม่ไปแล้ว

ตารางที่ 2-11 พื้นที่รับอนุญาตการก่อสร้างในเขตเทศบาล

หน่วย: พันตารางเมตร

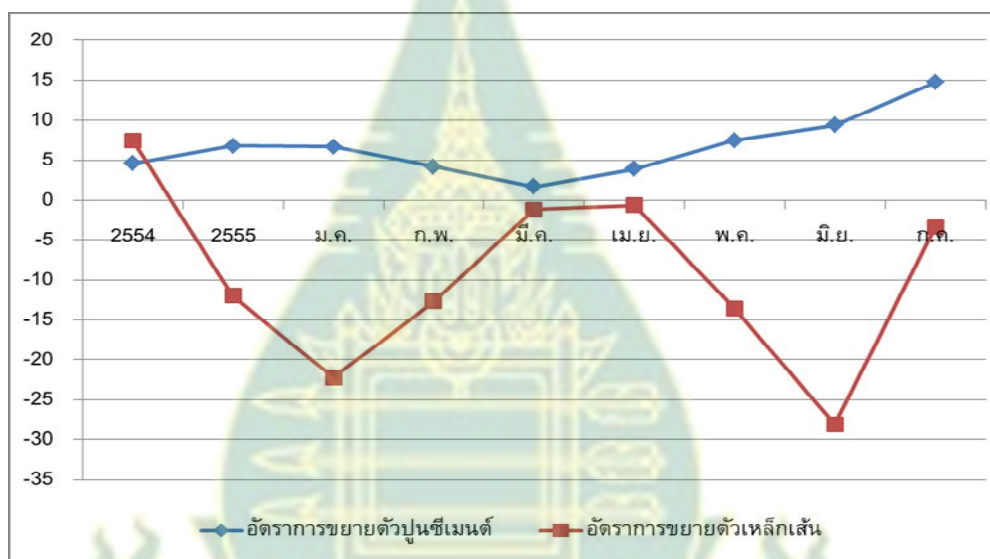
	2554	2555							ยอดสะสม ตั้งแต่ ม.ค.
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	
พื้นที่รับอนุญาต การก่อสร้างใน เขตเทศบาล เฉลี่ย 12 เดือนย้อนหลัง	30,087 (67.5%)	1,542 (-23.5%)	2,236 (-23.8%)	2,243 (-25.8%)	2,508 (36.0%)	2,082 (-5.9%)	3,543 (36.1%)	2,668 (14.4%)	16,822 (-0.8%)

6.9 ปริมาณการจำหน่ายวัสดุก่อสร้างหลัก ปริมาณจำหน่ายปูนซีเมนต์ในเดือนกรกฎาคม 2555 มีจำนวน 2.63 ล้านตัน ขยายตัวร้อยละ 14.7 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน เนื่องจาก

ความต้องการในการซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างและเร่งดำเนินโครงการที่ชะลอไว้ ในขณะที่ปริมาณการจำหน่ายเหล็ก จำนวน 166 พันตันหดตัวร้อยละ 3.4 เมื่อเทียบกับระยะเวลาเดียวกันของปีก่อน แต่ปรับตัวดีขึ้นเมื่อเทียบกับการหดตัวร้อยละ 28.1 ในเดือนก่อนหน้า

ตารางที่ 2-12 ปริมาณการจำหน่ายวัสดุก่อสร้างที่สำคัญ

	2554	2555							ยอดสะสม ตั้งแต่ ม.ค.
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	
ปริมาณจำหน่ายปูนซีเมนต์ (พันตัน)	28,088	2,490	2,533	2,700	2,292	2,700	2,607	2,627	17,949
อัตราการขยายตัว (yoy)	4.6	6.7	4.2	1.7	3.9	7.5	9.4	14.7	6.8
ปริมาณจำหน่ายเหล็ก (พันตัน)	1,944	152	156	182	146	154	122	166	1,079
อัตราการขยายตัว (yoy)	7.5	-22.2	-12.7	-1.1	-0.6	-13.6	-28.1	-3.4	-12.0

ภาพที่ 2-7 อัตราการขยายตัวของการจำหน่ายวัสดุก่อสร้างหลัก

6.10 ราคาวัสดุก่อสร้าง ราคาวัสดุก่อสร้างโดยเฉลี่ยของเดือนสิงหาคม 2555 ส่วนใหญ่มีราคาสูงชันกว่าเดือนกรกฎาคม 2555 โดยเฉพาะวัสดุประเภทหน้าต่าง ประตู (บานหน้าต่างไม้สัก เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.8) ประเภทระบบไฟฟ้า (ท่อร้อยสายไฟฟ้า โทรศัพท์พีวีซี เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.7) และเมื่อเทียบกับเดือนสิงหาคม 2554 วัสดุก่อสร้างประเภทหน้าต่าง – ประตู (บานหน้าต่างไม้สัก เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.8) ประเภทงานดิน ถนน ฐานราก (เสาเข็มคอนกรีตอัดแรง เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.4) เนื่องจากต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นและความต้องการของตลาดที่เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 2-13 ราคาวัสดุก่อสร้างโดยเฉลี่ยในเขตกรุงเทพมหานคร

หมวดวัสดุ	หน่วย/ บาท	ส.ค.54	ก.ค.55	ส.ค.55	ΔMoM	ΔYoY
งานดิน ถนน ฐานราก						
ยางมะตอย	ตัน	25,358.33	28,362.50	28,484.72	0.4	12.3
เสาเข็มคอนกรีตอัดแรง	ท่อน	9,197.74	10,336.61	10,336.61	0.0	12.4
คอนกรีต						
คอนกรีตผสมเสร็จ	ลบ.ม.	2,602.50	2,602.50	2,602.50	0.0	0.0
พื้นคอนกรีตสำเร็จรูป	ตร.ม.	445.08	456.00	456.00	0.0	2.5
เหล็ก-โลหะ						
ตะแกรงเหล็กสำเร็จรูป	ตร.ม.	144.24	144.24	144.24	0.0	0.0
ลวดเหล็กเสริมคอนกรีตอัดแรง	ตัน	46,166.67	47,816.67	47,816.67	0.0	1.4
พื้น-ผนัง						
กระเบื้องยางปูพื้น	ตร.ม.	299.62	287.27	287.27	0.0	-4.1
แผ่นยิปซัม ชนิดธรรมดา	แผ่น	256.60	265.60	265.60	0.0	3.5
หลังคา-เพดาน						
กระเบื้องคอนกรีตมุงหลังคา	แผ่น	12.71	14.00	14.00	0.0	10.1
กระเบื้องโปร่งแสง	แผ่น	385.71	388.57	388.57	0.0	0.7
ไม้-พลาสติก-กระจก						
กระจกนิรภัย	ตร.ฟุต	91.80	91.80	91.80	0.0	0.0
ไม้พื้นไฟเบอร์ซีเมนต์	แผ่น	663.00	663.00	663.00	0.0	0.0
ประตู-หน้าต่าง						
ประตูเหล็กม้วน	ชุด	27,130.00	29,390.00	29,390.00	0.0	8.3
บานหน้าต่างไม้สัก	บาน	2,900.00	2,900.00	3,300.00	13.8	13.8
ห้องน้ำ-สุขภัณฑ์						
โถส้วมชักโครก	ชุด	4,708.00	4,175.00	4,175.00	0.0	1.6
อ่างล้างหน้า	ชิ้น	892.50	868.75	868.75	0.0	-2.7
งานตกแต่ง						
อิฐแก้ว	ก้อน	56.70	56.70	56.70	0.0	0.0
แล็กเกอร์	กระป๋อง	542.83	547.33	547.33	0.0	0.8
ระบบประปา						
มาตรวัดน้ำ	เครื่อง	8,516.92	8,931.42	8,931.42	0.0	4.9
ท่อประปา พีวีซี	ท่อน	4,012.50	3,836.10	3,968.38	3.4	-1.1
ระบบไฟฟ้า						
ท่อร้อยสายไฟฟ้าโทรศัพท์พีวีซี	ท่อน	300.36	286.06	296.78	0.0	4.9
สายเคเบิล	ม้วน	11,463.44	11,540.25	11,540.25	0.0	0.7

6.11 ดัชนีราคาวัสดุก่อสร้าง ดัชนีราคาวัสดุเดือนสิงหาคม 2555 ขยับตัวขึ้นจากเดือนกรกฎาคม ร้อยละ 0.2 และสูงกว่าเดือนสิงหาคมของปี 2554 ร้อยละ 3.7 เป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของราคาวัสดุก่อสร้างหมวดผลิตภัณฑ์คอนกรีต ซึ่งค่าดัชนีสูงร้อยละ 20.2 หมวดไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ค่าดัชนีสูงขึ้นร้อยละ 5.1 และหมวดวัสดุก่อสร้างอื่นๆ ร้อยละ 10.0 โดยผู้ผลิตวัสดุก่อสร้างให้เหตุผลว่าต้นทุนการผลิตมีการปรับตัวสูงขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบราคาวัสดุก่อสร้างในปี 2555 กับปี 2554 จะเห็นว่าดัชนีราคาวัสดุก่อสร้างเฉลี่ย 8 เดือน (มกราคม – สิงหาคม) ของปี 2555 สูงกว่าระยะเดียวกันของปี 2554 ร้อยละ 4.4

ตารางที่ 2-14 อัตราการเปลี่ยนแปลงราคาวัสดุก่อสร้าง เดือนสิงหาคม ปี 2555 (2548=100)

	ส.ค./ก.ค.55	ส.ค.55/ส.ค.54	ม.ค.-ส.ค.55/ม.ค.-ส.ค.54
ดัชนีรวม	▲0.2	▲3.7	▲4.4
ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้	▲4.9	▲5.1	▲0.9
ซีเมนต์	▲0.0	▼-1.6	▼-1.6
ผลิตภัณฑ์คอนกรีต	▲0.0	▲20.2	▲17.0
เหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็ก	▼-0.6	▼-2.6	▲1.0
กระเบื้อง	▲0.0	▲0.4	▲2.7
วัสดุฉนวนผิว	▲0.1	▼-0.3	▲3.5
สุขภัณฑ์	▲0.0	▲0.8	▲1.3
อุปกรณ์ไฟฟ้าและประปา	▲0.3	▲1.1	▲1.1
วัสดุก่อสร้างอื่นๆ	▲0.1	▲10.0	▲10.1

6.12 การออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร

ในปี 2555 ปริมาณการก่อสร้างอาคารมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่องทั้งในไตรมาสที่ 1 และไตรมาสที่ 2 และเป็นปรับตัวเพิ่มขึ้นในอาคารทุกประเภท โดยเฉพาะอาคารสำนักงานซึ่งมีการออกใบอนุญาตเพื่อก่อสร้างเพิ่มขึ้นมากกว่า 100 เปอร์เซ็นต์ รองลงมาเป็นอาคารเพื่อการอุตสาหกรรมและโรงงานมีการปรับตัวดีขึ้น โดยเฉพาะในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออกที่มีการขออนุญาตปลูกสร้างอาคารเพิ่มมากขึ้นเพื่อขยายฐานการผลิตและรองรับการเป็นนิคมอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ เช่นเดียวกับอาคารเพื่อการพาณิชย์ก็มีการขออนุญาตก่อสร้างเพิ่มขึ้นในอัตราค่อนข้างสูงเช่นกัน

ตารางที่ 2-15 การออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร

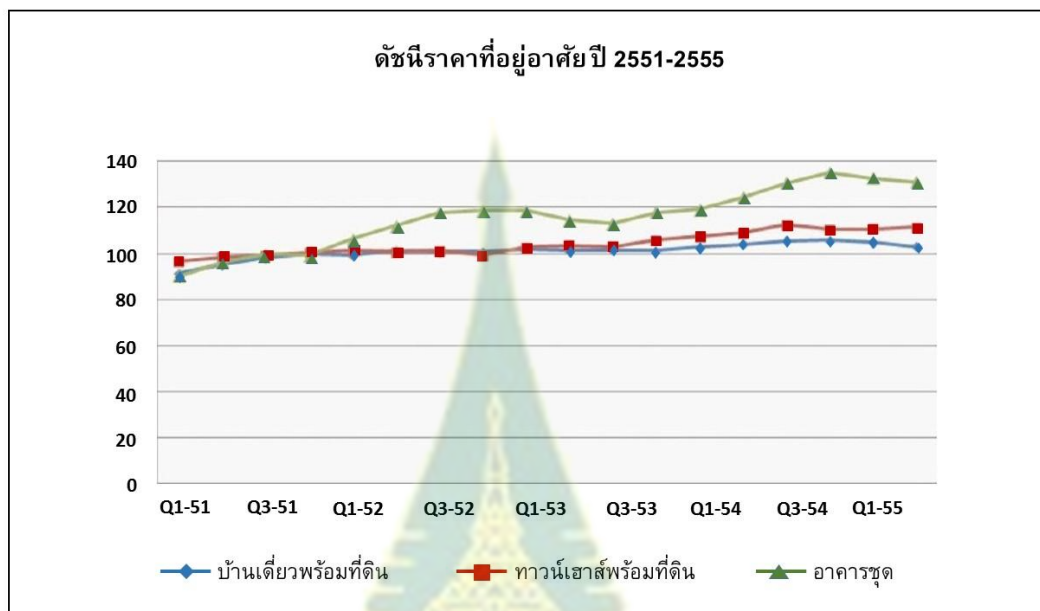
หน่วย: ตารางเมตร

ประเภท	2554				2555		อัตราการเติบโต	
	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ไตรมาส 1 ^E	ไตรมาส 2 ^E	QoQ	YoY
อาคารเพื่อการพาณิชย์	1,976,483	1,718,239	1,799,626	1,461,942	2,098,061	2,339,509	12	36
อาคารเพื่อการโรงแรม	1,284,624	276,878	113,346	227,027	281,695	298,819	6	8
อาคารสำนักงาน	258,000	77,702	69,999	177,581	239,161	509,307	113	556
อาคารเพื่อการอุตสาหกรรมและโรงงาน	2,047,311	1,440,432	2,040,122	1,030,547	1,507,505	1,949,800	29	35

6.13 ดัชนีราคาที่อยู่อาศัยปี 2555 ดัชนีราคาที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่มีการปรับเพิ่มขึ้นตามการฟื้นตัวของตลาดและความเชื่อมั่นของผู้บริโภค

ตารางที่ 2-16 ดัชนีราคาที่อยู่อาศัย

	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	YoY
บ้านเดี่ยว พร้อมที่ดิน	105.8	105.0	103.7	102.5	102.3	103.7	106.6	1.3
ทาวน์เฮาส์ พร้อมที่ดิน	110.8	110.2	110.5	110.3	111.1	112.7	114.2	2.9
อาคารชุด	135.9	133.4	128.8	129.0	130.5	122.1	121.0	0.9

ภาพที่ 2-8 ดัชนีที่อยู่อาศัย ปี 2551-2555

7. สถานการณ์แรงงานและแนวทางการพัฒนากำลังคนในภาคการก่อสร้าง

ภาคการก่อสร้างเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาเมือง ปัจจุบันการลงทุนภาคก่อสร้างไทยมีมูลค่าประมาณปีละ 8 แสนล้านบาท และมีธุรกิจก่อสร้างที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลไทยมากกว่า 80,000 ราย ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม ตลาดของภาคการก่อสร้างยังมีแนวโน้มการเติบโตตามการขยายตัวของเศรษฐกิจ แผนการพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ (Mega – Project) และแผนบริหารจัดการน้ำของรัฐบาล รวมทั้งการขยายตลาดไปยังต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศในเอเชียและประเทศเพื่อนบ้านที่ยังมีแนวโน้มการขยายตัวของภาคการก่อสร้างในระดับสูง จากการประมาณการของ Global Construction Report 2020 ซึ่งว่าในระยะ 10 ปีข้างหน้าภาคการก่อสร้างของประเทศอาเซียน จีน เกาหลีและอินเดียจะมีการเติบโตในระดับร้อยละ 6.0 – 7.5 และจะมีมูลค่าการลงทุนรวมกันสูงถึง 4,024.9 พันล้านเหรียญสหรัฐในปี 2020

จากข้อมูลการสำรวจภาวะการมีงานทำของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าภาคการก่อสร้างมีบทบาทในการจ้างงานประมาณ ร้อยละ 6 ของการจ้างงานรวมของประเทศ ในแต่ละปีภาคการก่อสร้างมีการจ้างแรงงานอยู่ระหว่าง 2.3 – 2.8 ล้านคนขึ้นกับฤดูกาล โดยร้อยละ 80 เป็นการจ้างแรงงานที่มีพื้นฐานความรู้ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ซึ่งเป็นกลุ่มที่ขาดแคลนและมีการแย่งชิงกันระหว่างภาคเศรษฐกิจที่สำคัญอยู่เสมอ เนื่องจากกำลังแรงงานใหม่เข้าสู่ตลาดแรงงานมีจำนวนค่อนข้างคงที่ ในขณะที่แรงงานในระบบมีอายุสูงขึ้นและมีแนวโน้มการถ่ายโอนแรงงานกลับสู่ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น

ทางเลือกในการแก้ปัญหาในระยะสั้นคือการพึ่งพาแรงงานจากต่างชาติ ซึ่งภาคการก่อสร้างเป็นสาขาที่มีการใช้แรงงานต่างด้าวเป็นจำนวนมากสาขาหนึ่ง ในแต่ละปีจะมีแรงงานต่างด้าวทำงานในภาคการก่อสร้างประมาณ 150,000 คน เกือบทั้งหมดเป็นแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน 3 ประเทศคือ พม่า ลาว และกัมพูชา อย่างไรก็ตามกำลังแรงงานที่มีอยู่ปัจจุบันยังไม่เพียงพอสำหรับรองรับโครงการก่อสร้างของภาครัฐและเอกชนในปี 2555 – 2556 จากการสำรวจของสมาคมอุตสาหกรรมก่อสร้างไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ พบว่าปัจจุบันผู้ประกอบการก่อสร้างประสบกับสถานการณ์การขาดแคลนแรงงานอย่างมาก โดยผู้ประกอบการมีความต้องการแรงงานต่างชาติเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 80,000 – 100,000 คน สำหรับการเติบโตปกติ ทั้งนี้ยังไม่รวมถึงการเริ่มต้นโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ตามนโยบายรัฐบาลโดยเฉพาะโครงการด้านการบริหารจัดการน้ำซึ่งมีองค์ประกอบของงานก่อสร้างรวมอยู่ด้วย

ตารางที่ 2-17 สถานการณ์แรงงานประเทศไทยปี 2555

ประเภทธุรกิจ	2554		2555	
	เม.ย.	พ.ค.	เม.ย.	พ.ค.
ภาคเกษตรกรรม	12.66	13.63	13.57	14.39
นอกภาคเกษตรกรรม	24.71	24.19	24.57	23.88
- การผลิต	5.79	5.61	6.13	5.73
- การก่อสร้าง	2.86	2.75	2.80	2.53
- อื่นๆ	16.06	15.83	15.64	15.62
รวม	37.37	37.82	38.14	38.27

ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พฤษภาคม 2555 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตารางที่ 2-18 จำนวนผู้มีงานทำจำแนกตามประเภทธุรกิจ ปี 2548-2554

อุตสาหกรรม	ปี พ.ศ.						
	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554
ภาคเกษตรกรรม	13,617.0	14,170.5	14,306.0	14,699.1	14,692.5	14,546.9	14,833.1
การผลิต	5,587.9	5,505.1	5,619.2	5,453.3	5,373.9	5,349.6	5,301.4
การก่อสร้าง	2,129.4	2,150.7	2,148.7	2,214.0	2,303.0	2,356.2	2,371.9
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	1,108.1	1,072.3	1,058.1	1,117.1	1,140.8	1,107.5	937.3
กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	98.9	97.8	105.9	107.2	119.5	101.9	105.8
อื่นๆ	12,715.9	12,690.1	13,011.5	13,425.9	14,076.6	14,575.3	14,865.1
รวม	35,257.2	35,685.5	36,249.5	37,016.6	37,706.3	38,037.3	38,464.7

ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากรปี 2554 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ภาพที่ 2-9 ภาพรวมแรงงานต่างด้าวภาคก่อสร้างในประเทศไทย ณ ธันวาคม 2554
ที่มา: สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

7.1 ภาวะขาดแคลนแรงงานในภาคการก่อสร้าง ปี 2555

จากผลการสำรวจการขาดแคลนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมก่อสร้างของ สมาคมอุตสาหกรรมก่อสร้างไทย เมื่อเดือน กรกฎาคม 2555 พบว่า ผู้ประกอบการภาคการก่อสร้างต้องการแรงงานจากต่างประเทศ เพื่อทดแทนภาวะการขาดแคลนแรงงาน เป็นจำนวน 80,000 – 100,000 คน ในตำแหน่งงานต่อไปนี้

กลุ่มงานโครงสร้าง	กลุ่มงานอื่น ๆ
ช่างแบบเหล็กหล่อแบบ ช่างผูกเหล็กเสริมคอนกรีต ช่างแบบไม้หล่อแบบและช่างทำขอบสำเร็จรูปและ ท่อระบายน้ำสำเร็จรูป	งานก่ออิฐ ฉาบปูน ปูกระเบื้อง ติดตั้งเพดาน ติดตั้ง ผนังเบาภายในอาคาร เคลือบผิว ติดตั้งประตู หน้าต่างไม้ ติดตั้งฝ้าเพดานชนิดฉาบเรียบ ติดตั้ง ประตูหน้าต่างชนิดอลูมิเนียม แผ่นกันน้ำและติดตั้ง หัวฉีดดับเพลิงชนิดท่อ

โดยกลุ่มงานเหล่านี้เป็นขั้นตอนที่ต้องใช้แรงงานจำนวนมากนัก และแรงงานส่วนใหญ่สามารถทำงานได้ตำแหน่งเดียวตามความถนัดของแต่ละคน ไม่จำเป็นต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและความเชี่ยวชาญ

7.2 ค่าตอบแทนแรงงานและช่างก่อสร้างสาขาต่าง ๆ ในตลาดแรงงานปัจจุบัน

ค่าตอบแทนของแรงงานและช่างก่อสร้างจะแตกต่างกันตามประเภทของงานและระดับความชำนาญหรือระดับฝีมือ สถาบันการก่อสร้างแห่งประเทศไทย ได้รวบรวมค่าตอบแทนบุคลากรในวิชาชีพช่างก่อสร้างที่เป็นอยู่ในตลาดการก่อสร้างในประเทศไทยปัจจุบัน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2-19 สรุปค่าตอบแทนแรงงานและช่างก่อสร้างในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ

สาขาวิชาชีพ	ค่าตอบแทน
1. งานโครงสร้าง (Structural work) <ul style="list-style-type: none"> - ช่างแบบเหล็กหล่อแบบ - ช่างผูกเหล็กเสริมคอนกรีต - ช่างแบบไม้หล่อแบบ - ช่างทำขอบสำเร็จรูปและท่อระบายน้ำสำเร็จรูป 	25-135 บาท/เส้น 86 บาท/ตร.ม. 105 บาท/ตร.ม. 45 บาท/ม.
2. งานโยธา (Engineering work) <ul style="list-style-type: none"> - ช่างโครงเหล็ก/ข้อต่อ - ช่างท่อ/ข้อต่อ - ช่างงานเชื่อม 	180-220 บาท/ตร.ม. 25-80 บาท/ม. 80-150 บาท/ชม.
3. งานสถาปัตยกรรม (Architectural work) <ul style="list-style-type: none"> - งานก่ออิฐ - งานฉาบปูน - งานปูกระเบื้อง - งานติดตั้งเพดานชนิด T-Bar (ชนิดกันเสียง) - งานติดตั้งฝ้าเพดานชนิดฉาบเรียบ - งานติดตั้งผนังเบาภายในอาคาร - งานเคลือบผิว (ทำผิว) - งานติดตั้งประตูหน้าต่างไม้ - งานติดตั้งประตูหน้าต่างชนิดอะลูมิเนียม - แผ่นกันน้ำ 	50-200 บาท/ตร.ม. 70-90 บาท/ตร.ม. 100-270 บาท/ตร.ม. 65-80 บาท/ตร.ม. 70-150 บาท/ตร.ม. 80-120 บาท/ตร.ม. 55-180 บาท/ตร.ม. 600-900 บาท/บาน 200-750 บาท/บาน 300-400 บาท/วัน
4. งานไฟฟ้าและเครื่องกล (Mechanical & Electrical work) <ul style="list-style-type: none"> - ติดตั้งร้อยสายไฟฟ้า - ประปา/อุปกรณ์ท่อ - ติดตั้งระบบแอร์และระบายอากาศ - การติดตั้งฉนวนกันความร้อน - การติดตั้งอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการยก - การติดตั้งหัวฉีดดับเพลิงชนิดท่อ 	15-60 บาท/ม. 45-80 บาท/ชม. 2,000-5,000 บาท/จุด 300-500 บาท/วัน 500-1,000 บาท/วัน 400-800 บาท/วัน
5. งานควบคุมเครื่องจักร (Construction Plant Operation) <ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินการเสาชิมชนิดเจาะ - การดำเนินการเสาชิมชนิดตอก - การควบคุม Tower crane - เครื่องจักรสำหรับงานดิน - อุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้าย 	80-100 บาท/ชม. 80-100 บาท/ชม. 80-100 บาท/ชม. 80-100 บาท/ชม. 80-100 บาท/ชม.

นอกจากการแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในระยะสั้นแล้วการพัฒนาบุคลากรในภาคการก่อสร้างก็เป็นภารกิจที่สำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมก่อสร้างทุกระดับโดยเฉพาะช่างฝีมือและแรงงานกึ่งทักษะและแรงงานทั่วไป ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยในปีงบประมาณ 2555 สถาบันการก่อสร้างแห่งประเทศไทย ได้ร่วมกับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานและภาคเอกชนจัดทำมาตรฐานวิชาชีพบุคลากรในอุตสาหกรรมก่อสร้างสาขาต่าง ๆ โดยเทียบเคียงกับมาตรฐานบุคลากรการก่อสร้างของอาเซียนที่

จัดทำโดย ASEAN Contractors Federation รวมทั้งการเตรียมเนื้อหาหลักสูตรสำหรับการพัฒนาเข้าสู่การเป็นบุคลากรวิชาชีพระดับต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อเตรียมความพร้อมของบุคลากรทุกระดับสำหรับรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนตลอดจนการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนกับประเทศอื่น ๆ

แนวทางการพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
ทางเลือกของการแก้ปัญหา

- ยกระดับเทคโนโลยีการผลิต โดยการนำเครื่องจักรที่ทันสมัยหรือประสิทธิภาพเข้ามาใช้ในการทำงาน และพัฒนาฝึกอบรมแรงงานให้มีความรู้และสามารถใช้เครื่องจักร/เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้
- จัดทำมาตรฐานวิชาชีพบุคลากรภาคการก่อสร้าง ระบบการทดสอบและขึ้นทะเบียนบุคลากรวิชาชีพเพื่อเชื่อมโยงทักษะกับค่าตอบแทนและความก้าวหน้าในวิชาชีพ
- พัฒนาระดับทักษะและมีมือแรงงาน เพื่อเพิ่มผลิตภาพของแรงงาน
- ปรับระบบการศึกษา ทักษะ ทักษะ และค่านิยมของบุคลากรภาคการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของภาคการผลิต

การแก้ปัญหาคาดแคลนแรงงานระยะเร่งด่วน

ภาพที่ 2-10 กรอบความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนในการแก้ปัญหาและพัฒนากำลังคนภาคการก่อสร้างเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ปัจจุบันประเทศไทยมีผู้ประกอบการภาคการก่อสร้างจำนวนกว่า 80,000 ราย ซึ่งเป็นผู้ประกอบการ SMEs ถึงร้อยละ 99.8 โดยอุตสาหกรรมก่อสร้างเป็นสาขาหนึ่งที่มีการใช้แรงงานจำนวนมากถึงปีละกว่า 2 ล้านคน

8. ดัชนีและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับสาขาอุตสาหกรรม

ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (National Competitiveness) คือขีดความสามารถและผลประกอบการของประเทศในการสร้างและรักษาภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การประกอบกิจการ

ซึ่งการประเมินขีดความสามารถทางการแข่งขันนั้นจะช่วยให้เข้าใจถึงจุดเด่นและจุดด้อยของประเทศไทยในเชิงเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ณ ช่วงเวลาเดียวกัน และสามารถพัฒนาประเทศในเชิงแข่งขันในเวทีโลกได้ (ศูนย์สารสนเทศยุทธศาสตร์ภาครัฐ,)

ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศนั้น มีหลายหน่วยงานที่ดำเนินการ แต่หน่วยงานที่ได้รับความสนใจและยอมรับมาก ได้แก่ การจัดอันดับโดยองค์กรทางธุรกิจระหว่างชาติ 2 หน่วยงาน คือ สถาบันการจัดการนานาชาติ (Institute for Management Development : IMD) และ สภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum: WEF) อย่างไรก็ตามที่งานวิจัยนี้ได้ศึกษาถึงการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมของประเทศไทยโดยองค์การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nation Industrial Development Organization: UNIDO) และดัชนีความพร้อมของบริษัทเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Readiness Index: ARI) เพิ่มเติมด้วย

8.1 การจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยโดย IMD

สถาบันการจัดการนานาชาติ (Institute for Management Development : IMD) ได้จัดทำรายงาน The World Competitiveness Yearbook (WCY) เป็นประจำทุกปี เพื่อชี้ให้เห็นความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ โดยดูจากปัจจัยสภาพแวดล้อมที่จะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของแต่ละประเทศ ซึ่งได้รวบรวมข้อมูลจากสถิติของหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลจากการสำรวจ

ในการจัดอันดับมีการนำองค์ประกอบด้านประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Efficiency) และประสิทธิผลของภาครัฐ (Government Effectiveness) มาเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดอันดับประเทศ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐสามารถเป็นเสาหลักขับเคลื่อนความสำเร็จของประเทศ มีขีดสมรรถนะแข่งขันกับประเทศต่างๆ และพัฒนาอันดับของประเทศไทยในเวทีโลกได้อย่างมีคุณภาพและมีความยั่งยืน การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์การวัดและการจัดอันดับจะช่วยเป็นการเตรียมความพร้อมให้มีการวางแผนการปฏิบัติราชการของหน่วยงานต่างๆ ให้สามารถสนับสนุนกับการวางตำแหน่งและอันดับของประเทศไทยได้ โดยแบ่งเกณฑ์ในการพิจารณาออกเป็น 4 กลุ่มปัจจัยหลัก ได้แก่

8.1.1 ศักยภาพทางเศรษฐกิจ (Economic Performance) หมายถึงปัจจัยด้านผล

การดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นการประเมินในเชิงเศรษฐศาสตร์มหภาคของเศรษฐกิจภายในประเทศ ซึ่งประกอบด้วย 5 ปัจจัยย่อย ได้แก่

- 1) เศรษฐกิจภายในประเทศ (Domestic Economy)
- 2) การค้าระหว่างประเทศ (International Trade)
- 3) การลงทุนระหว่างประเทศ (International Investment)
- 4) การจ้างงาน (Employment)
- 5) ราคาสินค้า (Prices)

8.1.2 ประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Efficiency) หมายถึง ขีด

ความสามารถของนโยบายภาครัฐที่เอื้อต่อความสามารถในการแข่งขัน ประกอบด้วย 5 ปัจจัยย่อย ได้แก่

- 1) ฐานะการคลัง (Public Finance)
- 2) นโยบายการคลัง (Fiscal Policy)

- 3) กรอบการบริหารด้านสถาบัน (Institutional Framework)
- 4) กฎหมายธุรกิจ (Business Legislation)
- 5) กรอบการบริหารด้านสังคม (Societal Framework)

8.1.3 ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ (Business Efficiency) หมายถึง สภาวะแวดล้อมของประเทศที่เอื้ออำนวยให้องค์กรต่างๆ สามารถดำเนินงานได้อย่างสร้างสรรค์ มีผลกำไร และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วย 5 ปัจจัยย่อย ได้แก่

- 1) ผลิตภาพและประสิทธิภาพ (Productivity & Efficiency)
- 2) ตลาดแรงงาน (Labor Market)
- 3) การเงิน (Finance)
- 4) การบริหารจัดการ (Management Practices)
- 5) ทศนคติและค่านิยม (Attitudes and Values)

8.1.4 โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) หมายถึง การที่โครงสร้างพื้นฐานในด้านต่างๆ สามารถตอบสนองความต้องการของธุรกิจได้ ประกอบด้วย 5 ปัจจัยย่อย ได้แก่

- 1) สาธารณูปโภคพื้นฐาน (Basic Infrastructure)
- 2) โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี (Technological Infrastructure)
- 3) โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Infrastructure)
- 4) สุขภาพและสิ่งแวดล้อม (Health and Environment)
- 5) การศึกษา (Education)

เกณฑ์ / ตัวชี้วัด ที่ใช้ในการประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันในด้านผลิตภาพและประสิทธิภาพ ดังนี้

3.1.01	ผลิตภาพโดยรวม: มีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ (Overall productivity: PPP*)
3.1.02	ผลิตภาพโดยรวม (Overall productivity)
3.1.03	ผลิตภาพโดยรวม – การเจริญเติบโตที่แท้จริง (Overall productivity – real growth)
3.1.04	ผลิตภาพด้านแรงงาน: มีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ (Labor productivity: PPP)
3.1.05	การเจริญเติบโตของผลิตภาพด้านแรงงาน: มีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ (Labor productivity: PPP) growth
3.1.06	ผลิตภาพด้านเกษตรกรรม: มีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ (Agricultural productivity: PPP)
3.1.07	ผลิตภาพในอุตสาหกรรมการผลิต: มีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ (Productivity in industry: PPP)
3.1.08	ผลิตภาพในด้านการบริการ: มีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ (Productivity in services: PPP)
3.1.09	บริษัทขนาดใหญ่ (Large corporations)
3.1.10	ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and medium-size enterprises)
3.1.11	ผลิตภาพของบริษัท (Productivity of companies)

หมายเหตุ PPP* = Purchasing Power Parity

ตารางที่ 2-20 อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ปี 2008-2012 โดย IMD

ปัจจัย	ปี				
	2008	2009	2010	2011	2012
จำนวนประเทศ	55	57	58	59	59
อันดับโดยรวม	27	26	26	27	30
1. สมรรถนะทางเศรษฐกิจ	12	14	6	10	15
2. ประสิทธิภาพของภาครัฐ	22	17	18	23	26
3. ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ	25	25	20	19	23
4. โครงสร้างพื้นฐาน	36	39	46	51	55
- โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี	43	36	48	52	50
- โครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์	37	40	40	40	40

ที่มา: International Institute for Management Development (2012), *The World Competitiveness Yearbook 2008 - 2012*.

จากการประเมินของ IMD ดัชนีการแข่งขันเกือบทุกด้านของประเทศไทยตกต่ำลง ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านประสิทธิภาพการบริหาร และด้านประสิทธิภาพทางธุรกิจ ในขณะที่ด้านโครงสร้าง ซึ่งรวมถึงด้านการศึกษา สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมไว้ มีอันดับเท่าเดิม ในภาพรวมไอเอ็มดีชี้ไทยมีความท้าทายหลายด้านในการส่งเสริมขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะการปฏิรูปการเมือง และระบบบริหาร ที่ควรเน้นการสร้างความเท่าเทียม และการสร้างเครือข่ายป้องกันการคอร์รัปชันของภาครัฐในการจัดความไม่ถูกต้องทางกฎหมายที่สร้างความเสียหายให้แก่ประเทศ รวมถึงการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ประชากรในเกือบทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการศึกษา และสุขภาพ เพื่อให้เกิดการปฏิรูประบบทางสังคม

8.2 การจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดย WEF

สภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum: WEF) ได้จัดทำดัชนีวัดความสามารถในการแข่งขันของโลก (Global Competitiveness Index : GCI) เพื่อจัดอันดับให้กับประเทศต่างๆ โดยมีหลักการแบ่งดัชนีและประเทศออกเป็นกลุ่มๆ ดังนี้

ดัชนีชี้วัด 111 ตัวแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม มี 12 เสาหลัก (Pillar) ตามปัจจัยสำคัญ เพื่อวัดความสามารถในการทำงานของสถาบันต่างๆ วัฒนธรรมของประเทศไทย และวัดปัจจัยที่ทำให้เศรษฐกิจมีความก้าวหน้าเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนไปในอนาคต มีลักษณะดังนี้

8.2.1 ปัจจัยพื้นฐาน (Basic Requirement) ประกอบด้วย 4 เสาหลัก มีดัชนีชี้วัด 46 ตัวที่วัดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยใช้ปัจจัยการผลิตซึ่งมักเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่ยังมีการพัฒนาน้อย ปัจจัยเหล่านี้วัดจาก

- 1) สถาบัน (Institute) มีดัชนีชี้วัด 21 ตัว
- 2) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructures) มีดัชนีชี้วัด 9 ตัว
- 3) สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomic Environment) มีดัชนีชี้วัด 6 ตัว
- 4) สุขภาพและการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Health and Primary Education) มีดัชนีชี้วัด 46 ตัว

8.2.2 ปัจจัยยกระดับประสิทธิภาพ (Efficiency Enhancers) ประกอบด้วย 6 เสาหลัก มีดัชนีชี้วัด 49 ตัวที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศโดยใช้ประสิทธิภาพซึ่งมักเป็นประเทศกำลังพัฒนา ปัจจัยเหล่านี้วัดจาก

- 1) การศึกษาและการฝึกอบรมขั้นสูง (Higher Education and Training) มีดัชนีชี้วัด 8 ตัว
- 2) ประสิทธิภาพของตลาดสินค้า (Goods Market Efficiency) มีดัชนีชี้วัด 15 ตัว
- 3) ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน (Labor Market Efficiency) มีดัชนีชี้วัด 9 ตัว
- 4) การพัฒนาตลาดเงิน (Financial Market Development) มีดัชนีชี้วัด 9 ตัว
- 5) ความพร้อมด้านเทคโนโลยี (Technological Readiness) มีดัชนีชี้วัด 6 ตัว
- 6) ขนาดของตลาด (Market Size) มีดัชนีชี้วัด 2 ตัว

8.2.3 ปัจจัยนวัตกรรมและความซับซ้อนทางธุรกิจ (Innovation and Sophistication Factors) ประกอบด้วย 2 เสาหลัก มีดัชนีชี้วัด 16 ตัวที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยใช้นวัตกรรมซึ่งมักเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ปัจจัยเหล่านี้วัดจาก

- 1) ความซับซ้อนทางธุรกิจ (Business Sophistication) มีดัชนีชี้วัด 9 ตัว
- 2) นวัตกรรม (Innovation) มีดัชนีชี้วัด 7 ตัว

การแบ่งกลุ่มประเทศ WEF ได้แบ่งประเทศออกเป็น 3 กลุ่มตามระดับของการพัฒนา (Stage of Development) โดยพิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per capita) ไว้ดังนี้

- 1) กลุ่มประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยปัจจัยการผลิต (Factor-Driven Economy) ได้แก่ ประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรต่ำกว่า 2,000 ดอลลาร์สหรัฐ
- 2) กลุ่มประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยประสิทธิภาพ (Efficiency-Driven Economy) ได้แก่ ประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรประมาณ 3,000-9,000 ดอลลาร์สหรัฐ
- 3) กลุ่มประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยนวัตกรรม (Innovation-Driven Economy) ได้แก่ ประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรมากกว่า 17,000 ดอลลาร์สหรัฐ

ในการคำนวณความสามารถในการแข่งขันนั้น จะกำหนดน้ำหนักของคะแนนของกลุ่มดัชนีไม่เท่ากันในแต่ละกลุ่มประเทศ

ในการจัดอันดับของ WEF ประจำปี 2012-2013 ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับให้อยู่ในอันดับที่ 38 จากทั้งหมด 144 ประเทศ ซึ่งดีขึ้นจากปี 2011 ที่อยู่ในอันดับที่ 39 จาก 142 ประเทศ และเมื่อพิจารณาปัจจัยหลักที่ใช้ในการจัดอันดับความสามารถทางการแข่งขันพบว่าการจัดอันดับในปัจจุบันหลัก ได้แก่ ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยยกระดับประสิทธิภาพ และปัจจัยนวัตกรรมและความซับซ้อนทางธุรกิจ คือ 45, 47 และ 55 ตามลำดับ จะเห็นว่าปัจจัยนวัตกรรมและความซับซ้อนทางธุรกิจของประเทศไทยนั้นขยับลดลงจากอันดับที่ 51 ของปีก่อน และเป็นปัจจัยที่มีอันดับลดลงมาตลอดทุกปี ดังตารางที่ 2-20

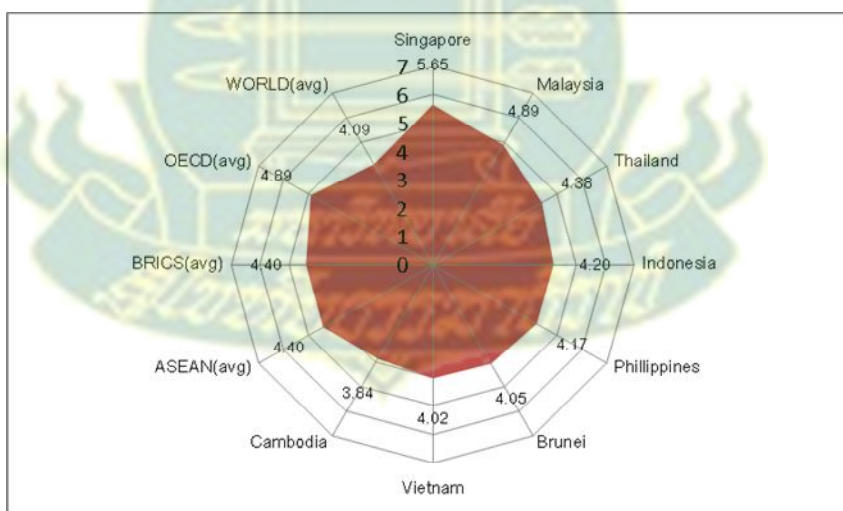
ตารางที่ 2-21 อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ปี 2006-2013 โดย WEF

ปัจจัย	ปี						
	2006- 2007	2007- 2008	2008- 2009	2009- 2010	2010- 2011	2011- 2012	2012- 2013
1. ปัจจัยพื้นฐาน	38	40	43	43	48	46	45
2. ปัจจัยยกระดับประสิทธิภาพ	43	29	36	40	39	43	47
- ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยี	48	45	66	63	68	48	84
3. ปัจจัยนวัตกรรมและความซับซ้อนทางธุรกิจ	36	39	46	47	49	51	55
- นวัตกรรม	33	36	54	57	52	54	68
ดัชนีวัดความสามารถในการแข่งขันของโลก (Global Competitiveness Index : GCI)	35	28	34	36	38	39	38
จำนวนประเทศ	125	131	134	133	139	142	144

ที่มา: ฝ่ายวิจัยและการจัดการนโยบาย 5 สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ. บทวิเคราะห์การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยประจำปี 2012-2013 โดย World Economic Forum: WEF. ค้นคืนวันที่ 12 สิงหาคม 2556 จาก

<http://www.sti.or.th/th/images/stories/files/index/WEF.pdf> , หน้า 3

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 38 มีระดับคะแนน 4.38 อยู่ในอันดับต่ำกว่าประเทศสิงคโปร์ (5.65) และมาเลเซีย (4.89) รวมทั้งยังมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศอาเซียนด้วย (4.40) ในขณะที่ยังมีอันดับสูงกว่าประเทศอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไน เวียดนาม และกัมพูชา ซึ่งมีคะแนน 4.20, 4.17, 4.05, 4.02 และ 3.84 ตามลำดับ ดังในภาพที่ 2-10

ภาพที่ 2-10 อันดับความสามารถในการแข่งขัน ปี 2013 ของประเทศในกลุ่มอาเซียนและอื่นๆ โดย WEF

หมายเหตุ: - BRICS ประกอบด้วย บราซิล รัสเซีย อินเดีย จีน และแอฟริกาใต้
- OECD เป็นองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาของประเทศในกลุ่มยุโรป และประเทศพัฒนาแล้วที่ไม่ได้อยู่ในทวีปยุโรป (ออสเตรเลีย แคนาดา นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น) จำนวน 34 ประเทศ

8.3 การจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมของประเทศโดย UNIDO

องค์การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Industrial Development Organization: UNIDO) ได้พัฒนาดัชนีขีดความสามารถในการแข่งขันด้านอุตสาหกรรม (Competitive Industrial Performance - CIP) ที่ประเมินผลการปฏิบัติงานด้านอุตสาหกรรมโดยใช้ตัวชี้วัดของสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ในการผลิตและส่งออกผลิตภัณฑ์เชิงแข่งขัน สำหรับเศรษฐกิจของ 118 ประเทศ ผลที่ได้จากการประเมินด้วยดัชนี CIP นี้ได้แสดงถึงความเป็นผู้นำด้านอุตสาหกรรมของ สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เยอรมัน และจีน

จากการประเมินด้วยดัชนีที่ผ่านมา (1990-2010) การผลิตเชิงอุตสาหกรรมของโลกได้ค่อยๆ เปลี่ยนฐานการผลิตจากประเทศที่พัฒนาแล้วมาเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา เนื่องจากมีค่าแรงที่ถูกกว่า มีโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ ค่าใช้จ่ายทางสังคมต่ำกว่า และสำหรับบางประเทศมีขนาดของตลาดที่ใหญ่กว่า

ดัชนีที่ใช้คำนวณ CIP ของแต่ละประเทศ ประกอบด้วย

1. มูลค่าเพิ่มด้านการผลิตต่อประชากร (Manufacturing Value Added (MVA) per capita) (US\$)
2. อัตราส่วนของ MVA ประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (ร้อยละ)
3. อัตราส่วนของ MVA ประเทศต่อ MVA ของโลก (ร้อยละ)
4. อัตราส่วน MVA เฉพาะเทคโนโลยีระดับกลางและสูงต่อ MVA ของประเทศ (ร้อยละ)
5. มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ต่อประชากร (US\$)
6. อัตราส่วนของมูลค่าผลิตภัณฑ์ส่งออกของประเทศต่อผลิตภัณฑ์จากมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของประเทศ (ร้อยละ)
7. อัตราส่วนของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของประเทศต่อผลิตภัณฑ์จากมูลค่ารวมผลิตภัณฑ์ส่งออกของโลก (ร้อยละ)
8. อัตราส่วนของมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางเทคโนโลยีระดับกลางและสูงต่อมูลค่ารวมผลิตภัณฑ์ส่งออก (ร้อยละ)

8.4 ดัชนีความพร้อมของบริษัทเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Readiness Index: ARI)

ดัชนีความพร้อมของบริษัทเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Readiness Index: ARI) คือ ดัชนีที่ประเมินความพร้อมในระดับบริษัทในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยการวิเคราะห์เน้นที่ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Objective) มากกว่าข้อมูลเชิงความคิดเห็น (Subjective) เพื่อหลีกเลี่ยงอคติในการประเมินรายบุคคลและการวิเคราะห์ ARI จะเน้นข้อมูลสาธารณะที่เข้าถึงได้ (อาณัติ ลีมัตเดซ, 2557: 4) การประเมิน ARI เป็นการประเมินใน 2 องค์ประกอบที่สำคัญ โดยมีตัวชี้วัดหลัก 4 มิติ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ขีดความสามารถในการดำเนินการ (Capacity) ในองค์ประกอบนี้สะท้อนขีดความสามารถที่จำเป็นในการดำเนินองค์กร ทั้งนี้ ไม่จำกัดว่าจะเป็นการดำเนินองค์กร

ภายในประเทศสู่ตลาดอาเซียนหรือสู่ตลาดโลกองค์กรจำเป็นต้องมีความแข็งแกร่งใน 2 มิติที่สำคัญคือ การเงิน (Finance) และประสิทธิภาพการดำเนินงาน (Efficiency)

- *การเงิน (Finance)* ภายใต้กรอบ AEC บริษัทในประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากขึ้น ซึ่งหมายถึงโอกาสของนักลงทุนของแต่ละประเทศที่เพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน องค์กรจำเป็นต้องมีกลยุทธ์และการบริหารการเงินที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์องค์กร และจำเป็นต้องมีการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินเพื่อรองรับความผันผวนที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

- *ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (Efficiency)* การใช้ทรัพยากรให้น้อยที่สุดและคุ้มค่าที่สุดใน การผลิตสินค้าและบริการ ประสิทธิภาพในการดำเนินการยังหมายถึงรวมถึงกลยุทธ์การใช้จ่าย การดำเนินงานในการเพิ่มมูลค่าให้กับองค์กร รวมทั้งการปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการดำเนินการ ด้วยเช่นกัน

ในองค์กรประกอบนี้ สามารถประเมินบริษัทออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มที่ยังไม่พร้อม กลุ่มที่กำลังเตรียมตัว และกลุ่มที่มีความพร้อมแล้ว

องค์ประกอบที่ 2 ความเป็นอาเซียน (ASEAN-ness) องค์ประกอบนี้เกี่ยวข้องกับ ความเข้าใจเชิงลึกของตลาดในอาเซียน ความเข้าถึงและทิศทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สอดคล้องกับ ทิศทางและยุทธศาสตร์ขององค์กรในการก้าวเข้าสู่ตลาดในภูมิภาคอาเซียน ดังนั้น ในองค์ประกอบนี้ จึงวัดความพร้อมใน 2 มิติที่สำคัญคือ การตลาด (Marketing) และทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource)

- *การตลาด (Marketing)* การประเมินความพร้อมด้านการตลาดประกอบด้วยแนวคิด 3A คือวิสัยทัศน์การตลาดที่ให้ความสำคัญกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Agenda) พันธมิตรทางธุรกิจในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Alliance) และการปรับกลยุทธ์การตลาดให้ สอดคล้องกับตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Adaptiveness)

- *ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource)* คนคือปัจจัยที่สำคัญไม่แพ้ปัจจัยอื่นๆ เพราะนำมาซึ่งวิสัยทัศน์และการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งขีดความสามารถในการดำเนินการในระบบ ธุรกิจและเศรษฐกิจใหม่ การประเมินด้านทรัพยากรมนุษย์จะมองถึงประสบการณ์ของผู้บริหารที่มี ประสบการณ์การทำงานในต่างประเทศหรือองค์กรระหว่างประเทศและในอาเซียน หรือความพร้อม ในการเป็น “ผู้บริหารระดับโลก (Global Managers)” นั่นเอง

ในองค์ประกอบนี้ สามารถจัดบริษัทออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เริ่มมีความเชื่อมโยง (Linked) กลุ่มที่กำลังอยู่ในตลาดอาเซียน (Presence) และกลุ่มที่กำลังขยายกิจการและเติบโตในอาเซียน (Growth)

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Suraji, A., Parikesit, D. and Mulyono, A.T. (N.D.) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง การประเมิน ความพร้อมของอุตสาหกรรมก่อสร้างสำหรับการค้าบริการของโลก: ประสิทธิภาพของประเทศ อินโดนีเซีย (Readiness Assessment of the Construction Industry for Global Trade in Service: The Indonesian Experience) คณะผู้วิจัยได้ให้นิยามคำว่า “ความพร้อม” หมายถึงสภาพ ความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมก่อสร้างที่จะเข้าสู่ตลาดโลก รวมทั้งได้พัฒนาดัชนีวัด ความพร้อมเพื่อใช้ในการวัดสภาพของอุตสาหกรรมก่อสร้างของประเทศอินโดนีเซียที่สัมพันธ์กับ

ความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งดัชนีความพร้อมสำหรับการแข่งขันในอุตสาหกรรมก่อสร้างในงานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือระดับองค์การและระดับผู้ประกอบการ *ความพร้อมระดับองค์การ* ประกอบด้วย 12 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ระบบการจัดการ กลยุทธ์ทางธุรกิจ ตัวแบบขององค์กร การส่งมอบโครงการ ความกระตือรือร้น กลยุทธ์ทางการตลาด การวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยีการก่อสร้าง การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การประกันคุณภาพ การสนับสนุนและประสานงาน และการออกแบบระบบสาธารณูปโภค ส่วน *ความพร้อมระดับผู้ประกอบการ* ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ สมรรถนะทางด้านเทคนิค การพัฒนาการทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ ความร่วมมือระหว่างกัน การให้ความสำคัญกับลูกค้า และกฎระเบียบ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบริษัทก่อสร้าง 9 บริษัทใน 4 เมืองหลักของประเทศอินโดนีเซีย โดยวิธีการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างก่อน แล้วจึงทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยให้คะแนนเพื่อบอกระดับสมรรถนะความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมก่อสร้าง งานวิจัยนี้สรุปผลได้ว่า อุตสาหกรรมก่อสร้างของประเทศอินโดนีเซียจะต้องเผชิญกับอุปสรรคในการเข้าสู่การแข่งขันในระดับโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งอุปสรรคดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อความพร้อมของอุตสาหกรรมก่อสร้างหรือการค้าบริการภายใต้ AFAS และ GATS โดยจะเกี่ยวข้องกับความสามารถทางการแข่งขันของบริษัทและปัจจัยต่างๆ เช่น นโยบายของภาครัฐ กระบวนการจัดตั้งสถาบันภายในอุตสาหกรรม การพัฒนาด้านทักษะและความชำนาญในวิชาชีพ การปฏิบัติวิชาชีพ และวัฒนธรรมองค์กร เป็นต้น ทั้งนี้ในการสำรวจสภาพความพร้อมของอุตสาหกรรมก่อสร้างของประเทศอินโดนีเซีย พบว่า ความพร้อมระดับองค์การมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 56.2 ส่วนความพร้อมระดับผู้ประกอบการมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 67.2 หากพิจารณาในรายละเอียดของความพร้อมของตัวบ่งชี้ระดับองค์การนั้นพบว่า ระบบการจัดการมีคะแนนสูงสุด (ร้อยละ 86.67) รองลงมาคือการส่งมอบโครงการ (ร้อยละ 66.67) สำหรับตัวบ่งชี้ที่มีคะแนนต่ำที่สุดคือ การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และกลยุทธ์ทางการตลาด (ร้อยละ 16.67) ซึ่งความพร้อมทั้งสองระดับนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมก่อสร้างของประเทศอินโดนีเซีย ทำให้ต้องพยายามเร่งปรับปรุงความสามารถทางการแข่งขันของตนเองในด้านต่างๆ เช่น การปรับปรุงมาตรฐานวิชาชีพและระดับทักษะและความชำนาญ การพัฒนาองค์กร วัฒนธรรมองค์กรในด้านคุณภาพ การทำสัญญาและความเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยี

สิทธิพงษ์ ชัยถวิล (2557) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการปรับตัวของผู้รับเหมาก่อสร้างขนาดกลางและขนาดเล็กในจังหวัดเชียงใหม่ สำหรับการเตรียมรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) โดยศึกษาถึงการเตรียมความพร้อมของผู้รับเหมาก่อสร้างใน 7 ด้าน ประกอบด้วย ภาษา เวลา อุปสงค์ อุปทาน ความเป็นสากล ต้นทุน และการขนส่ง ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนระดับปานกลาง เมื่อมีการเปิดประชาคมอาเซียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อเรื่องผลกระทบต่อธุรกิจว่าค่าจ้างแรงงานจะได้รับผลกระทบมากที่สุด รองลงมาคือ ต้นทุนการผลิต การตลาด และการแข่งขัน ตามลำดับ ในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ด้านภาษาผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมด้านภาษา ด้านเวลากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นแบ่งเป็น 2 กลุ่ม มีทั้งกลุ่มที่เห็นว่าเวลามีผลกระทบ และไม่มีผลกระทบต่อธุรกิจ ด้านอุปสงค์และอุปทาน มีการเตรียมการรองรับงานก่อสร้างประเภทงานก่อสร้างสาธารณูปโภค ในขณะที่ปริมาณคู่แข่งทางธุรกิจก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ด้านความ

เป็นสากลและเทคโนโลยีมีการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับมากส่งผลถึงการพัฒนาการทำงานให้เป็นสากลมากขึ้น ด้านต้นทุนและด้านการขนส่งมีการเตรียมการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเกี่ยวกับธุรกิจมาใช้ในงานก่อสร้าง และจำเป็นต้องลดต้นทุนทั้งในด้านการก่อสร้างและการขนส่งที่เกี่ยวข้องในงานก่อสร้าง โดยส่วนใหญ่ประเมินองค์รรถของตนว่ามีความเป็นสากลมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ด้านต้นทุนและด้านการขนส่งมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก และด้านมาตรฐานการก่อสร้างมีความพร้อมในระดับมาก ในด้านปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานและด้านการตลาดในปัจจุบันมีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในอนาคตมีระดับมาก ปัจจัยด้านวิศวกรรมทั้งในปัจจุบันและอนาคตมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านการบริหารทั้งในปัจจุบันและอนาคตมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านการเงินมีภาพรวมอยู่ระดับมาก

วัชรพงศ์ ดีวงษ์ และณรงค์ เหลืองบุตรนาค (2556) ได้นำเสนอผลการศึกษา เรื่อง ความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมก่อสร้างไทยในบริบทของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในการประชุมวิชาการวิศวกรรมโยธาแห่งชาติ ครั้งที่ 18 ในเบื้องต้นผู้วิจัยได้นิยามคำว่าอุตสาหกรรมก่อสร้าง คือ กลุ่มผู้ประกอบการหรือธุรกิจที่ให้บริการในด้านการก่อสร้างอาคาร งานวิศวกรรมโยธา และงานก่อสร้างประเภทพิเศษอื่นๆ โดยประกอบด้วยกลุ่มประกอบการ 5 กลุ่ม คือ 1) นักพัฒนา 2) ผู้ให้บริการวิชาชีพด้านการก่อสร้าง 3) ผู้รับเหมากลาง 4) ผู้รับเหมาย่อย และ 5) ผู้จัดหาวัสดุ-สิ่งของ จากผลการทบทวนทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมก่อสร้างนั้นนอกจากจะเป็นผลจากสภาพแวดล้อมในระดับธุรกิจตามแนวคิดของ Michel E. Porter แล้วยังขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมในระดับมหภาคและศักยภาพของกลุ่มผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมอีกด้วย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมก่อสร้างในบริบทของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็น 3 กลุ่มหลัก คือ 1) องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมระดับมหภาค ประกอบด้วย ทรัพยากรธรรมชาติ โครงสร้างพื้นฐานทางสังคม สถาบันทางการเมือง และนโยบายด้านเศรษฐศาสตร์มหภาค 2) องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ประกอบด้วย เงื่อนไขด้านปัจจัยการผลิต เงื่อนไขด้านอุปสงค์ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน และบริบทสำหรับยุทธศาสตร์และการแข่งขัน และ 3) องค์ประกอบด้านยุทธศาสตร์และการดำเนินงานของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรม ประกอบด้วย ประสิทธิภาพของผู้ประกอบการในการดำเนินยุทธศาสตร์และการปฏิบัติงาน แนวปฏิบัติขององค์กร และความเป็นสากลของผู้ประกอบการ โดยในการวิเคราะห์ความสามารถของผู้ประกอบการนั้น จะต้องวิเคราะห์ความสามารถของผู้ประกอบการทั้ง 5 กลุ่ม ทั้งนี้การศึกษาเรื่องนี้ได้กำหนดกรอบความคิดที่เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของไทยในบริบทของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งรัฐบาลหรือผู้เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมก่อสร้างทั้งส่วนภาครัฐและเอกชนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ความสามารถทางการแข่งขันในเชิงเปรียบเทียบของอุตสาหกรรมไทย เพื่อนำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวมาใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์หรือแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมก่อสร้างไทยให้สามารถแข่งขันได้ในบริบทของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่กำลังจะมาถึงในอนาคตอันใกล้

ปริญญา เอกศิริวรรณ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์เบื้องต้นสำหรับบริษัท รับเหมาก่อสร้างไทยที่ไปดำเนินงานในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้: กรณีศึกษาประเทศ กัมพูชาและลาว เนื่องจากการก่อสร้างในต่างประเทศเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับบริษัทรับเหมาก่อสร้างไทยในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจภายในประเทศ ปัจจุบันมีบริษัทรับเหมาก่อสร้างไทยได้ขยายธุรกิจก่อสร้าง

ไปยังต่างประเทศมากขึ้น บริษัทรับเหมาก่อสร้างไทยหลายรายได้ไปดำเนินงานในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ค่อนข้างสูง โดยเฉพาะประเทศกัมพูชาและลาว แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินงานในประเทศดังกล่าวมีความเสี่ยงสูงกว่าการดำเนินงานก่อสร้างภายในประเทศ ซึ่งเป็นสาเหตุให้บริษัทที่ขาดประสบการณ์ต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคค่อนข้างมาก งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เบื้องต้นสำหรับบริษัทรับเหมาก่อสร้างไทย ที่ไปดำเนินงานก่อสร้างในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผลจากการศึกษาพบว่า การเตรียมความพร้อมภายในองค์กรสำหรับการไปดำเนินงานก่อสร้างในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้นมีทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ ด้านโครงสร้าง ด้านระบบ ด้านทักษะ ด้านบุคคล ด้านลักษณะการทำงาน และด้านค่านิยมร่วม โดยด้านกลยุทธ์เน้นการสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขัน จัดหาแหล่งเงินทุนที่มีต้นทุนต่ำ การบริหารจัดการแรงงาน เครื่องจักรและวัสดุก่อสร้าง ให้มีประสิทธิภาพ การใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการลดต้นทุนในการดำเนินงานก่อสร้าง และสนับสนุนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การสร้างรายได้เปรียบทางด้านผลิตภัณฑ์ การสร้างรายได้เปรียบทางด้านราคา การคัดเลือกโครงการที่เหมาะสม และการแนะนำบริษัท ซึ่งการเลือกใช้กลยุทธ์แต่ละประเภทควรเลือกให้เหมาะสมกับศักยภาพของบริษัทและรูปแบบการดำเนินงาน ด้านโครงสร้างนั้นต้องปรับโครงสร้างองค์กรให้สอดคล้องการขยายตัวทางธุรกิจ ด้านระบบนั้นควรให้ความสำคัญกับระบบการจัดซื้อ ระบบบัญชีและการเงิน ระบบควบคุมคุณภาพงาน ระบบควบคุมความปลอดภัยในการทำงานและระบบติดต่อสื่อสาร ด้านทักษะการทำงานนั้นควรเน้นเรื่องภาษาเป็นพิเศษนอกเหนือจากทักษะความสามารถทางด้านเทคนิค ด้านบุคลากรควรให้ความสำคัญกับการสรรหาและคัดเลือกบุคลากร จัดให้มีการฝึกอบรม ด้านลักษณะการทำงานควรให้ความสำคัญกับลักษณะการทำงานของบริษัทและผู้บริหารโครงการ และด้านค่านิยมร่วมควรให้ความสำคัญในการปลูกฝังค่านิยมร่วมสำหรับการทำงานในต่างประเทศ ในขณะที่ปัญหาและอุปสรรคของบริษัทกรณีศึกษาพบว่าทั้งหมด 12 เรื่อง โดยแบ่งตามสาเหตุหลักของปัญหาเป็น 3 ระดับคือ ระดับประเทศ ระดับโครงการ และระดับบริษัท

Thippawan Boonyaperm (2001) ได้ทำการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ของอุตสาหกรรมการก่อสร้างไทยเพื่อพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันภายในตลาดอุตสาหกรรมการก่อสร้างในประเทศไทย โดยได้แบ่งอุตสาหกรรมการก่อสร้างออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับอุตสาหกรรม ระดับบริษัท และระดับโครงการก่อสร้าง ระดับอุตสาหกรรมประกอบด้วยปัจจัยหลัก 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจมหภาค ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยี ระดับบริษัทประกอบด้วยปัจจัยหลัก 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านกลยุทธ์ ด้านองค์การ ด้านการจัดการ ด้านจิตวิทยา และด้านเทคนิค สำหรับระดับโครงการก่อสร้างประกอบด้วยปัจจัยหลัก 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหาร ด้านการบัญชีและการเงิน และด้านวิศวกรรม ทั้งนี้จากปัจจัยหลักแต่ละระดับได้มีการแบ่งเป็นปัจจัยย่อย ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม 3 ฉบับ จากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม เพื่อเก็บข้อมูลแต่ละระดับ ระดับอุตสาหกรรมกลุ่มตัวอย่าง คือ นักวิชาการ เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐและเจ้าหน้าที่หน่วยงานองค์กรวิชาชีพผู้รับผิดชอบด้านการกำหนดนโยบาย และผู้บริหารระดับสูงของบริษัทก่อสร้าง ระดับบริษัทกลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารระดับสูงและระดับกลางของบริษัทก่อสร้าง สำหรับระดับโครงการกลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารระดับกลางของบริษัทก่อสร้างและผู้จัดการโครงการ ผลการศึกษาพบว่า ระดับอุตสาหกรรมไม่มีปัจจัยในด้านใดในระดับอุตสาหกรรมก่อสร้างไทยที่เป็นปัจจัยเชิงกลยุทธ์ที่มีความสามารถทางการแข่งขันสูงที่สุด ปัจจัยย่อยระดับอุตสาหกรรมจะเกาะตัวกันอยู่ใน 4 กลุ่มปัจจัย ได้แก่ กลุ่มปัจจัยเชิงกล

ยุทธ์ศาสตร์สูง ประกอบด้วย ปัจจัยย่อยด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านการศึกษา ด้านเทคโนโลยี และด้านระบบ
 สาธารณูปโภคเชิงเทคโนโลยี กลุ่มปัจจัยเชิงกลยุทธ์ปานกลาง ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการจัดการและ
 ด้านการตลาด กลุ่มปัจจัยเชิงกลยุทธ์ต่ำ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านเศรษฐกิจภายในประเทศ ด้าน
 การเงิน ด้านการลงทุน ด้านการวิจัยและพัฒนา และด้านระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน กลุ่มปัจจัย
 เชิงกลยุทธ์ต่ำที่สุด ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการเป็นสากล ด้านกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ ด้าน
 รัฐบาล ด้านองค์กรวิชาชีพ และด้านการจ้างงาน ระดับบริษัท ปัจจัยย่อยจะเกาะตัวกันอยู่ใน 5 กลุ่ม
 ปัจจัย ได้แก่ กลุ่มปัจจัยเชิงกลยุทธ์สูงที่สุดประกอบด้วย ปัจจัยด้านลักษณะเฉพาะขององค์กร ด้าน
 กระบวนการจัดการ และด้านข้อมูลและสารสนเทศ กลุ่มปัจจัยเชิงกลยุทธ์สูงประกอบด้วย ปัจจัยด้าน
 นโยบายบริษัท ด้านผลกระทบจากภาครัฐ ด้านการดำเนินการและการจัดการ ด้านทรัพยากรมนุษย์
 และด้านแรงจูงใจ กลุ่มปัจจัยเชิงกลยุทธ์ปานกลาง ประกอบด้วย ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ด้าน
 ระเบียบและข้อบังคับ ด้านกลุ่มอำนาจและอิทธิพล ด้านเทคโนโลยี ด้านเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ และ
 ด้านกลยุทธ์ทางการตลาด กลุ่มปัจจัยเชิงกลยุทธ์ต่ำ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านอิทธิพลทางด้าน
 วัฒนธรรม ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และด้านการสื่อสาร กลุ่มปัจจัย
 เชิงกลยุทธ์ต่ำที่สุด ประกอบด้วย ปัจจัยด้านเสถียรภาพทางการเงิน สำหรับระดับโครงการปัจจัยย่อย
 จะเกาะตัวกันอยู่ใน 4 กลุ่มปัจจัย ได้แก่ กลุ่มปัจจัยเชิงกลยุทธ์สูงที่สุดประกอบด้วย ปัจจัยด้านคุณภาพ
 และประสิทธิภาพ กลุ่มปัจจัยเชิงกลยุทธ์สูงประกอบด้วย ปัจจัยด้านการจัดการโรงงาน ด้านการเงิน
 ด้านการก่อสร้าง และด้านความปลอดภัย กลุ่มปัจจัยเชิงกลยุทธ์ปานกลาง ประกอบด้วย ปัจจัยด้าน
 การดำเนินการก่อนงานก่อสร้าง ด้านรูปแบบทางการบัญชี และด้านต้นทุนทางตรง กลุ่มปัจจัยเชิงกล
 ยุทธ์ต่ำที่สุด ประกอบด้วย ปัจจัยด้านต้นทุนทางอ้อม ด้านข้อจำกัด ด้านการบริหาร และด้านทรัพยากร
 มนุษย์ ทั้งนี้ในการพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมก่อสร้างไทยนั้น จะต้องพัฒนา
 ปัจจัยที่มีความสามารถทางการแข่งขันเชิงกลยุทธ์สูงให้คงความสามารถในระดับเดิมหรือเพิ่มมากขึ้น
 และพัฒนาปัจจัยที่มีความสามารถทางการแข่งขันเชิงกลยุทธ์ปานกลางและต่ำให้มีความสามารถ
 ทางการแข่งขันเพิ่มขึ้น

